

บทที่ 5

กระบวนการใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง

หลังจากที่ผู้วิจัยนำเสนอประวัติ และพัฒนาการความมีชื่อเสียงทางการเมืองของ นางปวีณา หงสกุล และดร.พิจิตต รัตตกุล ที่ปรากฏในสื่อมวลชนระหว่างพ.ศ.2538-พ.ศ.2541 ใน บทที่ 4 แล้ว ในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอถึงกระบวนการใช้สื่อมวลชนของนักการเมืองทั้ง 2 ท่าน ว่า เขาทำอย่างไรสื่อมวลชนถึงนำเสนอเรื่องราวของเขาจนกระทั่งกลายเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักของประชาชนอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะนำเสนอในประเด็นนั้น ผู้วิจัย จะกล่าวถึงผลของการใช้สื่อมวลชนของนางปวีณา และดร.พิจิตต จากข้อมูลที่พบในสื่อมวลชน ประเภทหนังสือพิมพ์ระหว่างพ.ศ.2538-พ.ศ.2541 ก่อน ดังนี้

ในกรณีของนางปวีณา เมื่อผู้วิจัยศึกษาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทุกฉบับ ระหว่างพ.ศ.2538-พ.ศ.2542 พบว่า บุญช่วย สิงขร เป็นคอลัมนิสต์ที่นำเสนอชื่อเสียงนางปวีณามากที่สุด จำนวน 36 ครั้ง โดยที่ไม่มีชื่อเสียงเชิงลบเลย รองลงมา คือกระสุนทอง และรามสูร 19 ครั้ง และ 17 ครั้งตามลำดับ โดยกิจกรรมจุดขายเป็นกิจกรรมที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐสร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้กับนางปวีณา มากที่สุด ขณะเดียวกันก็ไม่ได้สร้างชื่อเสียงเชิงลบให้กับนางปวีณาเลย ส่วนกิจกรรมที่สร้างชื่อเสียงเชิงลบให้กับนางปวีณา ประกอบด้วย กิจกรรมการเมือง 2 ครั้ง และกิจกรรมที่เกิดจากการทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 1 ครั้ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า หากปีใดนางปวีณาทำกิจกรรมด้านใดมาก ชื่อเสียงก็จะปรากฏใน กิจกรรมนั้นมากเช่นเดียวกัน กล่าวคือ พ.ศ.2538 ชื่อเสียงนางปวีณาปรากฏด้านการเมืองมากที่สุด เพราะมีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2539 ชื่อเสียงยังคงเกิดขึ้นจากกิจกรรมการเมือง เพราะนอกจากมีการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว นางปวีณายังประกาศย้ายพรรคในปีนั้นด้วย พ.ศ.2540 ชื่อเสียงจาก กิจกรรมจุดขายเริ่มเพิ่มมากขึ้น เพราะจัดตั้งชุดเฉพาะกิจฯ ทำให้มีผลงานออกมาอย่างสม่ำเสมอ และพ.ศ.2541 ชื่อเสียงที่เกิดขึ้นทำให้มีการร้องเรียนเพื่อขอความช่วยเหลือจากนางปวีณาเพิ่มมากขึ้น ผลงานของเธอจึงมีออกมามากขึ้น กระทั่งนางปวีณาได้กลายเป็นผู้ที่มีสัญลักษณ์ของการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ์

ส่วนผลการศึกษาจากหนังสือพิมพ์ 11 ชื่อฉบับ เฉพาะเหตุการณ์ระหว่างพ.ศ.2538-2542 พบว่า หนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอชื่อเสียงนางปวีณามากที่สุด จำนวน 66 ครั้ง รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 60 ครั้ง และหนังสือพิมพ์บ้านเมือง 50 ครั้งตามลำดับ โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐสร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้นางปวีณามากที่สุด จำนวน 24 ครั้ง ขณะเดียวกันก็เป็นหนึ่งในหนังสือพิมพ์ 3 ชื่อฉบับ (มติชน และบ้านเมือง) ที่สร้างชื่อเสียงเชิงลบให้กับนางปวีณา (ชื่อฉบับละ 1 ครั้ง)

คอลัมน์นิสต์ที่นำเสนอชื่อเสียงของนางปวีณามากที่สุด คือ 1. กระสุนทอง (ไทยรัฐ) และ สันตะวา (ข่าวสด) จำนวน 6 ครั้งเท่ากัน 2. รามสูร (ไทยรัฐ) นมาเฝ้าบ้าน (ข่าวสด) และดีโน (สยามรัฐ) จำนวน 5 ครั้งเท่ากัน ขณะที่คอลัมน์นิสต์จากหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันไม่ได้นำเสนอชื่อเสียงให้นางปวีณาเลย

กิจกรรมที่มีอัตราส่วนการสร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้กับนางปวีณามากที่สุดของหนังสือพิมพ์ 11 ชื่อฉบับ ได้แก่ กิจกรรมจุดขาย แต่ขณะเดียวกันก็สร้างชื่อเสียงเชิงลบให้มากที่สุดเช่นกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ชื่อเสียงเชิงลบที่เกิดขึ้นถือว่าน้อยมาก

ส่วนกรณีของดร.พิจิตต ผลการศึกษาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทุกฉบับ พบว่า คอลัมน์นิสต์ที่นำเสนอชื่อเสียงดร.พิจิตตมากที่สุด คือ กระสุนทอง นำเสนอรวม 64 ครั้ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็นชื่อเสียงเชิงบวกถึง 20 ครั้ง ขณะที่ชื่อเสียงเชิงลบเพียงครั้งเดียว รองลงมา คือ จังจกส์เขียว และได้ฝุ่น นำเสนอชื่อเสียงให้กับดร.พิจิตต 41 ครั้ง และ 39 ครั้งตามลำดับ โดยกิจกรรมที่มีอัตราส่วนการสร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้กับดร.พิจิตตมากที่สุดของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คือ กิจกรรมจุดขาย ขณะที่กิจกรรมซึ่งเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในฐานะการเป็นผู้ว่าฯก.ท.ม.สร้างชื่อเสียงเชิงลบให้มากที่สุด

นอกจากนี้ พบว่า หากปีใดดร.พิจิตตทำกิจกรรมด้านใดมาก ชื่อเสียงก็จะปรากฏในกิจกรรมนั้นมากเช่นเดียวกันกับนางปวีณา กล่าวคือ พ.ศ.2538 ดร.พิจิตตยังไม่มีตำแหน่งทางการเมือง แต่ทำกิจกรรมลงคิโนนามมุสนิธิป้องกันคว้นพิษฯ ชื่อเสียงดร.พิจิตตจึงปรากฏในด้านจุดขายมากที่สุด พ.ศ.2539 ชื่อเสียงดร.พิจิตตเกิดขึ้นจากกิจกรรมการเมือง เพราะนอกจากมีการเลือกตั้งผู้ว่าฯก.ท.ม. ซึ่งดร.พิจิตตลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ก่อนหน้านั้นดร.พิจิตตได้ประกาศลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยด้วย พ.ศ.2540 ชื่อเสียงที่เกิดจากกิจกรรมที่เป็นงานในหน้าที่ผู้ว่าฯก.ท.ม.เพิ่มมากขึ้น เพราะการเข้ารับตำแหน่งซึ่งมีภาระกิจมากมายในแต่ละวัน

เช่นเดียวกับพ.ศ.2541. ที่การนำเสนอส่วนใหญ่ยังคงเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่เป็นงานในหน้าที่ของผู้ว่าฯก.ท.ม.

ขณะที่ผลการศึกษาเฉพาะเหตุการณ์ระหว่างพ.ศ.2538-2542 จากหนังสือพิมพ์ 11 ชื่อฉบับ พบว่า หนังสือพิมพ์มติชน นำเสนอชื่อเสียงดราม่ามากที่สุด จำนวน 178 ครั้ง รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์แนวหน้า 160 ครั้ง และหนังสือพิมพ์สยามรัฐ 155 ครั้งตามลำดับ หนังสือพิมพ์ที่สร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้ดราม่ามากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 43 ครั้ง (และได้สร้างชื่อเสียงเชิงลบให้ดราม่าเช่นกัน) ส่วนหนังสือพิมพ์แนวหน้าสร้างชื่อเสียงเชิงลบให้มากที่สุด 14 ครั้ง

คอลัมน์นิสต์ที่นำเสนอชื่อเสียงของดราม่ามากที่สุด คือ 1. สันตะวา (ข่าวสด) จำนวน 24 ครั้ง อย่างไรก็ตาม เขาไม่ได้นำเสนอชื่อเสียงเชิงบวกให้ดราม่าเลย 2. ศรีสุล (เดลินิวส์) และไผ่ดำ (แนวหน้า) จำนวน 17 ครั้ง ส่วนกระสุนทอง (ไทยรัฐ) เป็นคอลัมน์นิสต์ที่นำเสนอชื่อเสียงเชิงบวกให้กับดราม่ามากที่สุด จำนวน 4 ครั้งเท่ากับอนุภพ (เดลินิวส์) ไผ่ดำ (แนวหน้า) และเพชรเจ็ดสี (บ้านเมือง)

ส่วนกิจกรรมที่มีอัตราส่วนการสร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้กับดราม่าที่สุดในหนังสือพิมพ์ 11 ชื่อฉบับ ได้แก่ กิจกรรมจตุรชาย ขณะที่กิจกรรมที่เกิดจากการทำหน้าที่ผู้ว่าฯก.ท.ม. สร้างชื่อเสียงเชิงลบให้มากที่สุด

ทั้งนี้ สามารถสรุปในเบื้องต้นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอชื่อเสียงเชิงบวกให้กับนางปวีณา และดราม่ามากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่น ๆ แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ได้หลีกเลี่ยงการนำเสนอชื่อเสียงเชิงลบ แม้ว่าสื่อมวลชนในสังกัดจะมีความสนิทสนมกับนักการเมืองทั้ง 2 ท่านนี้ก็ตาม ส่วนกิจกรรมที่สร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้กับนักการเมืองมากที่สุด คือ กิจกรรมจตุรชาย

กระบวนการใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง

ผู้วิจัยพบว่า นักการเมืองทั้ง 2 ท่านนี้มีวิธีการใช้สื่อมวลชนคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันก็เพียงในรายละเอียดเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นการนำเสนอในแต่ละกระบวนการผู้วิจัยจะยกตัวอย่างทั้งกรณีของนางปวีณา และกรณีของดราม่าควบคู่กันประกอบการอธิบายเสมอ

การใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนางปวีณา และดร.พิจิตตมีกระบวนการดังนี้

1. พยายามเสนอ หรือส่งข่าวคราวความเคลื่อนไหวของตนเอง
ให้สื่อมวลชนทราบอย่างสม่ำเสมอ
2. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน
3. จัดตั้งทีมงานจากอดีตสื่อมวลชน และสื่อมวลชนปัจจุบัน

1. พยายามเสนอ หรือส่งข่าวคราวความเคลื่อนไหวของตนเองให้สื่อมวลชนทราบอย่างสม่ำเสมอ นักการเมือง และทีมงานของทั้ง 2 ท่านนี้ มีการติดต่อสื่อมวลชนอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่จะมีกิจกรรมใด ๆ เกิดขึ้น จนทำให้สื่อมวลชนหลายท่านบอกว่า พวกเขาไม่กลัวที่จะตกข่าวของนางปวีณา และดร.พิจิตต เพราะไม่มีทางที่พวกเขาจะไม่รู้ว่าจะมีข่าวนั้น ๆ เกิดขึ้น

"ติดต่อทุกช่อง ทุกสาย (สายข่าว) ทำนองว่า เหยิงแหง ถ้าคนนี้ไม่รู้ สายนี้ไม่รู้ มันก็ต้องมีสักคนต้องรู้ บางทีเราอาจจะขู่ ไล่ข่า หรือลืมนไป แต่ว่า เขา (นางปวีณา) ไปบอกอีกคนหนึ่ง (สื่อมวลชนท่านอื่น) ถ้าตรงนั้นเรามีทีมเขาก็ไป เขา (นางปวีณา) ไม่เลือกที่จะรู้จักเราคนเดียว เขาเลือกที่จะรู้จักหลาย ๆ คน นึกออกไหม ... เขาโทรเองบ้าง ให้เลขาฯโทรไปคนนี้บ้าง ให้คนโทรสายนี้บ้าง สรุปก็คือ อย่างน้อยก็ต้องมีคนไปแน่นอน ไม่สายใดก็สายหนึ่ง..."

(สมหมาย ศิลปิโยดม , สัมภาษณ์ , 11 มีนาคม 2542)

"...เพิ่งขึ้นมาทั้งกับพี (นิพนธ์) เองนะ และกับตัวลูกน้องพี ทีมงานของเขา (ดร.พิจิตต) เอง และก็ทีมงานของกองประชาสัมพันธ์.ท.ม.อีก เขาก็ทำออกมาพร้อมกัน บอกว่า วัน ๆ เขาก็ไปกินเยอะ มากมายมหาศาล ไปโนนไปนี่ไปนั่น นักข่าวก็เลือกดูว่า หมายถึงมันเป็นข่าว แล้วข่าวไหนที่มันเป็นเรื่องหาเสียงของเขา แต่มันก็มีนะ หลายหมายเหมือนกันที่เขาชอบบอกว่า เขี่ยไปนา ไปหนอยอะไรอย่างนี้"

(นิพนธ์ ปฎิวงศไพศาล , สัมภาษณ์ , 15 มีนาคม 2542)

นักการเมืองคาดหวังว่า เมื่อสื่อมวลชนทราบกำหนดการของตนเอง หรือรายละเอียดของกิจกรรมที่ตนทำแล้วก็จะติดตามทำข่าว และรายงานให้ประชาชนทราบต่อไป ดังนั้นนอกจากการแจ้งข่าวแล้ว ทั้งนางปวีณา และดร.พิจิตตจึงเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนติดต่อตนเอง หรือทีมงานได้อย่างสะดวก ทั้งโดยการพบปะ โทรศัพท เพจเจอร์ ฯลฯ ซึ่งสื่อมวลชนก็เห็นว่า เป็นวิธีการที่ดี เพราะ

ทำให้พวกเขามีทางเลือกในการทำข่าวมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ไม่มีข่าวก็อาจจะได้ใช้ประโยชน์จากการส่งข่าวในส่วนนี้ได้

ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดของความพยายามเสนอ หรือส่งข่าวคราวความเคลื่อนไหวของนักการเมืองให้สื่อมวลชนทราบอย่างสม่ำเสมอออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

- 1.1 การส่งข่าวให้สื่อมวลชน
- 1.2 การสร้างกิจกรรมเพื่อให้เกิดข่าว

1.1 การส่งข่าวให้สื่อมวลชน มี 2 ลักษณะที่แตกต่างกัน คือ การแจ้งข่าวอย่างเป็นทางการ และการแจ้งข่าวอย่างไม่เป็นทางการ

1.1.1 การแจ้งข่าวอย่างเป็นทางการ ได้แก่ การบอกกล่าวให้สื่อมวลชนทราบอย่างเป็นทางการโดยตรง มีการกำหนดกลุ่มสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งข่าวของนักการเมืองให้ทราบอย่างทั่วถึง มีรายละเอียดครบถ้วน พร้อมทั้งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมนั้นมีความสำคัญและน่าสนใจมากพอที่จะนำเสนอให้สาธารณชนทราบ อย่างไรก็ตาม สำหรับในทางปฏิบัติแล้วผู้วิจัยพบว่า แม้กิจกรรมจะไม่มี ความสำคัญมากนัก แต่นักการเมืองก็ยังคงแจ้งกำหนดการให้สื่อมวลชนทราบเช่นกัน เพียงแต่มีวิธีการออกตัวที่นุ่มนวล เช่น นางปวีณามักจะออกตัวกับสื่อมวลชนเสมอว่า ข่าวเล็กไม่ทราบจะสนใจหรือไม่ ถ้าไม่สนใจ หรือไม่ไปทำข่าวก็ไม่ใช่ไร ให้ขึ้นกับการตัดสินใจของสื่อมวลชนเองว่าจะส่งผู้สื่อข่าวไปทำข่าวกิจกรรมนั้นหรือไม่

กรณีนางปวีณา

วิธีการแจ้งข่าวอย่างเป็นทางการของนางปวีณาก่อนที่จะเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมนั้น หากนางปวีณาจะเดินทางไปดูแลการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิด้วยตนเอง นางปวีณาและทีมงานจะเป็นผู้แจ้งข่าวทางโทรศัพท์ หรือวิทยุติดตามตัว (เพจเจอร์) ในช่วงก่อนที่ชุดเฉพาะกิจฯ จะปฏิบัติการช่วยเหลือเล็กน้อย ทั้งนี้ เพื่อให้สื่อมวลชนที่ไม่ว่างของนางปวีณาได้เข้าร่วมทำข่าวระหว่างปฏิบัติการ ส่วนกรณีที่นางปวีณาไม่ได้ร่วมปฏิบัติการช่วยเหลือด้วย แต่จะไปสมทบในที่เกิดเหตุ หรือสถานที่นัดแนะอื่นเพื่อแถลงข่าว หรือประสานทางเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ก็จะใช้โทรศัพท์แจ้งสื่อมวลชนภายหลังจากที่ชุดเฉพาะกิจฯให้การช่วยเหลือแล้ว ประมาณ 30 - 60 นาที

สำหรับกรณีที่เป็นงานของพรรคการเมืองต้นสังกัด นางปวีณามักจะใช้วิธีการแจ้งข่าวล่วงหน้าทางโทรสาร ดังที่ปรากฏในคอลัมน์ "สังคมข่าว" ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 23 มีนาคม 2539 ความว่า

ปวีณา หงสกุล ร่อนแฟกซ์เชิญผู้รู้จักมักคุ้นไปร่วมงานครบรอบ 17 ปี ของปชท. พรรคที่เธอแจ้งเกิดทางการเมืองในเย็นวันนี้ ที่บริเวณสนามหญ้าหน้าหมู่บ้านศรีวรา ทาว์นอินทาวน

ส่วนในช่วงที่เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม นอกจากนางปวีณา และทีมงานจะแจ้งข่าวด้วยตัวเองดังเดิมแล้ว เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของกระทรวงก็ยังทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวอีกทางหนึ่งด้วย

กรณี ดร. พิจิตต

การแจ้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวของ ดร. พิจิตตส่วนใหญ่จะเป็นการแจ้งข่าวอย่างเป็นทางการ ทั้งที่มูลนิธิป้องกันคว้นพิษฯ และ ก.ท.ม. เพราะต่างมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง ปัจจุบันนายนำพล คารมปราชญ์ ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ซึ่งดูแลงานด้านการประชาสัมพันธ์จะเป็นผู้ประสานกับกองประชาสัมพันธ์ สำนักปลัดกรุงเทพมหานครให้แจ้งข่าวแก่สื่อมวลชนในทุกรูปแบบ กล่าวคือ โทรศัพท วิทยุติดตามตัว โทรสาร รวมถึงมีการทำข่าวแจกซึ่งสื่อมวลชนสามารถนำไปใช้ได้เลยทั้งที่เป็นสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และสิ่งพิมพ์ และในบางครั้งนายนำพล และทีมงานด้านการเมืองก็จะเป็นผู้แจ้งข่าวด้วยตนเองอีกทางหนึ่งด้วย เพราะนายนำพลมีความสนิทสนมกับสื่อมวลชนมานาน เนื่องจากรับผิดชอบงานด้านการประชาสัมพันธ์ให้กับ ดร. พิจิตตมาตั้งแต่อยู่ที่มูลนิธิป้องกันคว้นพิษฯ

"...เรา (นายนำพลและทีมงาน) ก็โทรประสานสื่อนะ โทรประสานขอความร่วมมือ แล้วเราก็แจ้งว่า วันนี้เราจะทำการรณรงค์ที่ไหน เวลาไหน เขา (สื่อมวลชน) ก็ไป แล้วเขาก็เอาเนื้อหาข้อสำคัญ คือ ประเด็นเราต้องมีประโยชน์ มีอะไรที่สังคมจะต้องได้รับด้วย..."

(นำพล คารมปราชญ์, 20 เมษายน 2542)

นอกจากนี้ ในช่วงที่ทำการรณรงค์ในนามมูลนิธิป้องกันคว้นพิษฯ ดร. พิจิตตเองก็มักจะแจ้งข่าวคราวให้สื่อมวลชนทราบด้วยตนเองเป็นประจำ โดยพยายามชี้ให้สื่อมวลชนเห็นว่า สิ่งที่เขาทำเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องเร่งแก้ไข และการที่จะทำสำเร็จหรือไม่ก็ขึ้นกับความร่วมมือของสื่อมวลชนในการที่จะเผยแพร่ข่าวดารนั้น และด้วยเหตุนี้นอกจากสื่อมวลชนจะรับทราบข่าวคราวความ

เคลื่อนไหวของดร.พิจิตตแล้ว ยังช่วยให้สายสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับดร.พิจิตตดำเนินต่อไป โดยไม่ขาดตอนอีกด้วย

1.1.2 การแจ้งข่าวทางอ้อม ได้แก่ การที่นักการเมือง หรือทีมงาน ได้พบปะกับสื่อมวลชน ในโอกาสต่าง ๆ แล้วหาจังหวะแจ้งให้สื่อมวลชนทราบจากบทสนทนาที่เกิดขึ้น ประกอบกับ ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนส่วนใหญ่มักจะชอบพูดคุย และสอบถามรายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ นักการเมืองหลาย ๆ ท่านจึงพยายามเข้าใกล้สื่อมวลชนเพื่อหาโอกาสแจ้งข่าวทางอ้อม

"เวลาไปตรวจพื้นที่ ไปทำอะไร เขา (นักการเมือง) ก็มีรถพาไป ถ้าเขาฉลาด เขาก็มานั่งรถ คันเดียวกับกับนักข่าว มาคุย ตอนนี้นำกำลังทำโครงการนี้อยู่ มันก็มีคุยกันไป คุยกันมา วิสัย นักข่าวมันก็ต้อง โครงการเป็นยังไง ทำเมื่อไหร่ มีผลอย่างไร มันก็เป็นข่าวได้แล้ว..."

(บุญเลิศ ช้างใหญ่ ,สัมภาษณ์ ,22 มีนาคม 2542)

กรณีนางปวีณา

"อย่างมาก แก (นางปวีณา) ก็แจ้งว่า เธอ พุ่งนี้ 10 โมงที่ (นางปวีณา) จะไปเปิดศูนย์นี้จะ ะไรอย่างนี้มากกว่า ก็เป็นแค่แจ้งหมาย แกบอกเอง บางทีพี่ (นางปรารภนา) ขึ้นไปสัมภาษณ์ก็ ไร่ (ชื่อเล่นของนางปรารภนา) พุ่งนี้พี่จะไปเปิดศูนย์เนี่ย ไปด้วยกันไหม เสา (นางปรารภนา) บอกเรา ไม่ว่าง เธอ จันต์เขยพี่ (นางปวีณา) ให้คนส่งข่าวมาให้ก็แล้วกัน..."

(ปรารภนา ฉายประเสริฐ ,สัมภาษณ์ ,29 ธันวาคม 2541)

นอกจากนี้ ในบางครั้งทีมงานชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ์ที่เป็น สื่อมวลชนก็จะเป็นผู้กระจายข่าวบอกเพื่อน ๆ สื่อมวลชนด้วยตัวเองในลักษณะของการบอกต่อ ๆ กันไป แต่หากเป็นกรณีที่หวังผลในการประชาสัมพันธ์นางปวีณาจะเป็นคนติดต่อกับสื่อมวลชนที่มีความสนิทสนมส่วนตัวเพื่อขอให้ไปติดตามทำข่าว หรือเผยแพร่ข่าวของตนเอง

"...อย่างไปญี่ปุ่นที่ผ่านมานะเนี่ยนะ ไทยรัฐไม่ได้ไป แต่ว่าไทยรัฐมีลง เขาก็ถ่ายภาพแล้วก็เอา ข่าวแจกให้ ส่งให้ บอกช่วยหน่อย ช่วยลงให้หน่อยอะไรอย่างนี้...เขาจะมีจิตวิทยาส่วนหนึ่ง คือคุณ จะปวีณาเนี่ยจะโทรด้วยตัวเอง โทรหานักข่าวคนนั้นโดยตรง เขาออกอ้อมนะ ลงหน่อยอะไรอย่าง นี้ ช่วยทำข่าวหน่อย คือจิตวิทยา คล้าย ๆ กับจิตวิทยา เขี่ย ขนาดรัฐมนตรีโทรมาด้วยตัวเอง ไม่ลง ให้ก็น่าเกลียดนะ"

(กรรวิ ธีบุญกุล ,สัมภาษณ์ ,10 มิถุนายน 2542)

กรณี ดร. พิจิตต

เมื่อ ดร. พิจิตต ดำรงตำแหน่งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. แล้ว การส่งข่าวคราวให้สื่อมวลชนจึงไม่ใช่หน้าที่ ดร. พิจิตต ต้องทำด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ในครั้งที่หวังผลในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน ดร. พิจิตต ก็มักจะโทรศัพท์ติดต่อสื่อมวลชนที่ตนเองสนิทสนมเป็นการส่วนตัว ตลอดจนขอความร่วมมือจากสื่อมวลชนประจำ ก.ท.ม. ในการเผยแพร่ข่าวสาร

"... ในช่วง หลัง ๆ ซึ่งเป็นผู้ว่าฯ กท.ม. แล้ว ภาระ รับผิดชอบ งานต่าง ๆ เน้นมันซับซ้อน การสื่ออะไรต่าง ๆ เน้นมันจะไม่ได้ผ่านตัวเอง แต่ ว่า อาจจะผ่านทีมงานประชาสัมพันธ์บ้าง อะไรบ้าง ยกเว้นแต่ ว่า มีงานที่สำคัญที่เขา (ดร. พิจิตต) หวังเฉพาะอะไรอย่างนี้ ก็อาจจะโทรศัพท์ด้วยตัวเองว่า ช่วยทำข่าวนี้หน่อยนะ"

(วิโชค อางหาญ , ช่างแล้ว)

"... เขา (ดร. พิจิตต) ทำได้ถึงขั้นว่า ลงไปเชิญสื่อมวลชนด้วยตัวเองนะ น้องโจ (ชื่อเล่นของ นายชาญวิทย์) ไปไหม น้องนั่นไปไหม น้องนี่ไปไหม น้องเบิ้ลไปไหม น้องไมเบิ้ลไปไหม ไปนะ ๆ ๆ นิดน่า อย่างนี้ ความอ่อนหวานของเขา ทำให้ความเกรงใจมันเกิดขึ้นได้"

(ชาญวิทย์ ใจสว่าง , สัมภาษณ์ , 22 เมษายน 2542)

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะมีการแจ้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ นั้นหมายความว่า นักการเมือง หรือทีมงานจะต้องมีเนื้องาน หรือกิจกรรมที่จะนำเสนอเพื่อดึงดูดให้สื่อมวลชนติดตามทำข่าวอยู่แล้ว การสร้างกิจกรรมขึ้นมาจึงจำเป็นสำหรับกระบวนการนี้

1.2 การสร้างกิจกรรมเพื่อให้เกิดข่าว คือการที่นักการเมืองแสดงความคิดเห็นหรือกระทำเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งที่เป็นการทำงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบ หรือความสนใจของตัวนักการเมืองเอง และการที่ทีมงานดำเนินการโดยอ้างว่า กิจกรรมนั้นเป็นผลงานของนักการเมือง เพื่อสร้างบทบาท และดึงดูดสื่อมวลชนให้ติดตามนำเสนอชื่อเสียงนักการเมือง ดังนั้นหากกิจกรรมที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม โอกาสที่สื่อมวลชนจะนำเสนอเรื่องราวนั้นก็จะมีเพิ่มมากขึ้น

1.2.1 ประเภทของกิจกรรม ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดของการสร้างกิจกรรม โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 4 ประเภท คือ กิจกรรมการเมือง , กิจกรรมจตุตชาย , กิจกรรมที่เกิดจากการ

กระทำหน้าที่ภายหลังได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร รัฐมนตรี หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งนักการเมืองจะต้องเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ให้เหมาะสมกับช่วงเวลา และโอกาส เช่น ในช่วงของการเลือกตั้งก็ทำกิจกรรมการเมือง โดยการลงพื้นที่หาเสียงเป็นหลัก นอกจากนี้ อาจจะทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์อื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนคะแนนเสียงให้ดีขึ้น ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมแต่ละประเภทมีดังนี้

1.2.1.1 กิจกรรมการเมือง ได้แก่ การทำงานทางการเมือง ตลอดจนความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น การหาเสียงเลือกตั้ง การทำงานในระบบพรรคการเมือง การจัดตั้งรัฐบาล เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สื่อมวลชนสนับสนุน และสร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้กับนักการเมืองที่สื่อมวลชนเห็นว่า เป็นนักการเมืองคุณภาพที่ยืนหยัดทำงานเพื่อประชาชนส่วนใหญ่ โดยไม่หวังผลประโยชน์ของตนเอง และพวกพ้อง ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ไม่เล่นการเมืองมากจนเกินไป ,ไม่จ้างแต่จะจับผิดหรือวิพากษ์วิจารณ์นักการเมืองฝ่ายตรงข้าม ,เคารพมติของส่วนรวม ,สุภาพ อ่อนน้อม ,ไม่ให้ร้ายผู้อื่น หรือแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันเอง และที่สำคัญที่สุด คือ นักการเมืองท่านนั้นต้องไม่มีประวัติในเรื่องของการทุจริต

"...นักการเมืองที่เราพูดถึงในลักษณะอย่างนี้เนะ เท่าที่ผ่านมาก็รู้สึก ว่า ผู้ว่าฯใจก็ดี ปวีณา กิติ เขาหลีกเลี่ยงที่จะแสดงบทบาทในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมการเมือง เขาเลี่ยงที่จะพูดเกี่ยวกับการเมือง เขาจะหลีกเลี่ยงเรื่องที่เป็นการเมือง เขาไม่อยากจะให้ภาพของเขาไปเบียดตรงนั้น...เขาจะบอกให้รู้ว่า ตัวพวกเขาเนี่ยไม่ได้เล่นการเมือง แต่ถูกกลุ่มตรงข้ามเขาเนะ เอาการเมืองมาใส่เขา..."

(นิพนธ์ ปฏิวงศ์ไพศาล, อ้างแล้ว)

ในทางกลับกัน ชื่อเสียงเชิงลบที่เกิดจากกิจกรรมการเมืองของนักการเมืองโดยทั่วไป ไม่เฉพาะแต่กับนางปวีณา และดร.พิจิตต์ คือ การดำเนินการในลักษณะที่ตรงกันข้ามกับข้างต้น ดังตัวอย่างที่ผู้วิจัยพบในสื่อมวลชน คือ

"หน้าตา ก็สวย พี่สาวเป็นนางงามจักรวาล หนูบ๊ีก ปวีณา หงสกุล น้องสาวอาภัสรา น่ารัก อยู่ปชท. ตั้งแต่สมัครเฟื่องฟู 30 กว่าเสียงในก.ท.ม. หนูบ๊ีกเลยได้เป็นส.ส.มาทุกสมัย อยู่ในความดูแลของพี่สุมิตร แล้วมาถึงยุคสมัครถูกมรสุมหนัก วันวานนี้จึงมีแต่ชาวหนูบ๊ีกถลกระโปรงโดดแม้วไปอยู่ปชป.เรียบร้อย ยามลูกพี่เรแล้วลูกน้องถีบหัวเรือส่งแบบนี้ ประเพณีไทยแท้แต่โบราณ เขาต้องเอาน้ำล้างหัวกระโด้บ้าน ชาตินี้เจ็ดต้องเป็นรัฐมนตรีจนได้ คิดไกล ๆ หนอยนะเจ้" (คอลัมน์ "สวนกระแสด.ส." โดย "รามสูร" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2539)

"...ยิ่งสุดท้ายฉันเนี่ยเขายังภาพไปคนละอย่าง เขาทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์ตัวเอง ตอนแรก ที่ (นายสมหมาย) ก็ชอบเขา แต่พอหลัง ๆ พี่ว่า เขาเป็นนักการเมืองมากเกินไป เล่นการเมืองมากเกินไป อะไรที่ You (นางสุดารัตน์) ไม่ได้ประโยชน์ You จะไม่ไปโรม...คือพอเขาโตมาในจุด ๆ หนึ่งที่เขามีหน้าที่ มีอำนาจ มีภาระงาน ที่ลุยแหลกได้ เขาไม่ทำ แต่พอ You มาเป็นฝ่ายค้าน You มาทำเป็นหาเสียง แล้ว You มาทำแบบรู้ไปหมด ต้องทำอย่างโน้น ต้องทำอย่างนี้"

(สมหมาย ศิลปิโยตม, อ้างแล้ว)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การสร้างกิจกรรมการเมืองที่จะช่วยสร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้นักการเมืองได้ คือการชี้ให้เห็นสื่อมวลชนเห็นว่า ตนเป็นนักการเมืองที่สุจริต ไม่เล่นการเมืองมากเกินไป และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

1.2.1.2 กิจกรรมจุดขาย หมายถึงกิจกรรมที่นักการเมืองให้ความสำคัญ และมีการกระทำบ่อยครั้งจนกลายเป็นจุดเด่นประจำตัวของนักการเมืองท่านนั้น ในงานวิจัยชิ้นนี้ หมายถึงการกระทำกิจกรรมเพื่อสังคม หรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ได้แก่ การช่วยเหลือเด็ก และสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิในกรณีของนางปวีณา และงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการณรงค์เพื่อลดควันพิษ และมลพิษในกรณีของดร.พิจิตต ผู้วิจัยพบว่า กิจกรรมซึ่งเป็นจุดขายของนักการเมืองเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้กับนักการเมืองได้มากกว่ากิจกรรมประเภทอื่น

อย่างไรก็ตาม นักการเมืองท่านอื่นอาจใช้ประเด็นอื่นเป็นจุดขายของตนเอง เช่น ความเป็นมืออาชีพทางธุรกิจ นักบริหารงาน หรือการสร้างจุดเด่นให้กับตนเองจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น การใส่ชุดที่ตัดเย็บด้วยผ้าไทยในวันทำงาน, การใส่ชุดที่ตีไรเนอร์มีลักษณะเฉพาะตัวในการออกแบบ เป็นที่นิยม และจดจำได้ของคนทั่วไป เพราะในช่วงแรก ๆ ของการเข้าสู่การเมืองของนางปวีณาเอง เธอก็ใช้ความสวย และพี่สาวซึ่งเป็นนางงามจักรวาลเป็นจุดขาย ซึ่งปรากฏว่าสื่อมวลชนก็ตอบรับ และนำเสนอชื่อเสียงให้กับเธอมากเช่นกัน

"...คุณปวีณา แรก ๆ เนี่ย ใช้ความสวยงามเป็นจุดขายของตัวเอง ก็คือ บุคลิกภาพที่ดีของคุณปวีณา ประกอบกับมีพี่สาว (นางอาภัสรา หงสกุล พี่สาวของนางปวีณา) เป็นอดีตนางงามจักรวาล เมื่อก่อนไปหาเสียงที่ไหนก็แล้วแต่ครั้ง คุณอาภัสราไปด้วย ถ้าคุณปวีณาไปไม่ได้ ก็ส่งคุณอาภัสราไปแทน ความเป็นผู้หญิงตรงเนี่ยมันล่อคนได้ มันดึงดูดคนได้ มันเป็นจุดขายได้..."

(สุวิษ สุทธิประภา, อ้างแล้ว)

กรณีบางปวีณา

จุดขายของนางปวีณา คือ การให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ เช่น การถูกล่วงให้ค้าประเวณี โสเภณีเด็ก การทารุณกรรมเด็ก การฉวนลามทางเพศ ฯลฯ ซึ่งเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับงานวิจัย "ภาพพจน์ของนักการเมืองสตรี : ศึกษาเปรียบเทียบภาพพจน์จากการรับรู้ของตนเอง ของประชาชน และการนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์" เมื่อพ.ศ.2533 ที่ระบุว่า ส.ส.หญิงที่มีบทบาททางการเมืองจะโดดเด่นในเรื่องของเด็กและสตรี

นางปวีณาได้แรงบันดาลใจในการทำงานด้านนี้จากการที่ตัวเธอชอบไปบริจาค และเยี่ยมเด็กตามสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ มีครั้งหนึ่งเห็นเด็กหญิงซึ่งสถานสงเคราะห์ช่วยเหลือมาเพราะถูกข่มขืน ทั้งที่เด็กหญิงคนนั้นยังอายุน้อย และมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับบุตรชายของเธอ นางปวีณาจึงคิดว่าถ้ามีโอกาสจะให้ความช่วยเหลือเด็ก ๆ เหล่านั้น

"ปกติก็ชอบไปเยี่ยมเด็ก มอบอาหาร และข้าวของตามสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ อยู่ก่อนแล้วนะ ทีนี้พอเป็นส.ส.สมัยแรก พ.ศ.2531 ก็ได้เข้าไปอยู่ในกรรมการเขาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ทำให้มีโอกาสไปเยี่ยมสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ ทุกแห่ง อย่างที่บ้านเกร็ดตระการ เราไปเห็นเด็กตัวนิดเดียวอายุยังน้อย แต่ถูกหลอก ถูกข่มขืนมา เด็กซึมเศร้า มีปัญหาต่าง ๆ มากมาย ก็สงสารเด็กมาก เรารู้สึกว่ ทำไมชีวิตมันเศร้า คุยกับเขาแล้ว ต้องแอบไปร้องไห้ ก็มีความรู้สึกอยากช่วยเด็ก" (บทสัมภาษณ์นางปวีณา จากนิตยสารสกุลไทย ฉบับวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2541 : 41)

ก่อนหน้าที่นางปวีณาจะเป็นที่รู้จักในฐานะนักการเมืองซึ่งมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ เธอมักจะได้รับมอบหมายให้ดูผลงานทางด้านเด็กและสตรีมาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มต้นชีวิตทางการเมือง เช่น อนุกรรมการแก้ไขปัญหาโสเภณีเด็ก ,โฆษก และรองประธานกรรมการเขาวชน สตรี และผู้สูงอายุ สภาผู้แทนราษฎร ,ประธานคณะกรรมการส่งเสริมและติดตามผลการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเขาวชน และสตรีของรัฐบาล ฯลฯ นอกจากนี้ นางปวีณายังได้จัดตั้งชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือคนกลุ่มนี้โดยเฉพาะ และด้วยความที่ทีมงานประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ และสื่อมวลชน ทำให้นางปวีณามีผลงานออกมาอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับวิธีการให้ความช่วยเหลือของนางปวีณามีลักษณะหรือหว่า และน่าตื่นเต้น เช่น การบุกเข้าไปช่วยเด็กหญิงที่ถูกล่วงไปค้าประเวณีในสถานเริงรมย์ ,การชี้ตัวและจับสึกพระภิกษุที่ข่มขืนหรือกระทำอนาจาร ฯลฯ ซึ่งสามารถสร้างอารมณ์ร่วมให้แก่ผู้พบเห็น แตกต่างจากนักการเมืองหญิงท่านอื่นที่มักให้การช่วยเหลือเด็กและสตรีในรูปแบบของการสงเคราะห์ด้วยการบริจาคเงิน และสิ่งของ หรือเมื่อได้รับแจ้งเรื่องราวที่คล้ายกับที่

นางปวีณาทำก็มักจะแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ไปดำเนินการ โดยที่ตนเองไม่ได้เข้าร่วมเหตุการณ์นั้น เหมือนกับที่นางปวีณาทำ ดังนั้นเมื่อการละเมิดสิทธิ์เด็กและสตรีเป็นที่ยอมรับ และตระหนักว่า เป็น ปัญหาใหญ่ของสังคมไทย จุดขายของนางปวีณาจึงได้รับการตอบสนอง และสร้างความน่าสนใจ ให้สื่อมวลชนได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งทำให้ชื่อเสียงของนางปวีณาปรากฏ และเป็นที่ยุ้จักของ ประชาชนทั่วไปในนามของแม่พระซึ่งช่วยเหลือคนที่ตกทุกข์ได้ยาก แทนที่จะเป็นส.ส.ที่มีความสวย หรือน้องสาวของอดีตนางงามจักรวาลแต่เพียงอย่างเดียวเหมือนในช่วงแรกที่เข้าสู่การเมือง

กรณีดร.พิจิตต

จุดขายของดร.พิจิตต คือ การรณรงค์เพื่อลดมลพิษ โดยเฉพาะในเรื่องของควันพิษ ซึ่ง ตรงกับความเชื่อที่ดร.พิจิตตได้รับการศึกษามาในระดับอุดมศึกษา ประกอบกับประสบการณ์การเป็น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน ที่มีหน่วยงานในสังกัด รับผิดชอบในประเด็นดังกล่าวโดยตรง นอกจากนี้ ดร.พิจิตตยังเป็นผู้จัดตั้งมูลนิธิป้องกันควันพิษ และพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อทำการรณรงค์ในประเด็นดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งมีผลงานเป็นที่ยอมรับของประชาชน เช่น การใช้หน้ากากป้องกันควันพิษ การรณรงค์ให้ใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว

"ตอนเป็นส.ส. แล้วก็ไปคุยกับแม่ค้าริมถนนหัวขว้าง ดินแดง ที่นี้ช่วงคุยกับแม่ค้าแม่ลอย ตรงฟุตบอล รถแมล์มันก็ผ่านแล้วฝนควันฟู รถฝนควัน ก็เอ๊ะเรื่องนี้ มันทำไมเป็นกันอย่างนี้ ประกอบกับแถ (ดร.พิจิตต) เป็นนักวิทยาศาสตร์ เห็นว่า มันเป็นอันตรายต่อคน ต่ออะไร ๆ ก็เลยคุย กันว่า เรื่องนี้ยังไม่มีการพูดถึงกันเลยในประเทศไทย แล้วคนไทยก็ไม่ว่า เรื่องนี้มันอันตรายต่อ สุขภาพอย่างไร ถึงขั้นตายได้ จากประกายอันนี้ก็เลยพูดคุยในกลุ่มเพื่อน กลุ่มผู้มีความรู้ อะไรต่อ อะไรก็เลยตั้งชมรม (ชมรมป้องกันควันพิษฯ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนสถานะเป็นมูลนิธิป้องกันควันพิษฯ) เพื่อบอกกล่าว เตือน ให้ข้อมูลประชาชนว่า มันอันตรายนะ..."

(นำพล คารมปราชญ์, อ้างแล้ว)

นอกจากนี้ รูปแบบการนำเสนอกิจกรรมของดร.พิจิตตก็ทำได้อย่างน่าสนใจ เพราะเป็นการ สาธิตในสถานที่จริง และมีวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเป็นองค์ประกอบของการทำกิจกรรม เช่น การ ตรวจวัดควันพิษบนท้องถนนกลางกรุงเทพฯ , จัดกลุ่มเด็กนักเรียนเดินขบวนเรียกร้องให้คน กรุงเทพฯช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ประกอบกับในช่วงเวลาที่ทำการรณรงค์ และหาแนวร่วม เพื่อเตือนให้สังคมรับรู้ถึงอันตรายที่เกิดจากควันพิษ ก็มีปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้สื่อมวลชนติดตาม นำเสนอชื่อเสียงดร.พิจิตตอย่างมาก คือ การตื่นตัวในเรื่องสิ่งแวดล้อมในปี 2538 เนื่องจาก

องค์การสหประชาชาติประกาศว่า พ.ศ.2537 กรุงเทพฯเป็นเมืองที่มีมลพิษทางอากาศเลวร้ายเป็นอันดับ 1 ของโลก คนกรุงเทพฯจึงมองว่า สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องใกล้ตัวที่มีความสำคัญ อีกทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้จัดทำโครงการไทยรัฐสู้ภัยอากาศพิษ โดยเชิญมูลนิธิป้องกันควันพิษที่ ดร.พิจิตตเป็นกรรมการอำนวยการ เข้าร่วมโครงการด้วย สื่อมวลชนได้นำเสนอเรื่องราวเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนจับตามองปัญหา และเห็นถึงความพยายามแก้ไขปัญหานั้น หลังจากนั้น แม้ว่า ดร.พิจิตตจะได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นผู้ว่าก.ท.ม. เขาก็ยังวางนโยบายซึ่งมุ่งเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก และมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลดควันพิษ ออกมาอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ภาพของการเป็นนักสิ่งแวดล้อมที่มุ่งเน้นการรณรงค์เพื่อลดควันพิษยังคงเป็นจุดขายที่ได้รับการยอมรับ และสร้างชื่อเสียงให้ดร.พิจิตตได้จนกระทั่งปัจจุบัน

1.2.1.3 กิจกรรมที่เกิดจากการกระทำหน้าที่ภายหลังได้รับการเลือกตั้ง หมายถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่นักการเมืองได้รับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนเข้ามาทำงานทางการเมือง และเป็นการกระทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ในที่นี้หมายถึงการทำหน้าที่ผู้แทนราษฎร รัฐมนตรี หรือผู้ว่าก.ท.ม. ซึ่งชื่อเสียงเชิงบวกที่ออกมาทางสื่อมวลชน คือ การทำงานอย่างตรงไปตรงมา มีกิจกรรมออกมาอย่างสม่ำเสมอ มีความต่อเนื่อง ขยันขันแข็งในการทำงาน และซื่อสัตย์สุจริต หากมีปัญหา หรือความผิดพลาดในการทำงานเกิดขึ้นจะต้องรับแก้ไข ส่วนสิ่งที่สื่อมวลชนรับไม่ได้ และก่อให้เกิดชื่อเสียงเชิงลบทันที คือ การทุจริต

“ที่สำคัญที่สุด คนไทยถือมากก็คือ เรื่องทุจริต คือนักการเมืองถ้ามาเจอข้อหานี้เนะ พี่ว่ามันตายทุกคน คนไทยถือมาก คือ ให้พูดว่า คนนี้ทำงานไม่เป็น คนนี้ทำงานแย คนนี้โง่ คนไทยยังบอก ว่า เออ ยังพอรับได้ แต่ถ้าบอกว่า ไซ้คนนี้โกงเนี่ยเนะ พี่ว่า ในทางการเมือง ในทางการยอมรับของค่านิยมแบบคนไทยเนี่ยเนะ ถือมาก และถ้าถูกระบุว่าโกงเนี่ย ต่อให้มันเก่งอย่างไร รู้สึกคนเขาจะไม่ค่อยรับ”

(นิพนธ์ ปฏิวงศ์ไพศาล ,อ้างแล้ว)

นอกจากนี้ หากนักการเมืองไม่ทำหน้าที่ของตนให้ดี ก็อาจจะได้รับคำติติงที่นำมาซึ่งชื่อเสียงเชิงลบได้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ก็จะต้องดูผลงาน หรือมอบหมายหน้าที่ให้มีคนดูผลงานอย่างทั่วถึง เพราะไม่ว่าความผิดพลาดจะเกิดขึ้นที่จุดใด ความรับผิดชอบก็จะอยู่ที่ตัวนักการเมืองผู้นั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"...อีกคนปวีณา หงสกุล ส.ส.ก.ท.ม. เขตนี้ ติดต่อกับไปร้องทุกข์ เขาก็บ่นว่าตามตัวไม่เจอ คราวหน้าคนย่านนี้ไม่ลงคะแนนเสียงให้แล้วละ จะบอกให้" (คอลัมน์ "แฉดวงรอบกรุง" โดย "ฤกษ์ฤทธิ" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 18 มิถุนายน พ.ศ.2539)

"เขียน คุณอ๊อด เทอริโบ สภาของก.ท.ม.ในปัจจุบัน และการบริหารงานของผู้ว่า ดร.พิจิตต รัตตกุล เขาทำอะไรกันอยู่ ตั้งแต่เข้ามาบริหารงานก.ท.ม. ผมยังไม่เห็นการทำงานที่เข้าท่าสักอย่าง...ผิดหวังกับความสามารถของดร.พิจิตตจริง ๆ มีเพียงเดินตรวจงาน และช่อมบาทวิถี ของเดิมก็ได้อยู่แล้ว ต้องรื้อทิ้ง และก็ปฏิใหม่ กับสภาพปัจจุบันของบาทวิถีไม่ว่าจะเป็น บริเวณสีลม พระรามสี่ หรืออีกหลาย ๆ แห่งเดิมไปด้วยฝุ่นทราย และความไม่เรียบร้อย สกปรก เหลือเกิน..."

...เขียนดร.พิจิตต รัตตกุล ปรกติแล้วผมมักจะได้ยินแต่เสียงสรรเสริญผลงานของท่าน ซึ่งอาจจะทำให้ตัวลอยได้ วันนี้คุณภิญโญ คนก.ท.ม.ที่ลงคะแนนให้ท่านมีมุมมองตรงกันข้าม ซึ่งอาจจะทำให้อารมณ์เสียเมื่ออ่าน แต่มันเป็นความจริงที่ต้องยอมรับ และแก้ไขนะครับ..." (คอลัมน์ "อ๊อด เทอริโบ ตอบสารพันปัญหา" โดย "อ๊อด เทอริโบ" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 12 มิถุนายน พ.ศ. 2541)

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมอันเกิดจากหน้าที่บางประการก็สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับ นักการเมืองได้เช่นกัน กรณีที่เห็นเด่นชัด คือ การตรวจน้ำท่วมของดร.พิจิตต เพราะสำหรับพื้นที่ใน เขตกรุงเทพมหานครแล้ว เหตุการณ์น้ำท่วมถือเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ในช่วงฤดูฝนของทุกปี และ สื่อมวลชนก็ต้องติดตามนำเสนอข่าวนี้ทุกครั้ง เนื่องจากเป็นข่าวที่มีผลกระทบต่อคนหมู่มาก ปัญหาเหล่านี้ล้วนอยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของผู้ว่าก.ท.ม. ดร.พิจิตตจึงลงพื้นที่เพื่อตรวจ น้ำท่วมด้วยตนเอง พร้อมกับแสดงท่าทางในการทำงาน เมื่อสื่อมวลชนทุกแขนงนำเสนอข่าวนี้ออกไป จึงทำให้เกิดภาพที่ยังคงติดตามประชาชนอยู่จนถึงปัจจุบัน

1.2.1.4 กิจกรรมอื่น ๆ คือ กิจกรรมที่อยู่นอกเหนือจาก 3 กิจกรรมข้างต้น เช่น การทำธุรกิจส่วนตัว การบริจาคสิ่งของ การเป็นประธานเปิดงานหรือการร่วมงานสังคม การสังสรรค์กับเพื่อนหรือคนในครอบครัว ฯลฯ นอกจากนี้ ยังหมายรวมถึงการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ เช่น การใช้ชีวิตประจำวัน รูปแบบการดำรงชีวิต การแต่งตัว ฯลฯ กิจกรรมอื่น ๆ ที่สร้างชื่อเสียงบวกให้กับนักการเมืองได้อย่างมาก คือ การทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว , การช่วยงาน

สาธารณกุศล เช่น การบริจาคเพื่องานกุศลต่าง ๆ ,การใช้ชีวิตแบบสมถะและติดดิน ,การเป็นคนที่ไม่ก้าวร้าว ฯลฯ ซึ่งบุคลิกลักษณะ และอัธยาศัยไมตรีเหล่านี้เป็นสิ่งที่นักการเมืองสามารถสร้างขึ้น มาได้ และหากมีการปฏิบัติสม่ำเสมอจนเป็นนิสัยก็จะกลายเป็นจุดเด่นของตนเองได้เช่นกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างที่พบจากการจัดเก็บข้อมูลมาอธิบายในประเด็นนี้ เช่น ตามปกติแล้ว นักการเมืองเป็นคนเรื่องมาก ชอบความสะดักสะบาย และค่อนข้างแบ่งชั้นวรรณะ แต่หากขณะนั้น มีสื่อมวลชนอยู่ด้วย นักการเมืองก็อาจจะลดความเป็นตัวตนของตนเองลง โดยทำให้สื่อมวลชน เห็นว่า ตนเองเป็นคนติดดินไม่เรื่องมาก

1.2.2 วิธีการสร้างกิจกรรม จากการศึกษาข้อมูลประเภทเอกสาร ประกอบกับการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบว่าวิธีการสร้างกิจกรรมของนักการเมืองแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะหลัก คือ การสร้างกิจกรรมโดยตรง และการสร้างกิจกรรมโดยอ้อม

1.2.2.1 การสร้างกิจกรรมโดยตรง หมายถึงการที่นักการเมืองมีเจตนาที่จะ สร้างกิจกรรมขึ้นเพื่อให้สื่อมวลชนติดตามนำเสนอการทำกิจกรรมนั้น ประกอบด้วย

การสร้างกิจกรรมของตนเอง คือ การทำกิจกรรม หรืองาน ซึ่งเกิดขึ้นมาจากความคิด ของนักการเมือง และ/หรือทีมงานของนักการเมือง และ/หรือเป็นการทำกิจกรรมร่วมกับบุคคล รวม ทั้งหน่วยงานอื่น ซึ่งกิจกรรมที่ทำนั้นเกิดขึ้นจากภาระหน้าที่ หรือความสนใจของนักการเมืองเอง กล่าวคือกิจกรรมไม่ได้ริเริ่มจากหลักการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน แต่เริ่มจากฝ่ายของนักการเมือง ซึ่งในการสร้างกิจกรรมของตนเอง นักการเมืองจำเป็นต้องหาจุดเด่นให้กับกิจกรรมที่ทำ เพื่อดึงดูด ให้สื่อมวลชนมาติดตามนำเสนอข่าวสารนั้น

กรณีนางปวีณา

เช่น การหาเสียงของนางปวีณาในช่วงแรก ๆ ที่เข้าสู่แวดวงการเมือง นอกจากนางปวีณา จะมีจุดเด่นในเรื่องของความสวยเป็นตัวดึงดูดให้สื่อมวลชนติดตามนำเสนอข่าวการเลือกตั้งแล้ว นางปวีณายังได้ให้นางอภัสรา หงสกุล ที่สาวซึ่งเป็นอดีตนางงามจักรวาลมาเป็นจุดขายของตัวเอง โดยให้นางอภัสรา มาช่วยหาเสียงด้วย ซึ่งประสบความสำเร็จด้วยดี เพราะนอกจากจะ สามารถดึงดูดความสนใจจากประชาชนในพื้นที่ได้แล้ว ยังทำให้สื่อมวลชนติดตามนำเสนอข่าวนี จนกระทั่งมีภาพข่าวปรากฏทั้งในหนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์

กรณีดร.พิจิตต

เช่น การรณรงค์เพื่อลดควันพิษ ซึ่งดร.พิจิตต และทีมงาน ได้ตรวจวัดควันพิษที่เกิดขึ้นจริงบนท้องถนน โดยมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละครั้งไปด้วย ไม่ว่าจะ เป็นหน้ากากป้องกันควันพิษ เครื่องตรวจวัดควันพิษ ป้ายผ้าระบุข้อความที่ต้องการสื่อสารกับประชาชน หรืออื่น ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สื่อมวลชนสามารถนำไปถ่ายทอดให้สาธารณชนรับทราบได้อย่างน่าสนใจ

"...เมื่อก่อนเนี่ยแก (ดร.พิจิตต) เย็นจบมาใหม่ ๆ แกก็มารณรงค์ในเรื่องนี้ (ปัญหามลพิษ) สังเกตได้ใหม่ชะ สังเกตได้ง่าย ใส่วิว ๆ ตรีกร้อสวมปากเนี่ยนะชะ ก็เห็นแกใส่มาเป็นคนแรก ตั้งแต่แกยังไม่ได้เป็นส.ส.เลย"

(สุวิษ สุทธิประภา ,ช่างแล้ว)

นอกจากนี้ ปอยครั้งที่ดร.พิจิตตทำกิจกรรมโดยการเข้าไปพบปะ หรือให้บุคคลที่มีชื่อเสียง หรือผู้มีอำนาจเข้ามาเป็นตัวแสดงในการทำกิจกรรมของตนเองด้วย เพื่อเพิ่มโอกาส และความน่าสนใจให้สื่อมวลชนนำเสนอความเคลื่อนไหวของตนเอง เพราะถึงแม้ว่าสื่อมวลชนจะต้องการติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียงท่านอื่นในการทำกิจกรรมนั้น แต่ในการนำเสนอก็อาจจะมีชื่อของ ดร.พิจิตตปรากฏอยู่ในข่าวนั้น ๆ ด้วย

"...กรณีอย่างตอนที่ผู้ว่าฯยังเป็นภุชญาเนี่ยนะ เขา (ดร.พิจิตต) มีปัญหาเรื่องชยะ เรื่องโน้น เรื่องนี้ เรื่องนั้น เขาก็ทำให้ตัวเองเป็นข่าว ยื่นหนังสือให้ข้อเสนอแนะนำผู้ว่าฯ มันก็เป็นข่าวอดีตผู้ว่าฯที่แพ้การเลือกตั้งแนะนำผู้ว่าฯให้ทำอย่างนี้สิ อะไรอย่างนี้"

(นิพนธ์ ปฏิวาศิไพศาล ,ช่างแล้ว)

การสร้างกิจกรรมโดยเข้าร่วมเหตุการณ์ หรือข่าวที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชน คือ การที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวใดข่าวหนึ่งอยู่ก่อนหน้าแล้ว และนักการเมืองได้นำตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ที่สื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหา นั้น เพื่อแสดงความคิดเห็น สังเกตการณ์ หรือให้ความช่วยเหลือ ทั้งในกรณีที่เป็นการรับมิดชอบ และความสนใจของนักการเมืองผู้นั้น รวมถึงการเข้าร่วมการสัมมนา หรือการประชุมที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น เป็นการเพิ่มโอกาสให้สื่อมวลชนนำเสนอชื่อเสียงให้กับตนเอง ส่วนใหญ่กิจกรรมประเภทนี้มักเป็นข่าวใหญ่ที่สื่อมวลชนนำเสนออย่างครึกโครม และกำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน

กรณีนางปวีณา

เช่น ชาว "หนูปัก" สั่งลุยแก๊งกามดารา ที่ปรากฏในหน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2540 เนื้อข่าวระบุว่า หลังจากที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐตีแผ่ข่าวการทำธุรกิจค้ากาม โดยใช้วิธีให้เอเจนต์หาผู้หญิงในวงการดาราและนางแบบส่งไปบำเรออาลัยกับนักการเมือง จนกระทั่งนางแบบชื่อดัง ประกอบด้วย จอย ตีตัส ,กิตติยา ยอดไกรศรี หรือจอย กิตติยา และปิ่นสุตา ชินาวัดณ์ หรือต้นหลิว ออกมายอมรับว่า เคยประสบกับเหตุการณ์ดังกล่าว พร้อมกับได้แจ้งความ เพื่อดำเนินคดีกับเอเจนต์ค้ากาม ผู้สื่อข่าวรายงานความคืบหน้าว่า นางปวีณา หงสกุล ส.ส.ก.ท.ม. พรรคชาติพัฒนา ในฐานะประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาลาชเวีย ยาวชน และผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ประสานให้นางแบบสาวทั้ง 3 คนไปพบกันที่ สน.ทองหล่อซึ่งแจ้งความไว้ เพื่อสอบถามความคืบหน้าของคดี โดยนางปวีณาให้สัมภาษณ์ว่า ทราบเรื่องดังกล่าวจากหนังสือพิมพ์ รู้สึกตกใจมาก และจะให้หน่วยงานเฉพาะกิจของนางปวีณาเอง สืบประวัติเอเจนต์ค้ากาม พร้อมทั้งกำชับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับผิดชอบคดีนี้ให้ทำสำนวนคดีอย่าง รัดกุม

กรณีดร.พิจิตต

เช่น ชาวชัมชีน และฝา ด.ญสุพรรษา เชิดชู หรือน้องอ้อม นักเรียนชั้นอนุบาล โรงเรียนวัด รากบางบำหรุ วัย 4 ขวบ ในห้องน้ำของโรงเรียน ซึ่งแยกจากตัวอาคาร ตั้งอยู่บริเวณกำแพงด้าน ซ้ายของโรงเรียน เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2539 และได้กลายเป็นข่าว ละเทือนขวัญคนทั้งประเทศ หลังจากทราบข่าวนี้ ดร.พิจิตตได้เดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็น โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และซักถามเหตุการณ์จากผู้อำนวยการโรงเรียนดังกล่าว ดร.พิจิตตให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวว่า รู้สึกสะเทือนใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมให้นโยบายว่าจะ ย้ายห้องน้ำของโรงเรียนในสังกัด ซึ่งมักตั้งอยู่ในที่เปลี่ยวและไกล ให้มาอยู่ใกล้ความดูแลของครู และยามของโรงเรียน นอกจากนี้ ดร.พิจิตตยังมอบเงินส่วนตัวช่วยเหลือการศึกษาแก่ลูก ๆ คนอื่น ในครอบครัวของน้องอ้อมด้วย กรณีดังกล่าวนี้สื่อมวลชนได้นำเสนอทั้งในรูปแบบของข่าว และ ต่อเนื่องถึงบทความ และสรุป เพื่อเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องน้ำในโรงเรียนให้ดร.พิจิตต เ่งแก้ไข

การสร้างกิจกรรมใหม่ที่ต่อเนื่องจากเหตุการณ์ หรือข่าวที่อยู่ในกระแสความ สนใจของประชาชน คือ การที่นักการเมืองสร้างกิจกรรมใหม่ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่อยู่ในความ รับผิดชอบ หรือความสนใจของนักการเมืองขึ้นมา โดยกิจกรรมนี้เกี่ยวโยง หรือเป็นความต่อเนื่อง จากข่าวใดข่าวหนึ่ง ซึ่งสื่อมวลชนนำเสนออย่างครึกโครม และกำลังอยู่ในความสนใจของ

ประชาชน ทั้งนี้ รวมถึงการสร้างกิจกรรมเพื่อสนับสนุนชื่อเสียงเชิงบวก หรือกลบกระแสข่าวเชิงลบที่เกิดขึ้นในช่วงก่อนหน้า โดยหวังผลต่อชื่อเสียงของนักการเมืองท่านนั้น

กรณีนางปวีณา

เช่น การสร้างกิจกรรมเพื่อสนับสนุนชื่อเสียงเชิงบวก ซึ่งผู้วิจัยพบว่า นางปวีณาสร้างกิจกรรมรูปแบบนี้ขึ้นในช่วงที่พรรคชาติพัฒนากำลังพิจารณารายชื่อรัฐมนตรีในโควตาพรรคเพื่อเข้าร่วมรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย ในการปรับคณะรัฐมนตรีเมื่อปลายพ.ศ.2541 ทั้งนี้ เพราะนางปวีณามีชื่อเป็นหนึ่งในตัวเก็งที่จะได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วย โดยนางปวีณาได้จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเด็กและสตรีขึ้นในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2541 เพื่อเตรียมจัดสัมมนา "บทบาทนักการเมืองต่อปัญหาเด็กสตรีในภาวะปัจจุบัน" ในวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2541 โดยไม่ได้เตรียมการมาก่อน ซึ่งนางปวีณาเองก็บอกผู้เข้าประชุมว่า งานค่อนข้างกระชั้นชิด แต่ขอให้ช่วยกันกระจายบอกข่าวให้สื่อมวลชนทราบ นอกจากนี้ ในวันเดียวกันนั้นนางปวีณาได้กำหนดวันประชุมชุดเฉพาะกิจฯ เพื่อปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิในวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2541 ซึ่งภายหลังการช่วยเหลือในวันนั้นสื่อมวลชนได้นำเสนอข่าวกันอย่างแพร่หลาย เช่น "นางปวีณา หงสกุล ส.ส.ก.ท.ม. พรรคชาติพัฒนา ประธานชุดปฏิบัติการช่วยเหลือเด็กและสตรี แถลงข่าวภายหลังการช่วยเหลือนางแหยม อายุ 39 ปี เชื้อชาติและสัญชาติอินเดีย พร้อมบุตรสาว 2 คน ชื่อ ด.ญ.ดาว (นามสมมุติ) อายุ 7 ขวบ และ ด.ญ.เพ็ญ (นามสมมุติ) อายุ 8 ขวบ ซึ่งถูกนายสาริต จันดา พ่อลงมือข่มขืน เมื่อวันที่ 3 ต.ค." (ภาพข่าว "จับพ่อเหี้ย" หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2541)

กรณีดร.พิจิตต

เช่น ชาวไฟไหม้ โรงแรมรอยัลจอมเทียน พัทยา ซึ่งเป็นอาคารสูง แต่ระบบทางหนีไฟไม่ดีพอ จึงทำให้มีผู้เสียชีวิตจากการถูกย่างสดเกือบ 100 ศพ เป็นข่าวสะเทือนขวัญที่เกิดขึ้นในช่วงกลางปีพ.ศ.2540 จนทำให้ผู้คนในสังคมจึงเกิดความวิตกว่า จะเกิดเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันนี้ขึ้นอีก เมื่อข่าวนี้ถูกนำเสนอติดต่อกันหลายวัน ดร.พิจิตตจึงสั่งการให้เจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครเข้าตรวจสอบระบบทางหนีไฟของอาคารสูง และโรงพยาบาลนคร โดยเฉพาะโรงพยาบาลนครแบบมินิเรียเตอร์ในห้างสรรพสินค้า ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และหลังจากนั้นได้ประกาศรายชื่อ 25 อาคารสูงใน ก.ท.ม. ที่เข้าข่ายเป็นตึกอันตราย จนสร้างความฮือฮาเป็นอย่างมาก เพราะสื่อมวลชนนำเสนอข่าวอย่างครึกโครม และคอลัมน์ลึกลับก็เขียนวิพากษ์วิจารณ์ติดต่อกันหลายวัน

1.2.2.2 การสร้างกิจกรรมโดยอ้อม คือการนักการเมืองไม่ได้เป็นผู้พูด หรือคิด ทำกิจกรรมนั่นเองโดยตรง แต่สื่อมวลชนเป็นผู้ที่ส่งเรื่อง หรือสร้างกิจกรรมให้นักการเมืองผู้นั้น อย่างเจาะจง การสร้างกิจกรรมประเภทนี้จะเกิดขึ้นในช่วงหลังจากที่นักการเมืองมีชื่อเสียงเป็นที่ รู้จัก มีอำนาจหน้าที่ หรือได้รับมอบหมาย หรือเป็นนักการเมืองที่ได้รับการยอมรับว่า มีความเชี่ยวชาญ หรือความชำนาญในด้านใดด้านหนึ่ง และเมื่อมีเหตุการณ์ที่สามารถเกี่ยวข้องกับ นักการเมืองท่านนั้นได้ สื่อมวลชนก็จะสร้างกิจกรรมโดยอ้อมให้กับนักการเมืองใน 3 ลักษณะ ดังนี้

การที่สื่อมวลชนติดตามนำเสนอข่าวคราวความเคลื่อนไหวของนักการเมืองตาม บทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชน ทั้งนี้ เพราะสื่อมวลชนเห็นว่า นักการเมืองผู้นั้นน่าสนใจ หรือมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์นั้น ๆ โดยที่นักการเมืองไม่ได้มุ่งหวัง หรือมีเจตนาที่จะใช้สื่อมวลชน โดยตรง เช่น การติดตามนำเสนอข่าวการลงพื้นที่และการหาเสียงของนักการเมืองบางท่าน เพราะ นักการเมืองท่านนั้นเป็นตัวเก็งที่จะได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรี ,การที่ผู้สื่อข่าวของสัปดาห์ นักการเมืองในกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับนักการเมืองผู้นั้น ทั้งในเรื่องของความรับผิดชอบ ความสนใจ และความเชี่ยวชาญของนักการเมือง ดังนั้นหากนักการเมืองมีจุดขาย มีความสามารถ หรือ ความกดดันในประเด็นใดประเด็นหนึ่งแล้ว แม้ว่าจะยังไม่มีกิจกรรมของตนเองเกิดขึ้น แต่หากมี กระแสข่าวที่เกี่ยวข้องเกิดขึ้นในสังคม ก็จะเป็นการเพิ่มโอกาสให้สื่อมวลชนมาติดตามขอความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ ได้เช่นกัน ดังที่นายวิโชค อางหาญ ยกตัวอย่างว่า หากมีประเด็นข่าวที่ เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิเกิดขึ้น ผู้สื่อข่าวก็ต้องไปขอสัมภาษณ์นางปวีณา ในฐานะผู้เชี่ยวชาญ และมีบทบาทในด้านนี้อย่างมาก ดังนั้นในบางครั้งนักการเมืองจึงอาจจะใช้ ประโยชน์จากการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในลักษณะดังกล่าว โดยเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนติดต่อ ได้สะดวก เพื่อเพิ่มโอกาสให้สื่อมวลชนนำเสนอชื่อเสียงให้กับตนเองได้มากขึ้น

นอกจากนี้ โอกาสการเป็นข่าวของนักการเมืองหญิงยังได้เปรียบนักการเมืองชายด้วย กล่าวคือในหนังสือพิมพ์รายวันจะมีหน้าข่าวสตรีไว้รองรับความเคลื่อนไหวของผู้หญิงที่มีบทบาท ในสังคมอยู่แล้ว นักการเมืองหญิงจึงมีโอกาสเป็นข่าวมากกว่านักการเมืองชายด้วยส่วนหนึ่ง (ยก เว้นกรณีที่นักการเมืองชายมีตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองสูง) ทั้งนี้ เพราะนักการเมืองหญิงที่ได้รับ เลือกเป็นส.ส. มีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนส.ส.กว่า 300 คนทั่วประเทศ และยิ่งหาก นักการเมืองหญิงเป็นส.ส.ในพื้นที่กรุงเทพมหานครเช่นเดียวกับนางปวีณาก็จะเป็นปัจจัยสนับสนุน มากขึ้น เพราะจะเป็นการง่ายต่อการติดตาม และนำเสนอข่าวคราวความเคลื่อนไหว เนื่องจาก ศูนย์กลางของสื่อมวลชนอยู่ในเมืองหลวง

กรณีบางปริณาย

เช่น ชาวขมุขิน และเจ้า ด.ญสุพรรณา เจ็ดชู หรือน้องอ้อม กรณีนี้นางปริณายไม่ได้นำตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับขามนี้โดยตรง แต่สื่อมวลชนมาขอสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทลงโทษผู้ที่ขมุขินและฝาเด็กในฐานะที่นางปริณายทำงานด้านเด็ก ทั้งนี้ เป็นการนำเสนออันเกิดจากประเด็นข่าวน้องอ้อม โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ.2539 นำเสนอการสัมภาษณ์นี้เป็นบทความในหน้าสตรี ใช้พาดหัวว่า "คนะทำงานด้านเด็กเห็นฟ้องเชือดฆาตคามโหด" ซึ่งนางปริณายแสดงความเห็นว่า การฆ่าขมุขินเด็กเป็นเรื่องที่โหดร้าย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะกฎหมายไม่มีบทลงโทษที่เฉียบพลัน จึงน่าจะใช้วิธีประหารชีวิต เพื่อให้หลบจำ และกลัวบทลงโทษ เพราะผู้ขมุขินเด็กส่วนใหญ่เป็นคนติดยา และวนเวียนเข้าคุกนับครั้งไม่ถ้วน

กรณีดร.พิจิตต

เช่น กรณีที่ "สายล่อฟ้า" เจ้าของคอลัมน์ "สะบัดปากกากล้าได้กล้าเสีย" เขียนเรื่อง "กระตุ้นจิตสำนึก" ลงในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 21 มกราคม 2540 ระบุถึงการทำโครงการต่าง ๆ ของดร.พิจิตตที่มีลักษณะของการกระตุ้นจิตสำนึก ซึ่งเป็นผลจากการที่คอลัมนิสต์ท่านนี้เฝ้ามองการทำงานของดร.พิจิตตมาระยะหนึ่งแล้ว และรู้สึกพอใจกับผลของโครงการรณรงค์การทิ้งขยะและคัดหวังผลในการรณรงค์เพื่อลดควันพิษซึ่งเป็นโครงการต่อไป

การที่สื่อมวลชนส่งคำร้องทุกข์ หรือเรื่องราวความเดือดร้อนของประชาชนให้นักการเมืองทราบ และดำเนินการ คือ การที่สื่อมวลชนรับทราบเรื่องราวความเดือดร้อน หรือประสบเหตุกับตนเอง หรือประชาชนส่งเรื่องร้องเรียน หรือต้องการความช่วยเหลือในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งสื่อมวลชนเห็นว่า เป็นงานที่นักการเมืองท่านนั้นสนใจ และดำเนินการอยู่ สื่อมวลชนก็จะแนะนำหรือส่งงานนั้นให้นักการเมือง เพื่อให้ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาต่อไป ซึ่งหากประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ สื่อมวลชนก็จะนำเสนอข่าวนั้นให้สาธารณชนทราบ

"...เวลาใครได้รับความเดือดร้อนก็มาบอกทางนี้ (ไทยรัฐ) ทางนี้ก็อาจจะประสานงานไปที่คุณเป็กกา หรือว่าคุณเป็กกาได้รับแจ้งโดยตรงเองจากนักข่าวที่อื่นเวลาไปรู้ข่าวอะไรมา อย่างเช่นมีการกักขังผู้หญิงเนี่ย เขาจะไปทำลำพังเองก็ไม่ได้ เขามีหน้าที่ทำข่าวนี้ เพราะฉะนั้นคนที่จะไปวิ่งเต้นประสานงานก็ให้เป็กกาไปประสานงานสะกัน นักข่าวก็ทำข่าวอย่างเดียว..."

(มานิจ สุขสมจิตร ,สัมภาษณ์ ,12 มีนาคม 2542)

"สื่อเองก็จะโทรมาหาแก (นางปวีณา) มาบอกแกว่า เนี่ยวันนี้เจอเด็กตรงสะพานลอย ทำทางจะถูกส่องลงมา อะไรอย่างนี้ แกก็จะไป สื่อเนี่ยจะเป็นคนแฉมาเยอะเหมือนกัน..."

(ปรารภนา ฉายประเสริฐ, ช่างแล้ว)

ผู้วิจัยพบว่า โดยปกติแล้ว สื่อมวลชนส่งคำร้องทุกข์ หรือเรื่องราวความเดือดร้อนของประชาชนให้นักการเมืองทราบใน 3 ลักษณะ คือ 1. แจ้งผ่านคอลัมน์ร้องทุกข์ของสื่อมวลชน 2. สื่อมวลชนทราบเรื่องและแจ้งให้นักการเมืองทราบโดยตรง 3. สื่อมวลชนทราบเรื่องและแนะนำให้ผู้ได้รับความเดือดร้อนไปร้องเรียน หรือขอความช่วยเหลือจากนักการเมือง

กรณีนางปวีณา

เช่น กรณีที่สถานอาบอบนวดของช่องก่งนำภาพถ่ายแฟชั่นของนางสาวบุษกร พรวรรณะศิริเวช นักแสดงชื่อดัง ไปทำเป็นป้ายโฆษณาสถานบริการแห่งนั้น เมื่อสื่อมวลชนนำเสนอข่าวนี้พร้อมสอบถามความคิดเห็นจากนางสาวบุษกรแล้ว สื่อมวลชนก็ได้แนะนำและพานางสาวบุษกรไปเข้าพบนางปวีณาเพื่อดำเนินการต่อไป

"...ก็ไทยรัฐที่สนิท ๆ กันเขาแนะนำ เขาโทรมาตอนเช้าอะ...แล้วหลังจากนั้นก็ช่อง 3 โทรมาคุยกัน เขาก็แนะนำว่า โทรหาคุณปวีณาสิ เขาก็ให้เบอร์มา หน่อย (ชื่อเล่นของนางสาวบุษกร) ก็โทรไป เลขาฯเขาก็โอนให้คุยกับคุณปวีณา อะ เป็นยังไงคะ ก็เล่าให้เขาฟังว่า มันเป็นอย่างนี้ ๆ พออีกวัน คุยกับไทยรัฐเขาบอกว่า เรื่องแบบนี้มันต้องไปร้องเรียนที่กระทรวงต่างประเทศ แล้วเขาก็พาไป หลังจากนั้นก็พาไปเข้าพบคุณปวีณา..."

(บุษกร พรวรรณะศิริเวช, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2542)

ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สื่อมวลชนมักจะส่งคำร้องทุกข์จากประชาชนให้นางปวีณาดำเนินการบ่อยครั้ง คือ นางปวีณาได้แสดงออกถึงความกระตือรือร้น และความตั้งใจจริงที่จะช่วยเหลือผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิ โดยทุกครั้งที่ได้รับทราบเรื่องจากสื่อมวลชนก็จะรีบดำเนินการทันที เช่น

"...ที่พิษณุโลก หรือจังหวัดเลย ไร่ที่ฟอกกั๊กซึ่งลูกสาวจนอายุ 32 แล้วเสื้อผ้าก็ไม่พุ่งหมอะไร ๆ อย่างนี้ แก (นางปวีณา) ไปราชการแล้วนักข่าวเล่าให้ฟัง แกก็ไปเลย...แกบอกแกเหลืออีก 15 นาทีเนี่ย จะต้องไปขึ้นเครื่องบินขอนแก่นนะ แต่ว่ามีนักข่าวเล่าให้ฟังว่า ที่บ้านนี้มีลักษณะอย่างนี้ ควรได้รับความช่วยเหลือหน่อย แกพาสงเคราะห์จังหวัดไปเลยนะ ไปเลยไปดูในพื้นที่เลย...แล้วแก

จะเป็นขวัญใจของนักข่าวคนนั้นไหม นักข่าวคนนั้นก็ต้องศรัทธาในตัวแก้ไขใหม่..."

(วิโชค อางหาญ ,อ้างแล้ว)

กรณีดร.พิจิตต

เช่น กรณีประชาชนร้องเรียนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของก.ท.ม. มายังคอลัมน์ "ฮ็อต เทอร์โบ ตอบสารพันปัญหา" คอลัมน์ตอบจดหมาย และรับร้องทุกข์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยบ่อยครั้งเจ้าของคอลัมน์ระบุว่า ขอให้ดร.พิจิตตช่วยดำเนินการให้ตามคำร้องเรียน และในบางครั้งดร.พิจิตต หรือทีมงาน ก็ทำหนังสือตอบกลับมายังคอลัมน์ดังกล่าวด้วย

การที่สื่อมวลชนให้คำแนะนำ หรือคิดกิจกรรมให้นักการเมืองดำเนินการ คือ การที่สื่อมวลชนซึ่งเป็นผู้ที่ทราบดีว่า อะไรเป็นสิ่งที่ เป็นชาวได้ และอะไรที่เป็นชาวไม่ได้ ให้ข้อเสนอแนะแก่นักการเมืองว่า ควรจะทำกิจกรรมใด เพื่อที่จะได้เป็นชาว และอยู่ในความสนใจของสื่อมวลชน และประชาชนส่วนใหญ่

เช่น ในช่วงที่ดร.พิจิตตหาเสียงเพื่อสนับสนุนการเลือกตั้งผู้ว่าฯก.ท.ม. บางวันสื่อมวลชนได้แนะนำกลยุทธ์ที่ทำให้การหาเสียงนั้นเป็นชาวผ่านสื่อมวลชน ,การตรวจอาหารสำเร็จรูปห่อโฟมในซูเปอร์มาร์เก็ต โดยไม่แจ้งล่วงหน้า ,กรณีทีนางปวีณาขอคำปรึกษาจากสื่อมวลชนเพื่อได้ตอบ นายจักรพันธ์ ชุมจินดา โฆษกกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้นที่กล่าวหาว่า นางปวีณาทำงาน ก้าวก้าวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

"...บางวันไม่มีชาวใด ๆ ที่น่าเป็นชาวน่าตื่นเต้น นักข่าวจะช่วยกำกับ ดูแล และเสนอแนะกลยุทธ์วิธีการเพื่อเป็นชาวอยู่เนือง ๆ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะความพอใจ ถูกใจกันเป็นส่วนตัวเสียมากกว่า..." (นิตยสารโลกใบใหม่ เรื่อง "ยุทธการ 1,000 กม.กับความสำเร็จของดร.พิจิตต รัตตกุล ความมุ่งมั่นที่ไม่เคยเปลี่ยน" กรกฎาคม พ.ศ.2539 : 26)

"...หมดอายุหมดเลยนะ แล้วคนที่จับก็คือสื่อมวลชนนะ พวกตุ๊ก (ชื่อเล่นของนางสาวจากรรรณ) เองนะ เดิน ฟานผู้ว่าฯ นี้ก็หมด นั่นก็หมด เนี่ยทำอย่างนี้ได้ยังไง แยกก็ยิ่งเหมือนกัน ใช้น้ำมันเขอะขนาดนี้เลยหรือ เพราะว่าเคยมีคนแนะนำ พวกหนังสือพิมพ์เนี่ยแนะนำ ถ้าฟานผู้ว่าฯจะตรวจงานให้มันเป็นล่ำเป็นสัน ทำไม่ถึงไม่ยอมไป พวกหนูจะไปด้วย..."

(จากรรรณ พูลสุข,สัมภาษณ์ ,11 พฤศจิกายน 2541)

1.2.3 กระบวนการนำเสนอกิจกรรม หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการคิดสร้างกิจกรรมแล้ว และไม่ว่าจะเป็นการสร้างกิจกรรมโดยตรง หรือโดยอ้อม นักการเมืองและทีมงานต่างให้ความสำคัญกับกระบวนการนำเสนอกิจกรรม ซึ่งจะต้องคำนึงถึงรายละเอียดใน 3 ประการ คือ รูปแบบ และวิธีการนำเสนอกิจกรรม , การกำหนดวันและเวลาทำกิจกรรม และอื่น ๆ

1.2.3.1 รูปแบบและวิธีการนำเสนอกิจกรรม แบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่

การให้สัมภาษณ์ นักการเมือง และทีมงานต้องเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนติดต่อได้ง่าย และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เสมอ ขณะเดียวกันก็ควรหาโอกาสใกล้ชิดกับสื่อมวลชน เพื่อเพิ่มโอกาสที่จะพูดถึงผลงานของตนเองด้วยเช่นกัน

"พวกนี้ (นางปวีณา และดร.พิจิตต) โดยลักษณะของเขาแล้ว สมมุติเราติดต่อ ออกไปทำข่าว ออกไปสัมภาษณ์ ไปคุย หรืออะไรก็แล้วแต่ จะไม่ค่อยมีปัญหา จะเต็มใจที่จะคุยกับเรา ไม่มี การที่ว่า ต้องผ่านคนนั้นคนนี้จะใช้อย่างนี้ เขาพร้อมที่จะคุย จะพูดทุกเรื่องนะ ที่นี้พอเขาเป็นอย่างนี้ ปึบปะ มันก็จะมีข่าวผ่านสื่อออกมาบ่อย ๆ ไซ้ใหม่ ก็ทำให้เป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียง"

(เดชอนันต์ ธนानันต์ ,สัมภาษณ์ ,8 มีนาคม 2542)

"...ใครมาที่หลัง มาช้า ขอสัมภาษณ์ใหม่เขา (ดร.พิจิตต และนางปวีณา) ก็พูด เขาก็จะให้ อีกที่ บางทีช่อง 5 มา ช่อง 7 วิ่งมา เขาก็มาทำข่าวให้ อาจไปทำข่าวอื่น วิ่ง รถติด ชก ๆ มา เข้า ชายข่าวก็ต้องยอมเสียเวลาพูด แต่บางคนก็ไม่ บางคนก็แบบพร้อมหรือยัง พร้อม ผมพูดทีเดียวนะ นะฮะ"

(ธยศ ธนสมบุญ ,สัมภาษณ์ ,5 มีนาคม 2542)

การแถลงข่าว ทีมงานของนักการเมืองจะต้องจัดเตรียมสถานที่ให้พร้อมสำหรับการแถลงข่าว เช่น การจัดตกแต่ง การเตรียมเครื่องขยายเสียง ฯลฯ ทั้งนี้ ขึ้นกับความเหมาะสมในแต่ละกรณี ซึ่งในกรณีของนางปวีณานั้นน้อยครั้งที่จะมีการจัดเตรียมสถานที่เป็นพิเศษเพื่อการแถลงข่าว เพราะส่วนใหญ่จะเน้นการนำตัวบุคคลที่ชุกเฉพาะกิจฯให้ความช่วยเหลือมาร่วมการแถลงข่าวด้วยมากกว่า (ในกรณีที่เป็นการทำกิจกรรมที่เป็นจุดขาย) ส่วนการแถลงข่าวอื่น ๆ เช่น ผลการประชุม พรรคในฐานะโฆษกพรรค , ผลการประชุมคณะกรรมาธิการ เหล่านี้มักเน้นที่ผลงาน และผลการประชุมอย่างเป็นทางการ ดังนั้นในเรื่องสถานที่จึงเน้นเฉพาะความพร้อมของวัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้

ในการแถลงข่าวมากกว่าบรรยากาศ ซึ่งแตกต่างกับกรณีของดร.พิจิตต์ที่มักจะตกแต่งสถานที่เพื่อเพิ่มบรรยากาศในการแถลงข่าว เช่น งานแถลงข่าวงานแม่ไก่เมือง ก.ท.ม.จะจัดเวทีเป็นซุ้มต้นไม้ และมีชุดรับแขกเพื่อให้ผู้บริหารนั่งในบริเวณร่มไม้ หรืองานแถลงข่าวการประกวดวาดภาพของเยาวชนก็จัดให้มีเยาวชนมานั่งวาดภาพในงานแถลงข่าวด้วย เพื่อดึงดูดให้สื่อมวลชนนำเสนอภาพข่าวออกเผยแพร่ โดยเฉพาะในบางประเด็นที่เนื้อหาเชิงข่าวค่อนข้างอ่อน สื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ก็อาจเลือกภาพข่าวไปตีพิมพ์ได้

ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ ออยุธยา อดีตผู้ว่าฯก.ท.ม.แนะนำว่า ในการแถลงข่าว หรือให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อประเภทโทรทัศน์ นักการเมืองควรพูดสรุปเฉพาะประเด็นสำคัญ เพราะสื่อมวลชนเคยบอกเขาว่า การให้รายละเอียดมากเกินไป ทำให้การตัดทอนคำพูดที่จะนำมาออกอากาศในรายงานข่าวยุ่งยากมากขึ้น

"...พวกคนที่อยู่ที่ก.ท.ม. (ผู้สื่อข่าวประจำก.ท.ม.) เขาต้อง เตือนผมว่า เวลาที่พวก TV มาเนี่ย ผู้ว่าฯ (ร.อ.กฤษฎา) พูดสั้น ๆ ลี 10 วินาที 15 วินาที ผู้ว่าฯเล่นพูด 4 นาทีเนี่ย เขาก็ตัดต่อไม่ได้ เขาก็ไม่รู้จะเอาไปออกยังไง หนังสือพิมพ์ก็เหมือนกัน มีโครงการก่อสร้างอะไร ก็อธิบายเหตุผลที่จะสร้างอะไรสักอย่าง Project...การที่อาจารย์ (ร.อ.กฤษฎา) พูดยาว ๆ เนี่ยก็ดี หนู (ผู้สื่อข่าว) เข้าใจ แต่หนูเหนื่อย เพราะหนูต้องจดมาก และหนูต้องไปย่อให้มันได้ความ อาจารย์ทำไมไม่พูดเฉพาะที่หนูจะต้องเขียนล่ะ..."

(ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ ออยุธยา ,สัมภาษณ์ ,27 มกราคม 2542)

การปฏิบัติการในพื้นที่จริง รูปแบบการนำเสนอกิจกรรมลักษณะนี้จะต้องมีการเตรียมความพร้อม ทั้งด้านเวลา และสถานที่ ตลอดจนจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในสถานที่เกิดเหตุจริงให้เรียบร้อย เพราะไม่มีโอกาสทำซ้ำเพื่อแก้ตัว นอกจากนี้ ตัวนักการเมืองเองจะต้องถ่ายทอดเรื่องราวในการปฏิบัติการอย่างน่าสนใจ ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า สื่อมวลชนชอบการนำเสนอในรูปแบบนี้มากที่สุด ดังนั้นในช่วงหลังทั้งนางปวีณา และดร.พิจิตต์ต่างนำเสนอกิจกรรมในรูปแบบนี้เป็นส่วนใหญ่เพื่อดึงดูดความสนใจของสื่อมวลชน ซึ่งก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี

ก่อนที่นักการเมืองจะลงพื้นที่เพื่อทำกิจกรรม ทีมงานจะต้องวางแผนล่วงหน้าว่า เมื่อไปถึงสถานที่นั้น ๆ แล้วนักการเมืองจะต้องทำอะไร และอย่างไรให้คร่าว ๆ ซึ่งนายนำพล คารมปราชญ์ ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าฯก.ท.ม. ได้ยกตัวอย่างวิธีการทำกิจกรรมซึ่งมีรูปแบบการนำเสนอในลักษณะนี้ เช่น การรณรงค์ควั่นดำ ให้ฟังว่า

พอเราคิดกิจกรรมบีบเนี่ย มันจะควบคู่ไปกับว่า ตรงไหนดินะอะ แล้วเราก็เลือกสถานที่... แล้วมาดูว่าจะทำอะไร ซึ่งอันที่ 1 โดยเนื้อหา มันมีความเป็นไปโดยธรรมชาติอยู่แล้ว อันที่ 2 ก็มีที่บอกว่า ถ้าอย่างนี้แล้วจะมี Action ยังไง มันก็ต้องคิดกัน เข้า ไป ๆ แล้วยังไง คือมันจะเป็นการตั้งคำถามกัน สมมุติไปยืนสี่แยกแล้ว ๆ จะให้ทำยังไง มันก็ต้องมีวิธีใหม่ว่า พอไปถึงแล้วทำอะไร พูดยังไง

...มันจะต้องแสดงให้เห็นเป็นการสาธิต อย่างเราทรมองค์เรื่องวันดำ สมมุติว่า เราออกไปวันแรก ครั้งแรก ไปดูป้าย ควันดำนะมีพิษต่อนั้นอย่างนี้ แล้วเราก็พูดโทรโข่ง พอครั้งที่สอง ... จะทำอะไรถึงจะมีเนื้อหาที่มีประโยชน์เผยแพร่ไปสู่ประชาชน เพราะฉะนั้นครั้งต่อไปเมื่อเราจะออกไปริมถนนควันพิษนะ หนึ่งในเราต้องหาอะไรสักอย่างหนึ่งที่มันจะบอกได้ ก็ต้องหาที่วัดควันพิษไป ไปทำให้ดูว่า วัดยังไง และเห็นควันพิษยังไง แล้วครั้งต่อไปก็อาจจะไปโรงพยาบาลเลย ไปดูว่าคนป่วยที่มันป่วยด้วยโรคหืดหอบ โรคทางเดินหายใจเนี่ยเป็นยังไง ก็ต้องชี้ให้ดู สาธิตให้ดูนะอะ”
(นำพล คารมปราชญ์, อ่างแล้ว)

นางสาวอมรรัตน์ กฤตยานวัช หัวหน้ากองประชาสัมพันธ์ สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ได้ยกตัวอย่างการเตรียมการเพื่อออกตรวจ และแก้ไขปัญหาน้ำท่วม หรือควันพิษของดร.พิจิตต ดังนี้

“เรา (ทีมงานของดร.พิจิตต) จัดเวรเตรียมความพร้อม จัดเวรไว้ เวลาไหนก็ต้องพร้อมเสมอ นะ ดึกตื่นแคไหนก็ต้องเตรียมรอเวลาไว้เลยนะอะ สอง คือว่า เตรียมอุปกรณ์ สามคือการนัดหมายสื่อมวลชน เราจะต้องเตรียมแม้กระทั่ง บุก บางครั้งจะต้องเอาไปให้น้องสื่อมวลชน เมื่อไหร่ เพราะบางทีช่วงถ่ายภาพเขาไม่มีนี่ เขาลุยลงไปน้ำไม่ได้ เขาก็เห็นใจเขา เตียวอะไรตาทำตาอะไรอย่างนี้ เขาก็ต้องเตรียมโน้มนเตรียมนี้ไว้ให้เขา เราต้องระวังดูแลเขา...แม้กระทั่งหน้ากากป้องกันมลพิษ ท่านผู้ว่าฯ (ดร.พิจิตต) บอกให้พี่ (นางสาวอมรรัตน์) ชื้อเตรียมไว้ เวลานั้นเขาไปตรวจไปถ่ายใกล้ ๆ อย่างนี้ มันก็ฟันใส่จมูกเขาอะคะ...”

...ท่าน (ดร.พิจิตต) เองจะมีความพร้อมอยู่ในรถ อย่างเช่น เลือที่เป็นสื่อลุยน้ำท่วมอะไรอย่างนี้ จะมีอยู่ รองเท้าบูทมีอยู่ตลอดเวลา ท่านพร้อมจะไป ท่านพร้อมตลอดเวลา ท่านจะนั่งรถดูนะ เพราะฉะนั้นท่านจะมีทั้งแฟ้ม ทั้งอะไรวางอยู่ในรถนั้น...”

◀ **นำทามกร**
 นายพิชิต รัตกุล
 ผู้ว่า กทม. ออกตรวจ
 พื้นที่นำทามด้วยตัวเอง
 หลังเจอพาฝันกระทำ
 เทกติดต่อกันทั้งวันทั้ง
 คืน ทำให้นำทามฉีกเส้น
 หลายพื้นที่ อาทิ หน้า
 พลม. 2 ถนนป้า ถนน
 ฤๅมิท ถนนพรหมสี่หน้า
 รพ.รามา ฯลฯ

ภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 2 สิงหาคม 2541

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่กิจกรรมนั้น ทีมงาน หรือสื่อมวลชนเองก็มักจะ
 แนะนำนักการเมืองให้ทำท่าทางให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อทำให้เกิดความน่าสนใจ
 และจะได้ นำเสนอภาพนั้นต่อสาธารณะต่อไป

"...เป็นธรรมชาติของช่างภาพนะ อยากจะได้ภาพที่ตัวเองต้องการในเฟรมนั้น ๆ ช่างภาพ
 จะบอก พี่นิก(นางบิณฑา) ท่านรัฐมนตรีจับเด็กตรงนี้หน่อยนะ จับแขนเด็กนิดนึง เอ้า รุงมาตรงนี้
 นะ อะไรอย่างนี้ ภาพออกมาเลยดูแบบว่า เอ ทำไมมมสลวยจัง เหมือนกับจัดขึ้นมา"

(ปรารภนา ฉายประเสริฐ ,ช่างแล้ว)

ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ ออยุธยา ตั้งข้อสังเกตว่า สื่อมวลชนขึ้นชอบที่จะนำเสนอข่าวที่มีลักษณะของการลงไปปฏิบัติการในพื้นที่จริงมากกว่าการให้สัมภาษณ์ว่า ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการแล้ว ทั้งที่วิธีการหลังอาจจะให้ผลดีมากกว่า และสื่อมวลชนก็มักจะนำเสนอข่าวในเรื่องราวที่เห็นว่าประชาชนจะรับรู้ได้ง่าย มากกว่าข่าวที่มีความสำคัญแต่เข้าใจยากกว่า

"...ครั้งแรกที่มีน้ำท่วมเนี่ย ผมก็นั่งอยู่ที่ออฟฟิศโทรศัพท์ติดต่อกับผอ.สำนักการระบายน้ำกรมทางหลวง...ใช้โทรศัพท์เนี่ยผมจะรู้ว่า ตรงไหนเป็นอย่างไร ตรงนี้เป็นอย่างไร ถ้าผมนั่งรถไปก็ติดอย่างนั้นปะนะ ผมจะไปได้สักกี่แห่ง แต่ว่ามันก็ไม่ถูกใจบางคนนะ สื่อมวลชนเขาก็อยากให้เราไป ไปเดินลุยน้ำนะอะ แล้วก็ขี่มอ แล้วก็ส่งไปทางโทรศัพท์อะไรอย่างนั้นะ เขาก็จะได้ออกทีวีได้ เขาก็จะได้มีรูปลงหนังสือพิมพ์ได้..."

...ทางมหาตไทยเขาขอมาให้ทรงรงค์เรื่องหมวกกันน็อก เขาก็เลยขี่มอเตอร์ไซด์ แล้วมีตามาอีกประมาณ 100 คัน เขาก็ขี่ทำท่าทาง จากก.ท.ม.มาสนามหลวง ปรากฏว่า ลงหน้าหนึ่ง ล่างลงมาจำได้เป็นรูปลิงกินโต๊ะเงินที่ลพบุรี ขี่มอเตอร์ไซด์แค่นี้ได้ลงหน้า 1 ลงข่าวคู่กับลิง ที่ผมประหยัดงบจากการประมูรระบบบำบัดน้ำเสียให้ตั้ง 8 พันล้านบาท กลับลงหน้าในนิตเดีว..."

(ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ ออยุธยา ,ข้างแล้ว)

สื่อมวลชนบอกว่า รูปแบบการนำเสนอกิจกรรมของนักการเมืองมีผลต่อการพิจารณาเผยแพร่ภาพข่าวของสื่อมวลชน หากนักการเมืองมีวิธีการกระทำ หรือแสดงออกอย่างน่าสนใจ โอกาสที่สื่อมวลชนจะนำภาพนั้นออกเผยแพร่ก็มีมาก ซึ่งภาพเหล่านี้มักจะสร้างชื่อเสียง และทำให้นักการเมืองเป็นที่รู้จักของประชาชนด้วย แต่หากภาพออกมาไม่มีความเคลื่อนไหว ไม่รู้มุกกลอง โอกาสที่ภาพนั้นจะถูกเลือกก็มีน้อย

"...นักการเมืองที่จะ Promote ทางสื่อด้วย ต้องเป็นนักแสดงประกอบด้วย กรณีเดียวกันกับคุณพิจิตต รัตตกุล แกก็แสดงเป็น เกิดปัญหาในก.ท.ม. แกก็จะออกมาลุยได้รวดเร็ววนะครับ อย่างเช่น กรณีที่ฝนตกกรุงเทพมหานคร ดึก ๆ ตื่น ๆ แกก็ต้องออกมา แกก็ต้องมาใส่กางเกงขาสั้น หรือไม่ก็พับกางเกง แล้วก็เดินเอามือล้วงท่อ ล้วงอะไร ทั้ง ๆ ที่ตัวเอง ล้วงท่อตอนที่กลองมา พอกลองไป เอ้า แกไม่ล้วงก็ได้ ไม่มีใครรู้ นั่นก็ต้องถือว่า เป็นนักแสดง..."

(สุวิษ สุทธิประภา ,ข้างแล้ว)

ชื่อเสียงที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมจุดขายของนางปวีณาส่วนใหญ่ก็มีวิธีการนำเสนอโดยการลงพื้นที่ปฏิบัติจริงเช่นกัน เช่น การนำชุดเฉพาะกิจฯ เข้าช่วยเหลือหญิงสาวที่ถูกล่อลวงให้ค้าประเวณีในสถานบริการ , การช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม , การนำหญิงสาวที่ถูกข่มขืนไปแจ้งความที่สถานีตำรวจ ฯลฯ ชาวเหล่านี้ถูกนำเสนอในลักษณะที่มีเรื่องราวน่าติดตาม ซึ่งนอกจากจะดึงดูดสื่อมวลชนให้สนใจติดตามแล้ว เนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนอยังสร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้นางปวีณาเป็นอย่างมาก เพราะผู้รับสารซึ่งรวมถึงผู้วิจัยเองสามารถจดจำภาพการทำกิจกรรมเหล่านี้ได้ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เคราะห์ร้ายกลุ่มเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ์จึงมักจะนึกถึงนางปวีณา และติดต่อขอความช่วยเหลือ ทำให้นางปวีณามีกิจกรรมจุดขายทำอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของดร.พิจิตตเองก็มักจะทำกิจกรรมในรูปแบบนี้บ่อยครั้ง โดยเฉพาะในช่วงที่เป็นกรรมการอำนวยการ มูลนิธิป้องกันควันพิษฯ ซึ่งก็สร้างชื่อเสียงให้กับดร.พิจิตตเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ดร.พิจิตตรับตำแหน่งผู้ว่าฯ กทม. แล้ว แม้ว่าสื่อมวลชนจะยังสนใจนำเสนอกิจกรรมในรูปแบบเดิม แต่ชื่อเสียงที่ปรากฏในบางครั้งกลับเป็นชื่อเสียงเชิงลบ เพราะสื่อมวลชนบางท่านมองว่า เป็นการสร้างภาพมากกว่าหวังผลจากการทำงานจริง เนื่องจากนักการเมืองซึ่งมีอำนาจหน้าที่ใหญ่โตถึงผู้ว่าฯ ก.ท.ม. สามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานได้ จึงไม่จำเป็นต้องลงพื้นที่ไปทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง

เช่นเดียวกับนางปวีณาที่บางครั้งก็จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า สร้างภาพเช่นกัน สื่อมวลชนให้เหตุผลว่า ในบางเหตุการณ์ไม่มีความจำเป็นที่นางปวีณาจะต้องแถลง หรือประชาสัมพันธ์ให้สื่อมวลชนทราบ เพราะผู้เสียหายยังอยู่ในเหตุการณ์ และไม่ได้ปิดบังหน้าตา ชื่อ และนามสกุลที่แท้จริง ดังนั้นการแถลงข่าวจึงเป็นการดองยา และทำให้ผู้เสียหายเสื่อมเสียชื่อเสียงเพิ่มมากขึ้น

วิธีการเบื้องต้นในแก้ไขข้อครหาที่ว่า นักการเมืองสร้างภาพในสายตาของสื่อมวลชน คือ นักการเมืองต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องที่ทำ และเมื่อทำกิจกรรมนั้น ๆ แล้วจะต้องติดตามผลของการทำกิจกรรมนั้น ไม่ใช่ว่า เมื่อทำกิจกรรมนั้น ๆ เสร็จสิ้นแล้วก็จบกันไปในครั้งนั้น เช่น

" มันไม่ได้หมายความว่า คุณไปจับ ไปกวาด มันไม่ใช่ แต่มันเป็นรูป Action ที่ OK มองในแง่ของรูปที่เชื่อว่า จับทำความสะอาดมันเป็นภาพที่ดี แต่ก็แค่นั้น ถ้าคุณทำอย่างฉาบฉวยมันก็จบกันแค่นั้นนะ แต่คุณต้องทำนโยบายต่อเนื่องที่จะมารักษาความสะอาดด้วย... ลอกท่อ คุณลอง อะไรอย่างนี้เป็นต้น ไซ้ไหมอะ จับคนกวาดถนนมาใส่เสื้อ มีประกวดคนกวาดถนน ซึ่งถือเป็นนโยบายที่

ต้องมาด้วยใจ ไม่ได้สร้างภาพอย่างเดียว สร้างภาพอย่างเดียวมันจบจายเดียวก็จบ แต่เรา ใช้การประชาสัมพันธ์ ที่เราเรียกภาษาหยาบ ๆ ว่า สร้างภาพ นะ มันก็เป็นหลักหนึ่งในการบริหารงาน"

(ชติมา บุรณรัชดา, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2542)

การส่งเอกสารข่าว ภาพข่าว และเทปข่าวโทรทัศน์ให้สื่อมวลชนโดยตรง คือ การให้บริการสื่อมวลชนในกรณีที่สื่อมวลชนไม่ได้มาทำข่าวการทำกิจกรรมของนักการเมือง หรือมาทำแล้ว แต่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งทำได้หลายวิธี คือ แจกให้ตัวสื่อมวลชนโดยตรง, ส่งโทรสารเข้าสำนักงาน, ส่งทางไปรษณีย์, ให้พนักงานส่งเอกสารนำส่ง ฯลฯ ส่วนจะเลือกวิธีใดขึ้นกับความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ หากที่มงานชยันทำเอกสารข่าวก็อาจจะยังประโยชน์ให้สื่อมวลชนนำเสนอชื่อเสียงให้กับนักการเมืองเพิ่มมากขึ้นได้ เพราะในบางครั้งแม้ว่าประเด็นที่น่าเสนออาจจะไม่ตีมากนัก แต่หากสื่อมวลชนไม่มีข่าวก็อาจจะหยิบข่าวแจกนี้มาพิจารณานำเสนอก็ได้

ในส่วนของนางปวีณามีการสนับสนุนข้อมูลส่วนนี้ให้กับสื่อมวลชนในบางครั้ง และก็มีเฉพาะในส่วนของเอกสารข่าว และภาพข่าวซึ่งเป็นภาพนิ่งเท่านั้น สำหรับเทปข่าวโทรทัศน์ไม่เคยทำแจกสื่อมวลชน ในขณะที่ในส่วนของก.ท.ม.นั้น สื่อมวลชนจะได้รับการสนับสนุนข้อมูลส่วนนี้มากกว่า เพราะมีครบทุกสื่อ และบ่อยครั้งที่สื่อมวลชนอาศัยช่องทางนี้

การซื้อเวลา และพื้นที่สื่อมวลชน ผู้วิจัยพบการใช้สื่อมวลชนลักษณะนี้ในกรณีของ ดร.พิจิตต และสามารถแบ่งการซื้อออกเป็น 2 ประเภท คือ การซื้อพื้นที่โฆษณา และการซื้อพื้นที่ข่าว วิธีการนี้แตกต่างจากรูปแบบการนำเสนอกิจกรรมทั้ง 4 ข้อข้างต้น เนื่องจากต้องจ่ายเงินซื้อโดยตรง และใช้ในกรณีที่หวังผลจากการประชาสัมพันธ์

"สไตล์ของก.ท.ม.ที่จะเห็นคือว่า หลัง ๆ เขาใช้สื่อเยอะ ทั้งกับที่เป็นข่าวในลักษณะอย่างนี้ (ข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอเป็นปกติตามหน้าที่) ทั้งกับลักษณะที่เขาไปเช่ารายการวิทยุทำอะไรอย่างนี้ หลัง ๆ ทีวีก็มี วิทยุก็มี..."

(นิพนธ์ ปฏิวงศ์ไพศาล, ช่างแล้ว)

- ซื้อพื้นที่โฆษณา ถือเป็นเรื่องปกติ และเป็นการค้าแบบเปิดเผยเหมือนกับการซื้อพื้นที่โฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์ และซื้อเวลาโฆษณาทางโทรทัศน์ เพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าทั่วไป เมื่อทุกคนเห็นการนำเสนอของสื่อมวลชนก็สามารถทราบได้ในทันทีว่า นักการเมืองจ่ายเงินซื้อพื้นที่นั้นเพื่อโฆษณา หรือสร้างชื่อเสียงให้ตัวเอง นักการเมืองมักใช้วิธีการนี้ในช่วงที่มี

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง รวมถึงการตั้งพรรคการเมืองใหม่ โดยจะมีการวางงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในด้านนี้โดยเฉพาะ เช่น การซื้อพื้นที่โฆษณาของดร.พิจิตตในการลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อพ.ศ.2539 นอกจากนี้ ดร.พิจิตตยังใช้สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์โครงการ และผลงานของก.ท.ม.ภายใต้งบประมาณสัมพันธมูลค่าหลายล้านบาท ดังนั้นหากมองในแง่ของธุรกิจแล้ว สื่อมวลชนก็มีโอกาสที่จะนำเสนอชื่อเสียงให้กับดร.พิจิตตมากขึ้นด้วย ทั้งในรูปของโฆษณา และการนำเสนอข่าวตามปกติ เพราะเท่ากับว่า ดร.พิจิตตเป็นลูกค้าที่นำมาซึ่งรายได้ และความมั่งคั่งขององค์กรสื่อมวลชน

"เขา (ดร.พิจิตต) ทำงานเนี่ย เขาไม่ได้มาอิงสื่อมวลชนระดับผู้สื่อข่าวข้างล่าง ช่วงต้น ๆ นะ เขาไม่ได้มาอิงผู้สื่อข่าวระดับล่าง เขาเองงบประมาณไปประชาสัมพันธ์ไปทุ่มกับสื่อ TV สื่อวิทยุ คือไปซื้อสื่อโฆษณาที่มันไม่ผ่านผู้สื่อข่าวระดับล่างเลย แล้วการซื้อโฆษณานี้มันไปเกี่ยวกับบริษัท ๆ นั้นแล้วว่า เขาทุ่มเงินเป็นล้านเนี่ย คุณจะให้เขาซื้อเวลาใหม่ ..."

(ชาญวิทย์ ใจสว่าง , สัมภาษณ์ , 22 เมษายน 2542)

- **ซื้อพื้นที่ข่าว** ผู้วิจัยพบการซื้อในลักษณะนี้ เพราะบังเอิญได้ยื่นการสนทนาทางโทรศัพท์ระหว่างนายนำพล คารมปราชญ์ ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าฯก.ท.ม. ที่ขอให้นายจอมเพชรประดับ บรรณธิการข่าวสังคม สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ช่วยให้มีการสัมภาษณ์ผู้บริหารก.ท.ม. ในประเด็น "คดีดีของสนามกอล์ฟรถไฟ" นายนำพลระบุว่า ต้องการออกอากาศในรายการข่าว โดยไม่เกี่ยวเรื่องค่าใช้จ่าย การดำเนินการในลักษณะนี้จะทำให้ประชาชนโดยทั่วไปคิดว่า สื่อมวลชนนำเสนอ และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องตามหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยไม่ทราบว่าการนำเสนอเป็นการซื้อเวลาในช่วงข่าวของทีมงานนักการเมือง วิธีการนี้แตกต่างจากข่าวที่ประชาชนส่วนใหญ่ทราบว่า เป็นการซื้อเวลาข่าว เช่น ข่าวสังคมธุรกิจ ที่บริษัทเอกชนต้องการโฆษณาประชาสัมพันธ์ หรือสินค้าของตนเอง เพราะไม่ได้แยกเวลาการนำเสนอออกจากข่าวอื่น ๆ

นอกจากนี้ งบประมาณประชาสัมพันธ์ของก.ท.ม.ส่วนหนึ่งได้ถูกจัดสรรไว้เพื่อที่จะจัดซื้อพื้นที่ในหน้าข่าวของหนังสือพิมพ์หลายฉบับ โดยไม่ได้ระบุว่าเป็นพื้นที่โฆษณา โดยทีมงานของดร.พิจิตตจะนำเสนอข้อความในประเด็นที่ต้องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของคอลัมน์ ๆ ประเภทนี้จะมีคำว่า "กทม." ตัวเล็ก ๆ อยู่ทีบริเวณด้านล่างของคอลัมน์เป็นข้อสังเกต เช่น คอลัมน์ "เสียงก้องจากกทม." ในหนังสือพิมพ์มติชน

อื่น ๆ เช่น การประชุม สัมมนา การพบปะผู้บริหารสื่อมวลชน ฯลฯ

1.2.3.2 การกำหนดวันและเวลาทำกิจกรรม ในช่วงแรกที่นักการเมืองยังไม่มีชื่อเสียง การกำหนดวัน และเวลาในการทำกิจกรรมจะมีผลอย่างมากต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน เพราะหากนักการเมืองนำเสนอกิจกรรมในวันที่สื่อมวลชนมีข่าวน้อย ไม่เพียงพอ เช่น วันหยุดราชการ วันนักขัตฤกษ์ โอกาสที่สื่อมวลชนจะนำเสนอกิจกรรมที่นักการเมืองทำนั้นทำก็มีมากขึ้น เช่นเดียวกับการเลือกเวลาที่จะทำกิจกรรมนั้นก็ควรต้องหลีกเลี่ยงไม่นำเสนอในช่วงที่ถือว่าเป็นช่วงเร่งด่วนของสื่อมวลชน เช่น ช่วงเย็นถึงหัวค่ำซึ่งสื่อมวลชนส่วนใหญ่จะต้องปิดข่าว

"...ต้องเลือกใช้วันเวลาให้เป็นประโยชน์ อย่างกรณีวันเสาร์อาทิตย์เนี่ยงานไม่ค่อยมากนักข่าวก็กระหายข่าวกัน ดังนั้นผู้ที่ใช้สื่อเป็นก็มักจะจัดการกิจงานของตัวเองในช่วงวันหยุด วันเสาร์อาทิตย์ โอกาสที่จะเป็นข่าวก็มีมาก และได้ยาวด้วย...เมื่อก่อนนี้คุณปิ๊ก (ชื่อเล่นของนางปวีณา) ตอนที่ยังไม่โด่งดังมากก็มี แต่ตอนนี้เนี่ย ไม่จำเป็นแล้ว คุณปิ๊กจะทำวันไหน เวลาไหนเนี่ยก็เป็นข่าวอยู่แล้ว"

(สุวิช สุทธิประภา, อ้างแล้ว)

ตัวแปรสำคัญอีกประการหนึ่งที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับนักการเมืองได้ คือ ระยะเวลาที่ทำการกิจกรรม กล่าวคือ นักการเมืองต้องรอคอย อย่างเลิกทำกิจกรรมที่คิดว่าตนเองถนัด หรือมีความสามารถ เพียงเพราะเห็นว่า กิจกรรมที่ทำไม่สามารถสร้างความเด่นดังได้ในเวลาอันสั้น หากละเลยในจุดนี้ สื่อมวลชนก็จะมองว่า นักการเมืองสร้างภาพ ไม่มีความสนใจในงานนั้นอย่างแท้จริง แต่หากแสดงให้เห็นสื่อมวลชนเห็นถึงความสม่ำเสมอ และความแน่วแน่ในการทำงานแล้ว สื่อมวลชนก็พร้อมที่จะให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

1.2.3.3 อื่น ๆ เช่น การแต่งกาย การแสดงออก ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยทำให้กิจกรรมที่ทำให้เกิดความสมบูรณ์แบบ รายละเอียดขององค์ประกอบเหล่านี้จะขึ้นกับกาลเทศะเป็นสำคัญ เช่น นางปวีณาไม่ได้แสดงท่าทีรังเกียจผู้เสียหายซึ่งตนเองและชุดเฉพาะกิจฯ บุกรเข้าไปช่วยเหลือจากการที่เธอถูกข่มขืน ถูกบังคับให้ค้าประเวณี หรือติดเอดส์ แต่กลับแสดงท่าทีเห็นอกเห็นใจ พร้อมกับตรงเข้าไปจับไม้จับมือลูบศีรษะให้กำลังใจอย่างอ่อนโยน ,ดร.พิจิตตออกตรวจพื้นที่น้ำท่วม โดยถอดสูท ปลดเนคไท พับขากางเกง หรือบางครั้งก็ใส่กางเกงขาสั้น รองเท้าแตะ องค์ประกอบเหล่านี้สามารถสร้างความประทับใจ และเพิ่มโอกาสที่สื่อมวลชนจะนำเสนอภาพที่เกิดขึ้นให้ประชาชนรับทราบ

▲ **พบชีวิตใหม่** นางปวีณา หงสกุล ส.ส.กทม. โอบกอดพร้อมกับพี่ชายนางปวีณาชาวไทยที่ช่วยให้ชีวิตใหม่ หลังจากถูก
นางปวีณานำตัวรางวัลไทยประสานงานกับตำรวจมาเยี่ยมชมนักช่วยเหยื่อสาวไทย ๑๑ คน ที่นจากข้อแหว่งในมาเลเซีย.

ภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 26 กรกฎาคม 2540

นอกจากนี้ ยังเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับสื่อมวลชนว่า นักการเมืองท่านนั้นเป็นผู้ที่เห็น
ออกเห็นใจผู้อื่น ทำงานจริงจัง และมีความดีความชอบในตัวเอง เช่นในกรณีที่นางปรารธนา ฉาย
ประเสริฐ ผู้สื่อข่าวประจำกรมแรงงานและสวัสดิการสังคมพูดถึงนางปวีณาว่า

"ทำจริง เพราะที่ (นางปรารธนา) เคยเห็น เด็กนะ เป็นเรา ๆ ก็ไม่คุ้มนะ เด็กที่หัวโตมากเลย
นะ แบบพ่อแม่มาทิ้งไว้ แล้วเจ้าหน้าที่ก็เอามาหาแก (นางปวีณา) ที่ห้องนะ แล้วแกคุ้มนะ แล้วก็เอา
นมให้กินอย่างเนี่ย เอาขวดนมใส่ปาก เงามองดูบอก ใส้โห เป็นเรา ๆ ก็ไม่กล้าคุ้มหรอก แต่ว่าแกคุ้ม
อะ ก็ไม่รู้ว่า แกคุ้มได้ยังไง"

ทั้งนี้ จะเห็นว่า นอกจากนางปวีณา และดร.พิจิตต จะมีความพยายามที่จะเสนอ หรือ ส่งข่าวคราวความเคลื่อนไหวของตนเองให้สื่อมวลชนทราบอย่างสม่ำเสมอแล้ว ตัวกิจกรรมที่ทำได้ก็ สามารถดึงดูดสื่อมวลชนให้สร้างชื่อเสียงแก่เขาด้วย ทั้งนี้ เพราะนักการเมืองทั้ง 2 ท่านนี้ต่างมี แนวคิดในการทำกิจกรรมที่ไม่แตกต่างกัน ดังนี้

- 1) มุ่งเน้นทำกิจกรรมเพื่อสังคมจนกระทั่งกลายเป็นจุดขายของตนเอง
- 2) จัดตั้งทีมงานที่เชี่ยวชาญในการทำกิจกรรมจุดขาย เพื่อสร้างกิจกรรมอย่างจริงจัง และเป็นระบบ โดยทีมงานส่วนหนึ่งเป็นสื่อมวลชนที่อยู่ในสายงาน หรือมีความเชี่ยวชาญใน กิจกรรมที่ทำ
- 3) มีความสม่ำเสมอในการสร้างกิจกรรมจุดขาย

สิ่งเหล่านี้ทำให้สื่อมวลชนเห็นว่า นักการเมืองทั้ง 2 มีความตั้งใจจริงที่จะทำงานเพื่อสังคม ดังนั้นสื่อมวลชนก็พร้อมที่จะสนับสนุนให้ได้รับตำแหน่ง และมีอำนาจหน้าที่ในสายงานที่ นักการเมืองท่านนั้นมีความสนใจ เพื่อที่จะได้เป็นกลไกหลักในการแก้ไขปัญหา เมื่อความต้องการ ของทั้ง 2 ฝ่ายตรงกัน สื่อมวลชนจึงเต็มใจที่จะสร้างชื่อเสียงให้กับนักการเมือง แม้บางครั้งจะมอง ว่า นักการเมืองต้องการประชาสัมพันธ์ตนเอง แต่ก็เห็นผลที่จะตามมาว่า ประชาชนจะเป็นผู้ได้รับ ประโยชน์โดยตรง

- 1) มุ่งเน้นทำกิจกรรมเพื่อสังคมจนกระทั่งกลายเป็นจุดขายของตนเอง

แม้ว่านางปวีณา และดร.พิจิตตต่างทำกิจกรรมหลากหลายประเภทมาก่อน แต่ในที่สุดก็ให้ ความสำคัญกับกิจกรรมสาธารณประโยชน์ กล่าวคือ การให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ ถูกละเมิดสิทธิในกรณีของนางปวีณา และการรณรงค์เพื่อลดควันพิษในกรณีของดร.พิจิตต คนใน สังคมต่างเห็นว่า เรื่องเหล่านี้เป็นปัญหาที่ต้องรีบแก้ไข ดังนั้นเมื่อนักการเมืองทั้ง 2 ท่านแสดงออก ถึงความกระตือรือร้น และดำเนินการในเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง สื่อมวลชนจึงให้การสนับสนุน โดยการนำเสนอผลงานในด้านนี้บ่อยครั้ง จนกระทั่งกิจกรรมที่ทำได้กลายเป็นจุดขายที่สร้าง ชื่อเสียงเชิงบวกให้กับนักการเมืองทั้ง 2 ท่านนี้เป็นอย่างมาก สื่อมวลชนหลายท่านบอกว่า หาก นักการเมืองเลือกใช้กิจกรรมสาธารณประโยชน์มาเป็นจุดขายของตนเอง โอกาสที่สื่อมวลชนจะนำ เสนอชื่อเสียงเชิงบวกให้ก็มีมากขึ้นด้วย เพราะนอกจากจะน่าสนใจ และมีคุณค่าแล้ว ยังถือว่ เป็นการทำประโยชน์ที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อสังคม

"...เรา (นายวิโชค) คิดว่า ใช้งาน หรือซื้อ Present ของเขานี่เนี่ย (การให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิของนางปวีณา) มันไม่เป็นพิษเป็นภัยกับใคร แต่มันจะเป็นผลดีกับสังคม จุดนี้เนี่ยทำให้เราจับ และก็เป็นข้อที่จะนำเสนอ ไปเผยแพร่ หรือตีแผ่ให้คนทั่วไปได้รับรู้ ก็เลยตามมาอย่างสม่ำเสมอ"

(วิโชค อาจหาญ ,อ้างแล้ว)

อย่างไรก็ตาม จุดขายที่นักการเมืองเลือกขึ้นมาปฏิบัติจะต้องตรงกับความสนใจ หรือความสามารถของนักการเมืองแต่ละท่าน เพื่อที่เขาจะสามารถทำกิจกรรมนั้นได้ด้วยดี และหากกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของประชาชน ก็จะดึงดูดความสนใจของประชาชนได้ นักการเมืองก็จะมีชื่อเสียงขึ้นมาทันทีจากการนำเสนอของสื่อมวลชน แต่หากในช่วงเวลานั้นสังคมยังไม่ตระหนักถึงปัญหาซึ่งนักการเมืองเลือกที่จะแก้ไข นักการเมืองก็ต้องพยายามนำเสนอกิจกรรมให้มากขึ้น โดยอาจจะใช้วิธีการหาแนวร่วมจากหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งสื่อมวลชนเอง เพื่อชี้ให้สาธารณชนทราบถึงความสำคัญของปัญหานั้น

"การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นักการเมืองทุกคนมีปัญญาที่จะคิด จะทำอะไรก็ได้ แต่สิ่งที่คิดที่ทำ ต้องตรงกับบุคลิกภาพ และความสนใจส่วนตัว หากไม่ตรงกับตัวเขา หรือไม่ตรงกับความสนใจก็จะกลายเป็นการเสแสร้ง ซึ่งอาจจะเป็นผลร้ายให้กับนักการเมืองคนนั้น แทนที่จะเป็นผลดีก็อาจจะถูกสังคมมองในแง่ลบได้ครับ"

(บุญเลิศ ช่างใหญ่ ,อ้างแล้ว)

"คนเราน่ะ มันจะมีความสามารถเฉพาะตัวใช้ไหม คนเรามันจะมีความถนัด และความสามารถเฉพาะตัวที่มันเป็นอย่างไร ไปนะ ไม่มีใครทุกคนในโลกที่มันทำได้ทุกอย่างหรอก ถนัดทุกอย่าง และก็ทำได้ดีทุกอย่าง คนเรามันจะต้องมีสิ่งที่ตัวเองทำแล้วได้ดีแล้วก็ทำอันนั้นไปเรื่อย ๆ เอาตรงจุดนั้นออกมาสร้างผลงานให้กับตัวเอง ทำให้คนยอมรับ และเป็น Fever ของชาวบ้านในจุดที่เขาเอาออกมา"

(นิพนธ์ ปฏิวิฐศาสตร์ไพศาล ,อ้างแล้ว)

กรณีนางปวีณา

ก่อนที่นางปวีณาจะมีจุดขายของตนเองเช่นในปัจจุบัน นางปวีณาเคยทำกิจกรรมมาหลายรูปแบบ เช่น ช่วยเหลือประชาชนในเรื่องของระบบสาธารณสุขปโภค สิ่งแวดล้อม ยาเสพติด ฯลฯ

รวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรี ก่อนที่จะจับจุดได้ในเวลาต่อมาว่า สังคมไทยมีปัญหาเด็ก และสตรีถูกละเมิดสิทธิ์เป็นจำนวนมากซึ่งยังไม่ได้รับการแก้ไข จนถือได้ว่า เรื่องนี้เป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสื่อมวลชน และประชาชนโดยทั่วไป ประกอบกับตัวนางปวีณาเองก็เหมาะกับงานด้านนี้ เพราะเคยได้รับมอบหมายให้ทำงานด้านเด็กและสตรีมาก่อน หลังจากนั้นเธอจึงให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ์มากขึ้นจนกระทั่งเรื่องนี้ได้กลายเป็นจุดขายของเธอ

กรณี ดร. พิจิตต

ดร. พิจิตตเป็นนักการเมืองที่มีจุดขายในเรื่องของสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่แรก โดยในช่วงต้นที่เธอเริ่มมีบทบาททางการเมือง ดร. พิจิตตให้ความสนใจในเรื่องของน้ำเสีย ต่อมาในช่วงที่เป็นส.ส. พรรคประชาธิปัตย์ได้ออกเยี่ยมประชาชนแล้วพบว่า ประชาชนไม่ทราบถึงอันตรายของควันดำที่รถโดยสารประจำทางปล่อยออกมาจึงไม่หาทางหลีกเลี่ยงการหายใจเอาอากาศพิษนั้นเข้าสู่ร่างกาย ดร. พิจิตตจึงจบการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ และเคยทำงานในด้านสิ่งแวดล้อมจึงหยิบยกจุดนี้ขึ้นมาณรงค์อย่างจริงจัง โดยตั้งชมรมซึ่งต่อมากลายเป็นมูลนิธิป้องกันควันพิษจากการรณรงค์เพื่อลดควันพิษอย่างต่อเนื่อง โดยที่ในช่วงแรก ๆ ของการดำเนินการ ทั้งภาครัฐ และเอกชนไม่มีใครให้ความสนใจในเรื่องนี้มากนัก ประกอบกับไม่มีใครทำเรื่องนี้อย่างจริงจังแม้แต่คนเดียว โดยเฉพาะในกลุ่มของนักการเมือง ดังนั้นเมื่อสังคมตระหนักร่วมกันว่า ควันพิษในอากาศเป็นปัญหาที่ทุกคนต้องช่วยกันแก้ไข เพราะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ สื่อมวลชนจึงพุ่งความสนใจมาที่ ดร. พิจิตต และนำเสนอกิจกรรมการรณรงค์ของเธออย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งเรื่องนี้ได้กลายเป็นจุดขายของ ดร. พิจิตตในที่สุด

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเลือกกิจกรรมจุดขายของนักการเมืองนั้นจะต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความสนใจของนักการเมืองแต่ละท่านเป็นหลัก และหากกิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมเพื่อสังคม หรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ที่มีความน่าสนใจ โอกาสที่สื่อมวลชนจะช่วยสร้างชื่อเสียงทางบวกให้นักการเมืองก็มีมากขึ้นด้วย

2) จัดตั้งทีมงานที่เชี่ยวชาญในการทำกิจกรรมจุดขาย เพื่อสร้างกิจกรรมอย่างจริงจัง และเป็นระบบ

ทีมงานมีความสำคัญมากต่อการทำงานของนักการเมือง เพราะบางครั้งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญแทนนักการเมือง อีกทั้งยังเกี่ยวกับหน้าตาของนักการเมืองเองอีกด้วย ดังนั้นหาก

ทีมงานดี นักการเมืองก็ได้รับชื่อเสียงไปด้วย แต่หากทีมงานแย่ นักการเมืองก็จะเสียชื่อเสียงด้วยเช่นกัน ทีมงานที่นักการเมืองจัดตั้งขึ้นจึงจะต้องมีความรู้ ความสามารถในงานด้านนั้น ๆ เพื่อที่จะสามารถสร้างผลงาน และชื่อเสียงให้กับนักการเมืองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีสื่อมวลชนร่วมเป็นทีมงานด้วย โอกาสที่ผลงานจะได้รับการเผยแพร่ก็มีมากขึ้นด้วยเช่นกัน

กรณีนางปวีณา

นางปวีณามีทีมงานช่วยงาน 2 กลุ่ม (เฉพาะที่มีสถานที่ทำงานที่แพลตฟอร์มหลวง ซึ่งเป็นสำนักงานของนางปวีณา) คือ ทีมงานในส่วนของสำนักงาน และทีมงานในส่วนของชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ

ทีมงานในส่วนของสำนักงาน ประกอบด้วย ผู้ที่ทำหน้าที่ผู้ช่วยส.ส. ,เลขานุการ ,คนขับรถ และแม่บ้าน รวม 8 คน

ผู้ช่วยส.ส.ของนางปวีณาจะทำหน้าที่เป็นผู้ติดตาม ,เป็นตัวแทนเข้าประชุม หรือดำเนินการแทนนางปวีณา เช่น การลงพื้นที่ การออกงานพิธีต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่ ,และทำงานด้านธุรการ เช่น การออกหนังสือส่งถึงเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ หากประชาชนร้องเรียนในประเด็นใดก็ส่งต่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหานั้น เช่น นำไปโหลทำหนังสือแจ้งการประปาที่รับผิดชอบ ฯลฯ แต่เนื่องจากการทำงานในส่วนนี้เป็นการว่าจ้างเพื่อทำงานส่วนตัว ดังนั้นบ่อยครั้งที่ผู้ช่วยส.ส.จะต้องเป็นผู้รับรองเขียน และการทำหนังสือประสานเพื่อขอความช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของในประเด็นของเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิด้วย เช่น ทำหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อขอให้ช่วยเหลือเด็กที่ถูกกักขังและถูกทารุณกรรม

ทีมงานในส่วนของชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ ประกอบด้วย 2 ชุดย่อย คือ 1. ชุดรับเรื่องราวร้องทุกข์ เป็นผู้ที่คอยรับคำร้องเรียนจากประชาชน ทั้งทางจดหมาย โทรศัพท และการร้องทุกข์ด้วยตนเอง รวมทั้งจัดกลุ่มประเด็นของเรื่องร้องทุกข์ เพื่อรอการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป และ 2. ชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจ ทำหน้าที่เลือกเรื่องที่จะทำการช่วยเหลือ ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบ ประสานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตัดสินใจว่าจะแถลงข่าว สื่อมวลชนหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจก็ทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ด้วยเช่นกัน

ชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิของนางปวีณา ประกอบด้วยการ
ทำงานของทีมงาน 8-10 คน แต่ไม่ได้ระบุตัวบุคคลไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากการทำงานมีลักษณะ
ของการช่วยเหลือกัน ใครว่างก็ทำทดแทนกันได้ในส่วนที่เป็นหน้าที่เชิงธุรการ อย่างไรก็ตาม บุคคล
ที่ถือเป็นตัวหลักในการทำหน้าที่ชุดเฉพาะกิจ หรือทีมงานที่ทำหน้าที่ลงพื้นที่ เรียกว่า
"ชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจฯ" มี 5 ท่าน ได้แก่

1. นายเป็ลียน แดงหวาน กรมประชาสงเคราะห์
2. ส.ต.อ.สุรินทร์ ภูฤทธิ กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน (กก.สต.)
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. ส.ต.ท.อภิรัช รมชื่น กก.สต.
4. นายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
5. นายลักษณะศักดิ์ โสหินตาจล ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

การให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิในแต่ละครั้งนั้น ในเบื้องต้น
ชุดเฉพาะกิจสามารถดำเนินการได้ทันที โดยไม่ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องทราบก่อน
เนื่องจากบุคคลที่เป็นทีมงานในชุดเฉพาะกิจนั้น เป็นบุคคลที่ได้รับอำนาจตามกฎหมายให้ช่วย
เหลือกลุ่มเป้าหมายได้ กล่าวคือ นายเป็ลียน แดงหวาน เป็นนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งตามประกาศ
คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 สามารถเข้าไปให้ความช่วยเหลือ หรือ
เข้าไปสอบถามครอบครัวเด็กในกรณีที่เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีได้ทันที แต่
ถ้าอายุเกินกว่านั้นก็เป็นที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งในชุดเฉพาะกิจก็มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็น
ทีมงานเช่นกัน ขณะเดียวกันการที่มีสื่อมวลชนเข้าร่วมในชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจด้วยก็ทำ
ให้นางปวีณาสามารถเผยแพร่สิ่งที่เกิดขึ้นให้สังคมรับทราบ และกระตุ้นเตือนให้มีการแก้ไขปัญหา

อย่างไรก็ตาม หากประเด็นที่ชุดเฉพาะกิจเข้าช่วยเหลือเป็นเรื่องที่เป็นคดีความ ทีมงานก็
จะประสานไปยังตำรวจท้องที่ และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจกองปราบฯ สำนักงานตำรวจ
ตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจท่องเที่ยว ซึ่งการทำงานในช่วงที่ผ่านมาก็ได้ประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
หลายหน่วยงาน และบ่อยครั้งเป็นเจ้าหน้าที่คนเดิมที่เคยติดต่อ และทำงานร่วมกันมาก่อนอยู่แล้ว
จึงทำให้การทำงานง่ายขึ้น ซึ่งรายชื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจท่านอื่น ๆ ที่มีการประสานกันเป็นประจำนั้น
ทีมงานที่ทำหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนได้เก็บเอกสารรายชื่อพร้อมเบอร์โทรศัพท์ไว้ โดยระบุว่า เป็น
ชุดเฉพาะกิจเช่นกัน (ไม่ได้ร่วมงานทุกครั้ง แต่ติดต่อเฉพาะกรณีที่มีคดีความเกี่ยวข้อง)

ต้นสังกัด เช่น หากมีชาวต่างชาติถูกล่อลวงให้ค้าประเวณีก็จะเรียกเจ้าหน้าที่ตำรวจจากสำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเข้าร่วมปฏิบัติการด้วย)

รายชื่อของชุดเฉพาะกิจฯเพิ่มเติมจากที่ระบุข้างต้น มีดังนี้ (สืบทันจากเอกสารที่สำนักงานแพ่งคดีฉ้อโกง)

1. นางสาวพิมพ์พร สุขใจ กรมประชาสงเคราะห์
2. นายสุรินทร์ ล้อมคง กรมประชาสงเคราะห์
3. ร.ต.อ.ธนาธิป เขวงวรรณ ตร.กก.สต.
4. พ.ต.ท.สุมิตร คุณานคุณ ตร.ตรวจคนเข้าเมือง
5. พ.ต.อ.วุฒิ (ไม่ปรากฏนามสกุล) ตร.ท่องเที่ยว
6. พ.ต.ท.เสรี (ไม่ปรากฏนามสกุล) ตร.ท่องเที่ยว
7. พ.ต.ท.อภิรักษ์ (ไม่ปรากฏนามสกุล) ตร.กองปราบ
8. พ.ต.ท.พรศักดิ์ (ไม่ปรากฏนามสกุล) ตร.กองปราบ

ทั้งนี้ จะเห็นว่า จุดขายที่นางปวีณาเลือกทำนั้นเป็นเรื่องที่ตรงกับหน้าที่ของกรมประชาสงเคราะห์เป็นหลัก และการเลือกใช้คนเพื่อเป็นทีมงานในส่วนของคุณเฉพาะกิจของนางปวีณาเป็นการเลือกบุคคลที่ตรงกับงานเช่นกัน เพราะทีมงานทุกท่านล้วนทราบกระบวนการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิคืออยู่แล้ว

ส่วนงบประมาณที่ใช้ในการทำงานช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิมีแหล่งที่มา 3 ทาง แตกต่างกัน คือ ในช่วงที่นางปวีณาได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลที่มีนายบรรหาร ศิลปอาชา และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้รับเงินงบประมาณแผ่นดินในส่วนของคุณนายกรัฐมนตรีจำนวน 1.5 ล้านบาทต่อปี ในฐานะประธานคณะกรรมการเร่งรัดและติดตามผลการแก้ไขปัญหาเด็กและสตรี นอกจากนี้คณะกรรมการ และชุดเฉพาะกิจฯยังได้รับเบี้ยประชุมด้วยทุกครั้ง แต่หลังจากหมดวาระดังกล่าว และนางปวีณาไม่ได้เป็นรัฐมนตรี เงินส่วนนี้ก็จะมาจากเงินส่วนตัวของนางปวีณา เงินบริจาค และปัจจุบันมีแหล่งที่มาจากมูลนิธิช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ (เดิมชื่อมูลนิธิปวีณา หงสกุล) ที่จัดตั้งขึ้นในช่วงหลัง รวมทั้งในกรณีที่ต้องไปทำงานในต่างจังหวัดที่ทีมงานชุดเฉพาะกิจฯซึ่งจะได้รับเบี้ยเลี้ยงจากต้นสังกัดของแต่ละคนอยู่แล้ว ก็จะนำเงินส่วนนี้มารวมกันเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายด้วยส่วนหนึ่ง โดยการทำงานแต่ละครั้งนั้นหากต้องจ้างคนเพื่อสืบข้อมูลจะมีค่าใช้จ่ายประมาณ 3,000 - 4,000 บาท และหากต้องเดินทางไปต่างจังหวัดจะมี

ค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 5,000 -10,000 บาท ทั้งนี้ ขึ้นกับแต่กรณี (นายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ,สัมภาษณ์ ,21 เมษายน 2542) แต่หากเป็นงานในกรุงเทพฯก็มักไม่มีค่าใช้จ่าย เพราะการเดินทางก็ใช้รถของต้นสังกัด หรือรถยนต์ส่วนตัว (เปลี่ยน แดงหวาน ,สัมภาษณ์ ,9 มีนาคม 2542)

กรณี ดร.พิจิตต

ก่อนที่จะกล่าวถึงทีมงานทางด้านจุดขายของ ดร.พิจิตต ผู้วิจัยจะชี้ให้เห็นถึงการทำประชาสัมพันธ์ของ ดร.พิจิตต ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างชื่อเสียงให้กับ ดร.พิจิตต ในปัจจุบัน ดร.พิจิตต มีทีมงานสนับสนุนการทำประชาสัมพันธ์ 3 ส่วน คือ 1. ประชาสัมพันธ์การเมืองผ่านกลุ่มมตงาน 2. ประชาสัมพันธ์งาน ก.ท.ม.ทั่ว ๆ ไป ผ่านกองประชาสัมพันธ์ สำนักปลัด ก.ท.ม. และ 3. ประชาสัมพันธ์งาน ก.ท.ม. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและชื่อเสียงของ ดร.พิจิตต ผ่าน นายนำพล คารมปราชญ์ ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่า ก.ท.ม.

นายนำพล เป็นผู้ที่ทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ให้กับ ดร.พิจิตต ตั้งแต่อยู่มูลนิธิป้องกันคว้นพิษฯ จนกระทั่งปัจจุบัน หน้าที่ของนายนำพล คือ การวางนโยบายเพื่อให้กองประชาสัมพันธ์ สำนักปลัด กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ปฏิบัติการ ,คิดกิจกรรมให้กับ ดร.พิจิตต และหน้าที่สำคัญที่ต้องทำ คือ กำหนดทิศทางข่าว และหากมีกระแสข่าวเชิงลบซึ่งมีผลกระทบต่อ ดร.พิจิตต นายนำพล ก็จะต้องเป็นผู้แก้ไขสถานการณ์นั้น เพราะนำพลมีประสบการณ์ด้านสื่อมวลชน โดยเคยเป็นคอลัมนิสต์การเมือง และเศรษฐกิจ ให้หนังสือพิมพ์หลายฉบับ และเคยประสานสื่อมวลชนมาโดยตลอดในช่วงที่ทำการรณรงค์เพื่อลดมลพิษ เขาจึงมีเพื่อนฝูงในแวดวงนี้เป็นจำนวนมาก

ส่วนในด้านจุดขายนั้น ดร.พิจิตต ใช้ตนเองเป็นตัวหลักในการทำงาน เนื่องจากจบการศึกษา หน้าที่การงาน ตลอดจนความสนใจส่วนตัวเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมมาโดยตลอด โดยพยายามชี้ให้เห็นว่า คว้นพิษกำลังเป็นปัญหาใหญ่สำหรับคนกรุงเทพฯ พร้อมกันนั้นได้รวบรวมกลุ่มผู้มีความรู้ และผู้สนใจงานด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อจัดตั้งชมรมป้องกันคว้นพิษฯ ซึ่งต่อมากลายเป็นมูลนิธิป้องกันคว้นพิษฯ และทำการรณรงค์ลดคว้นพิษอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประสานการรณรงค์ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องทางด้านคว้นพิษโดยตรง เช่น กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการพลังงาน ฯลฯ โดยมีนายนำพลเป็นตัวหลักในการทำประชาสัมพันธ์สัมพันธ์ ทำหน้าที่ติดต่อสื่อมวลชน ขณะเดียวกันทีมงานสื่อมวลชนที่ทำหนังสือด้านสิ่งแวดล้อมที่ ดร.พิจิตต เป็นเจ้าของอยู่ก็คอยสนับสนุนข้อมูล และเผยแพร่ผลงานอีกทางหนึ่งด้วย ทำให้ข่าวคราวความเคลื่อนไหวของ ดร.พิจิตต ปรากฏออกมาอย่างสม่ำเสมอ

จนกระทั่งดร. พิจิตตมีชื่อเสียงในด้านสิ่งแวดล้อม และควันทิษ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นจุดขายของ ดร. พิจิตตมาจนกระทั่งปัจจุบัน

การทำกิจกรรมในช่วงก่อนที่ดร. พิจิตตจะได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ได้ใช้งบประมาณในการรณรงค์โครงการต่าง ๆ และการดูแลสื่อมวลชนจากมูลนิธิที่จัดตั้งขึ้น แต่หลังจากมีตำแหน่งทางการเมืองแล้วได้ใช้งบประมาณของ ก.ท.ม. ส่วนค่าใช้จ่ายในการดูแลสื่อมวลชนที่มาติดตามทำข่าวการทำงานของดร. พิจิตตนั้น ทางกองประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร ไม่มีงบประมาณส่วนนี้ แต่เนื่องจากได้รับมอบหมายให้มีการจัดเตรียมอาหาร ของว่าง เครื่องดื่ม ให้พร้อมทุกครั้ง จึงมีการแจ้งค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไปยังนายสมศักดิ์ สืบตระกูล เลขาธิการผู้ว่าฯ ก.ท.ม. เพื่อใช้เงินจากบัญชีเลี้ยงรับรองของดร. พิจิตต

3) ความสม่ำเสมอในการสร้างกิจกรรมจุดขาย

การที่นักการเมืองจะดูประเด็นใดขึ้นมาเป็นจุดขายของตนเองนั้น นักการเมืองจะต้องทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับจุดขายนั้นอย่างต่อเนื่อง หลายครั้ง และเป็นระยะเวลาพอสมควร (ไม่ว่าจะเป็นพรรคฝ่ายค้าน หรือพรรคร่วมรัฐบาลก็ยังทำอยู่) เพื่อสร้างชื่อเสียงว่านักการเมืองผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญในงานด้านใดด้านหนึ่ง แม้ว่าในช่วงต้นของการทำกิจกรรมจะไม่ได้ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนมากนักก็ตาม แต่นักการเมืองก็ต้องทำกิจกรรมนั้นต่อไป เพื่อแสดงถึงความมุ่งมั่นและจริงใจที่จะแก้ไขปัญหาซึ่งทยอยยกขึ้นมาเป็นจุดขายนั้น เมื่อประเด็นปัญหานั้นกลายมาเป็นที่สนใจของสังคม หรือสังคมตระหนักว่าเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข สื่อมวลชนก็จะติดตาม นำเสนอข่าวสารของนักการเมือง หรือในบางครั้งอาจจะช่วยคิดกิจกรรมให้กับนักการเมือง ซึ่งจะทำให้ชื่อเสียงนักการเมืองปรากฏขึ้นมา

กรณีนางปวีณา

ในช่วงแรก สื่อมวลชนไม่ให้ความสนใจกิจกรรมจุดขายของนางปวีณามากนัก ซึ่งอาจเกิดจากเหตุผลหลายประการ คือ กรณีที่ทำเป็นประเด็นเล็ก รูปแบบการนำเสนอไม่น่าสนใจ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ผลงานให้สื่อมวลชนทราบอย่างทั่วถึง และสังคมยังไม่ตระหนักถึงปัญหาการละเมิดสิทธิของเด็กและสตรี แต่เมื่อนางปวีณาทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับจุดขายอย่างสม่ำเสมอ และได้รับการตอบรับจากสื่อมวลชน นางปวีณาก็กลายเป็นแม่พระในใจของคนในสังคมได้

"...สื่อพุ่งไปที่คุณปวีณา เนื่องจากว่า คุณปวีณาจับงานเรื่องนี้ (ช่วยเหลือเด็กและสตรี) มา นาน คือ ทำด้วยใจนะ ไม่ใช่ทำ พอเป็นฝ่ายค้านก็วางมือ เป็นฝ่ายรัฐบาลก็มาจับนะ เพราะฉะนั้น ไม่ใช่ คุณปวีณาจะเป็นฝ่ายค้าน หรือฝ่ายรัฐบาลนะ ก็เป็นงานที่เขาทำอยู่เป็นประจำ เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะ เป็นฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาลเนี่ย คนก็มาหาเขา หรือไม่ว่าจะเป็นฝ่ายค้าน ฝ่ายรัฐบาล สื่อ ก็เห็นว่า สิ่งนี้เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ เพราะฉะนั้น ใ้การเผยแพร่เนี่ยก็จะเป็นการช่วยกัน เป็นการ ร่วมด้วยช่วยกัน"

(ชุตินา บุรณรัชดา, อ้างแล้ว)

กรณี ดร. พิจิตต

"คุณพิจิตตนี่ก็ทำงานเรื่องนี้ (มลพิษ) มาตั้งแต่แรก หนึ่งเพราะว่า คุณพิจิตตเป็นส.ส. กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ มีปัญหาที่มันซ้ำซาก เหมือนกับที่แกเป็นผู้ว่าฯ อยู่ในปัจจุบันนี้ และกำลังแก้ไข อยู่ เมื่อก่อนแกเป็นส.ส. ยังไง แกก็มาตามแก้ไขอย่างนั้น..."

(สุวิช สุทธิประภา, อ้างแล้ว)

"อย่าง ดร. พิจิตตเนี่ย ช่วงที่สอบตกจากผู้ว่าฯ ก็ทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหारेื่องมลพิษมา ตลอดนะนะนะ จะมองว่า เป็นการหาเสียงก็ได้นะนะ แต่ก็เป็นการหาเสียงที่ตรงกับความต้องการ ของประชาชนในกรุงเทพฯ..."

(มานิจ สุขสมจิตร, อ้างแล้ว)

ในช่วงแรก ๆ สื่อมวลชนยังนำเสนอความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการรณรงค์เพื่อลดควันพิษ ของ ดร. พิจิตต ไม่มากนัก แต่เมื่อกรุงเทพฯ ถูกประกาศให้เป็นเมืองที่มีมลพิษมากที่สุดในพ.ศ. 2537 ประชาชนก็ตระหนักถึงปัญหาเรื่องควันพิษกันมากขึ้น สื่อมวลชนก็เกิดการตื่นตัว และมาติดตาม การรณรงค์ รวมทั้งสื่อบางแขนง เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ก็จัดทำโครงการรณรงค์เพื่อลดควันพิษ เช่นกัน ดร. พิจิตต จึงมีโอกาสเข้าร่วมโครงการด้วยในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งทำให้ชื่อเสียงของ ดร. พิจิตต ปรากฏผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ กระทั่งเป็นผู้ว่าฯ ท.ม. ดร. พิจิตต ก็ยังให้ ความสำคัญกับกิจกรรมซึ่งเป็นจุดขายอยู่โดยกำหนดไว้เป็นนโยบายที่ต้องเร่งดำเนินการ ดังนั้นเขา จึงมีผลงานการรณรงค์เพื่อลดควันพิษ และมลพิษด้านต่าง ๆ ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

แม้ว่าสื่อมวลชนส่วนใหญ่จะมองว่า นางปวีณา และ ดร. พิจิตต มีความมุ่งมั่นในการที่จะ แก้ไขปัญหาสังคม แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า ในบางครั้งความพยายามเสนอ หรือการแจ้ง

ข่าวคราวให้สื่อมวลชนทราบของทั้งนางปวีณา และดร.พิจิตต ก็เป็นเพียงความพยายามที่จะให้มีข่าวเพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับตัวนักการเมืองเองเท่านั้น กล่าวคือ นักการเมืองจะทำหน้าที่คล้ายนักแสดง ซึ่งพร้อมที่จะทำกิจกรรมให้สื่อมวลชนเห็นว่าตนเองกระทำในเรื่องนั้น ๆ แต่หลังจากสื่อมวลชนทำข่าวเสร็จสิ้นลง การทำกิจกรรมของนักการเมืองท่านนั้นก็จบลงพร้อมกันไปด้วย หรือในบางครั้งหากไม่มีสื่อมวลชนมาติดตามรายงานข่าวการทำกิจกรรม นักการเมืองก็ยกเลิกกิจกรรมนั้น หรือกิจกรรมอาจจะดำเนินต่อไป เพียงแต่นักการเมืองไม่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง แต่มอบหมายให้ทีมงานดำเนินการแทน

กรณีปวีณา

ในช่วงแรกของการทำงานด้านนี้ นางปวีณามักจะลงไปคลุกคลีกับการช่วยเหลือ หรือในบางครั้งก็ตามไปสมทบหลังการช่วยเหลือเพื่อแสวงหาสื่อมวลชน นางปวีณาก็จะทราบถึงการปฏิบัติการโดยได้รับรายงานจากชุดเฉพาะกิจฯ และบางครั้งนางปวีณาก็จะเป็นผู้จดยางงานนั้น เพื่อแจกเป็นเอกสารข่าวให้กับสื่อมวลชน (ลักษณะศักดิ์ โฉมิตาจรล ,สัมภาษณ์ ,1 มีนาคม 2542) แต่ในระยะหลังมานี้นางปวีณามักจะละเลยเนื้องาน และรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

"...เมื่อก่อน (นางปวีณา) เคยไป แต่หลัง ๆ มากก็เริ่มอาศัยชุดนี้ (ชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ) ขึ้นมา...บางครั้ง บางเรื่องเนี่ย ตัวคุณปวีณาเองยังไม่รู้รายละเอียดของข่าว คนในข่าวเลย คือ บางทีแกมาถึงเนี่ย แกยังไม่รู้เลย เรื่องราวบางเรื่องเนี่ยมันมีชุดที่ทำอยู่ บางครั้งชุดที่ทำอยู่เนี่ย ทำจนเสร็จแล้วถึงค่อยแจ้ง บางครั้งสื่อจะยิง (คำถาม) ตรงไปยังแก เวลาแบบว่า มีเรื่องราว หรือว่ามีข่าวอะไร Big ,Big ขึ้นมา ส่วนมากก็จะกริ่งไปถึงตัว พอถึงตัวแล้ว OK คุยง่าย แต่บางเรื่องเนี่ยแก ไม่รู้รายละเอียดไป คนที่รู้ก็คือใหญ่ (นายชูเกียรติ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นหนึ่งในทีมงานชุดเฉพาะกิจฯ) กับชุด...เขา (นางปวีณา) รู้แค่ เล่าให้ฟัง ก็คือจบ เขาไม่ได้ติดตามตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนกระทั่งสุดท้าย"

(สมชาย จรรยา ,สัมภาษณ์ ,27 เมษายน 2542)

กรณีที่เกิดขึ้นในลักษณะเช่นนี้ ได้แก่ งานแถลงข่าวการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกรณีสถานอาบอบนวดบนเกาะชองกงใช้รูปของนางสาวนุชกร พรวรรณะศิริเวช นักแสดงชื่อดัง ที่ถ่ายให้กับนิตยสารฉบับหนึ่งจัดทำเป็นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งนางสาวนุชกรบอกว่า นางปวีณาสับสนจนดูเหมือนว่า ไม่รู้เรื่องในสิ่งที่เกิดขึ้นแม้ว่าตนเองจะบอกรายละเอียดให้ทราบหลายครั้งแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเอาเรื่องของตนไปปะปนกับกรณีที่เกิดขึ้นกับคนอื่น มีการติดต่อสื่อมวลชนมาทำข่าวเป็นจำนวนมาก และเมื่อตนเองที่นั่งเอง ทีมงานก็ให้ย้ายไปนั่งใกล้ ๆ กับ

นางปวีณา หรือกรณีที่นายสุวรรณ เพ็งอัน ช่างภาพข่าวอาชญากรรม ช่อง 3 ประสบด้วยตนเองในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องก็ทำให้เขาไม่แน่ใจว่า ที่ผ่านมานางปวีณาให้ช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิ์เพียงเพราะต้องการเป็นข่าวเท่านั้นหรือไม่

"มันมีเหตุการณ์อยู่ครั้งหนึ่งก็คือว่า ผู้หญิง เด็กผู้หญิงโดนข่มขืนข้างห้างเดอะมอลล์ ท่าพระ ที่โดนไฟฟ้าชอตนะเนะ พอตื่นเกิดเหตุเนี่ยผู้เสียหายเขาไปอยู่โรงพยาบาลตรงข้ามกับห้าง ซึ่งตอนนั้นนะมันเป็นครั้งแรกเลยที่ช่อง 3 นะไปทำข่าวกับไทยรัฐ แล้วทางผู้สื่อข่าวไทยรัฐ (นายชูเกียรติ ซึ่งทำงานให้ชุดเฉพาะกิจด้วย) เขาก็ได้ประสานงานไปที่ท่านส.ส. (นางปวีณา) ว่าให้ช่วยมาที่โรงพยาบาลนั้นหน่อย ทางส.ส.ก็คงจะตอบไปว่า ส.ส.ตอบมาว่าอย่างไรผมไม่ได้ยิน แต่ผมได้ยินผู้สื่อข่าวไทยรัฐพูดกับส.ส. ไปว่า อ้อ ตอนนั้นไม่มีสื่ออยู่เลย มีแค่ช่อง 3 อยู่ช่องเดียว หมายถึงรวมทั้งไทยรัฐด้วยนะเนะ ก็คืออยู่กันแค่ 2 ฉบับอย่างนี้"

มันก็เลยทำให้เราคิดไปว่า...ถ้าไม่มีพวกเรา (สื่อมวลชน) คุณทำงานไม่ได้หรืออย่างไร หรือคุณมองว่า การที่ผู้หญิงโดนข่มขืน และโดนไฟฟ้าชอตเนี่ย เป็นเรื่องเล็กน้อย เขาก็เลยบอกกับผู้สื่อข่าวไทยรัฐว่า ให้พาผู้เสียหายไปที่โรงพยาบาลตำรวจสิ เดี่ยวทางคณะจะไปพบที่นั่น สมมตินะ มันก็หมายถึงว่า ถ้ามาที่โรงพยาบาลตำรวจแล้วก็คือ จะมีสื่อรู้มากขึ้น และสะดวกในการเดินทาง ก็ทำให้มีการประชาสัมพันธ์ได้ง่ายขึ้น..."

แม้ว่า ในช่วงหลัง ๆ นางปวีณาจะละเลย ไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมจุดขายมากเท่าที่ควร และบางครั้งดูว่า จะมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์มากจนเกินไป แต่ก็ต้องยอมรับว่า การที่ภาครัฐ และเอกชนหันมาให้ความสนใจและเร่งแก้ไขปัญหาการถูกละเมิดสิทธิ์ของเด็กและสตรีก็มากขึ้นก็เพราะการจุดประกาย และลงพื้นที่ของนางปวีณาในช่วงแรก ๆ นอกจากนี้ ชื่อ และความเป็นนักการเมืองของนางปวีณาก็สามารถใช้เร่งรัดการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการอย่างรวดเร็ว และถูกต้องได้ ขณะที่การจัดตั้งทีมงานขึ้นมาดูแล และรับเรื่องร้องเรียนการถูกละเมิดสิทธิ์ของเด็กและสตรีก็เป็นการทำงานต่อเนื่องที่นอกจากจะช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนเฉพาะตัวแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นเตือนให้สังคมตระหนักถึงอันตรายในเรื่องนี้อยู่ตลอดเวลาอีกด้วย

"...อาจจะถามว่า แล้วทำไม หนังสือพิมพ์ถึงไปให้ความร่วมมือ ให้การสนับสนุนทุกครั้ง ไซ้ใหม่คะ อย่าลืมว่า ไซ้สิ่งที่ทำเนี่ยมันเป็นสิ่งที่จะช่วยสังคมให้ดีขึ้น สื่อเองเนี่ยมองเห็นผลประโยชน์ตรงนั้นนะฮะ ทั้งเป็นการป้องปราม ไซ้ใหม่ฮะ ทั้งมีการแก้ไขปัญหาลงจากที่เกิดขึ้นแล้ว ทั้งเป็นการ

เรียกห้องสังคมให้สังคมเห็นใจ คือปัญหาเรื่องเด็กเนี่ย ความจริงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน แล้วปัญหาก็รุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ นะ โดยเฉพาะเด็กที่ถูกส่งละเมิดทางเพศ มันเป็นปัญหาที่มีมานาน เป็นปัญหาที่เรียกได้ว่า ถูกทอดทิ้งจากหน่วยงานของรัฐนะละ ที่ทำอยู่ส่วนมากจะเป็นองค์กรเอกชนมากกว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจนะละ...แต่ว่า คุณปริศนาไปอยู่ในจุดที่เป็นส.ส.นะละ เป็นนักการเมือง เป็นรัฐมนตรี เพราะฉะนั้นพอคุณปริศนามาจับในเรื่องนี้เนี่ย หมายความว่า มันก็สร้างความสนใจได้มากขึ้นนะละ สร้างความสนใจได้มากขึ้นก็ทำให้คนมาเอาใจใส่ ยิ่งเป็นรัฐบาลยิ่งจะได้รับความร่วมมือ ก็ได้รับความเอาใจใส่ดูแลมากขึ้นนะละ..."

(ชุตติมา บุรณรัชดา, ช่างแล้ว)

กรณีดร.พิจิตต

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในกรณีของดร.พิจิตตเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มีกระแสข่าวว่า เขาทำงานเพื่อการสร้างภาพ เพราะสื่อมวลชนเห็นว่า การทำงานของดร.พิจิตตยังอยู่ในลักษณะเดิม ๆ จนบางครั้งดูเหมือนว่า ดร.พิจิตตและทีมงานไม่มีการเตรียมการล่วงหน้า คิดจะทำอะไรก็ทำทันที ไม่มีการวางแผนที่ดี และไม่มีการติดตามเพื่อประเมินผลโครงการที่จัดทำไปแล้ว พอเวลาผ่านไปก็คิดโครงการใหม่ขึ้นมาทำอีก เป็นอย่างนี้หลายต่อหลายครั้งจนดูเหมือนว่า เขาเน้นการประชาสัมพันธ์ โดยที่ไม่ได้ลงมือทำอย่างจริงจัง พอประชาสัมพันธ์เสร็จโครงการนั้นก็จบลงตรงนั้นเลย หรือเมื่อเห็นว่าสื่อมวลชนไม่สนใจการทำงานครั้งนั้นแล้วก็วางมือ จึงไม่มีผลงานออกมาอย่างเป็นรูปธรรม

"ภาพของผู้ว่าฯ (ดร.พิจิตต) ก็คือว่า ทำงานมาในลักษณะที่ประกาศไว้ก่อน ให้ตัวเองได้มีโอกาสได้ออกสื่อมวลชนไว้ก่อน ก็คือประชาสัมพันธ์อะไรก็ได้ที่จับแล้วดังนะ...คือเขา (ดร.พิจิตต) สร้างประเด็นข่าวเป็นไง อย่างเช่นว่า พุ่งนี้เขาจะไปตรวจจวบรถวันดำเนี่ย เป็นนโยบายออกมาใหม่ ตรวจจวบรถวันดำทุกประเภท ...บางครั้งเรา (นายชาญวิทย์) รู้ผลลัพธ์แล้วด้วยความใกล้ชิดคิดว่า เขาเป็นคนแบบไหน แต่เราไม่ไปก็ไม่ได้ ไม่ไปเราก็ตกข่าว เพราะที่อื่นเขาเล่นกัน

...สมมุติว่า เกิดน้ำท่วม ภาพ ๆ หนึ่งที่ไม่ออกสื่อมวลชนก็คือว่า ลงสังเกตตุนะ ถ้าฝนตกหลัง 4 ทุ่มนะ ถือว่าเป็นช่วงที่สื่อมวลชนเกือบทุกฉบับ และสื่อทีวีเขาปิดข่าวไปแล้ว ต่อให้น้ำท่วมอย่างหนักนะ ถ้าทุกคนเคยสังเกต เชื่อว่า ผู้ว่าฯไม่ออกมา เมื่อน้ำท่วมระดับสูงในกรุงเทพ ตื่นเช้ามาแน่นอนแล้วว่า สื่อมวลชนยอมมาจับตัวเขา ๆ ก็พร้อมอยู่แล้ว พวกคณะสื่อมวลชนออกไปตรวจน้ำท่วม ก็คือว่า การทำงานเจตนาเล่นกับสื่อนี้หว่า ไรใหม่...ผู้ว่าฯ หลายครั้งหลายคราถึงขั้นว่า โทรศัพท์เช็คนักข่าว เมื่อนักข่าวไม่ไป แกยกเลิกการไปตรวจน้ำท่วมครั้งนั้นนะ หลายครั้งเลยละ

...สามสี่ปีที่ผ่านมา มีหลายครั้ง เช่นว่า นัดผอ.เขตไปตรวจเขตพื้นที่ ไปตรวจอะไรก็แล้วแต่ เขื่อนักข่าวแล้วว่า ไม่เข้าปริมาณ เขายกเลิกโครมเดียวแหละ สบายมือเลยนะ ช่วงต้นอาจจะยังไม่ถึงขั้นยกเลิก แต่ฯ เขาทำได้ถึงขั้นฯ ลงไปเชิญสื่อมวลชนด้วยตัวเองนะ...ดร.โจ ถามนักข่าวก่อน นักข่าวมองว่า ประเด็นไม่มีความสำคัญ เขาก็ยกเลิกตามนักข่าวได้เหมือนกัน...ไปตรวจพื้นที่ 50 เขต วันละ 20 เขต ไปสัก 10 เขต เสร็จแล้วนักข่าวก็เห็นว่าไม่มีอะไร พอนักข่าวเยอะ ๆ กลับ แทนที่วันนี้โปรแกรมเหลืออีก 10 เขต เขาก็กลับด้วย คือ เขาทำแค่เป็นข่าว...ในขณะที่นักข่าวกลับไปแล้ว ลงข่าวไปแล้วเนี่ย จะมาลงอีกวันหรือว่า เมื่อวานนี้ผู้ว่าฯไปไม่ครบ ก็ไม่ได้..."

(ชาญวิทย์ ใจสว่าง ,ข้างแล้ว)

นอกจากนี้ จากการที่ผู้วิจัยเข้าสังเกตการณ์การทดสอบการวิ่งของรถไฟฟ้าธนาฯว่าก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงหรือไม่ของก.ท.ม. และการแจกคู่มือประชาชนเกี่ยวกับการดูแลรักษาฯไม่ให้ก่อมลพิษทางอากาศ เพื่อสนับสนุนโครงการตรวจจับรถควันดำ-ควันขาว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการปัดฝุ่นมลพิษทางอากาศ (พ.ศ.2542) เมื่อวันที่ 20กุมภาพันธ์ 2542 ผู้วิจัยพบว่า ในการแจกคู่มือประชาชนของดร.พิจิตตนั้นมีลักษณะของการจำลองเหตุการณ์เพื่อให้สื่อมวลชนเผยแพร่สู่สาธารณชน กล่าวคือในเมืองต้นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์แจ้งให้สื่อมวลชนทราบฯ ภายหลังจากที่ทดลองนั่งรถไฟฟ้าธนาฯเพื่อทดสอบผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว ดร.พิจิตตจะแจกคู่มือประชาชนบริเวณวินมอเตอร์ไซด์ซึ่งสถานีรถไฟฟ้าธนาฯ N8 โดยได้เตรียมเอกสารไว้จำนวนมาก ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่จะแจกคู่มือประชาชนมี 4 กลุ่ม (แบ่งตามลักษณะคู่มือสำหรับรถแต่ละประเภทที่มีวิธีการดูแลแตกต่างกัน) คือ 1. รถจักรยานยนต์ 2. รถยนต์ 3. รถโดยสาร และ 4. รถบรรทุกและรถปิกอัพ แต่พอแจกจริงปรากฏว่า ดร.พิจิตต และทีมงานเลือกแจกแก่ผู้ขับซิ่งรถแต่ละประเภท ๆ ละ 1-2 คันเท่านั้น เพื่อให้สื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ได้ถ่ายภาพ โดยในเมืองต้นก่อนที่ดร.พิจิตตจะลงมาจากสถานีรถไฟฟ้าธนาฯ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์และเทคนิคได้กันรถที่เข้าข่ายไว้จำนวนหนึ่งเมื่อดร.พิจิตตเดินทางมาถึงก็สามารถแจกเอกสารได้เลย ซึ่งดร.พิจิตตก็แจกเอกสารด้วยท่าทางทะมัดทะแมง และอธิบายรายละเอียดให้ผู้ขับซิ่งฟัง เมื่อแจกเอกสารให้คนขับรถโดยสารประจำทางก็ขึ้นไปแจกและพูดกับคนขับถึงบนรถ เมื่อแจกคนขับรถบรรทุกก็ปีนบันไดด้านคนขับขึ้นไปแจกคู่มือ แล้วไหนตัวคุยรายละเอียดกับคนขับ ช่วงภาพโทรทัศน์ก็ตามไปถ่ายภาพเก็บไว้ แต่เมื่อแจกเอกสารเป็นตัวอย่างครบกลุ่มเป้าหมายแล้ว คือ นับจำนวนรถไม่ถึง 10 คัน ดร.พิจิตต และทีมงานก็เลิกแจก สื่อมวลชนก็ต่างแยกย้ายเข้าสำนักงานของตนเอง เจ้าหน้าที่ก็เก็บคู่มือประชาชนกลับก.ท.ม. ทั้งที่ตามความเป็นจริงแล้วน่าจะแจกเอกสารดังกล่าวให้หมด นอกจากนี้ จากการบอกเล่าของนางสาวอมรรัตน์ หัวหน้ากองประชาสัมพันธ์ก.ท.ม. ทำให้ทราบว่า นายสมคิด สืบตระกูล เลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตั้งใจจะให้ไปแจกคู่มือ

ดังกล่าวที่บริเวณวินมอเตอรืไฮด์หน้าศูนย์การค้าเซ็นทรัล สาขาลาดพร้าว เพราะมีคนผ่านไปผ่านมาจำนวนมาก แต่นางสาวอมรรัตน์เสนอว่า ให้แจกบริเวณทางลงสถานี N8 ไม่เช่นนั้นสื่อมวลชนอาจจะแยกตัวกลับไปก่อน ไม่ตามไปทำข่าวถึงเซ็นทรัลลาดพร้าว เหล่านี้ล้วนเป็นภาพที่แสดงถึงการให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ข่าวสารทางสื่อมวลชนของ ดร.พิจิตต และทีมงาน

อย่างไรก็ตาม คงต้องยอมรับเช่นกันว่า แม้ว่าการทำงานของ ดร.พิจิตต ในบางครั้งจะดูฉาบฉวย และมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์มากเกินไป แต่งานของกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ และความร่วมมือของคนเมืองหลวงซึ่งมีจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องใช้สื่อมวลชนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้เข้าถึงประชาชนมากที่สุด ซึ่งบุคคลที่สามารถดึงดูดทั้งสื่อมวลชน เจ้าหน้าที่ และประชาชนได้ดีที่สุดก็คือผู้นำองค์กร ซึ่งก็คือ ดร.พิจิตต นั่นเอง เช่นเดียวกับการทำงานในลักษณะของการลงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาด้วยตนเองของ ดร.พิจิตต นั้น ก็เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้กระบวนการแก้ไขปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างตรงจุด และรวดเร็ว เพราะเป็นการเร่งเจ้าหน้าที่ให้ทำงานอย่างเต็มที่ เนื่องจากผู้บังคับบัญชาแสดงให้เห็นว่าเป็นห่วงเรื่องนั้น ๆ อย่างจริงจัง ซึ่งทุกงานที่ผ่านออกมาทางช่องทางนี้ รวมถึงผลงานทั้งหมดของ ก.ท.ม. ก็ล้วนอยู่ภายใต้การบริหารของผู้ว่า ก.ท.ม. ซึ่งก็ต้องถือว่า เป็นผลงาน และชื่อเสียงของ ดร.พิจิตต ด้วยเช่นกัน

2. การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน คือการที่นักการเมืองพยายามสร้างบรรยากาศของความเป็นมิตรกับสื่อมวลชน หลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน เพื่อสร้างโอกาสให้ตัวนักการเมืองเป็นข่าว และมีชื่อเสียงเชิงบวกได้มากขึ้น ขณะเดียวกันก็ลดโอกาสของการมีชื่อเสียงเชิงลบให้ผ่อนคลายลง

"มันไม่ใช่ นักการเมืองหรือคณะที่มันจะมีปัญหาว่า มีความสัมพันธ์กับแหล่งข่าวมากแล้วจะเอาข่าวมาลงมาก อันนี้มันเป็นเรื่องปกติทั่วไป คนนี้เนี่ย เรารู้จัก กับคนนี้เราไม่รู้จัก นะ เราก็ต้องเลือกข่าวของคนที่เรารู้จักก่อน... เพราะว่า เรารู้จักเขา ๆ มีตัวตน ข่าวก็สามารถที่จะตรวจสอบ ยืนยันได้... สองเนี่ยมันเป็นเรื่องของเราเอง เพื่อนของเรา ระบบอุปถัมภ์มันมีนะเมืองไทย ญาติโยมกันอะไรกัน ลงในส่วนนี้ ผูกใจกันไปด้วย คบหากันไปด้วย หลังทำข่าวเมื่อมีปัญหาช่วยเหลือกัน เรื่องปกติ ส่วนไอ้มันมา เราไม่รู้จักกันมาก่อนเลย ส่งข่าวมา ใครก็ไม่รู้ จะลงได้ยังไงนะ..."

(นิพนธ์ ปฎิวงศ์ไพศาล .อ้างแล้ว)

"...บางครั้ง ผู้สื่อข่าวที่สนิทสนมกับนักการเมือง บุคคลใดก็แล้วแต่เนนะครั้บ ก็มักจะเป็นข่าวอยู่เรื่อย ๆ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพราะว่า หาข่าวง่าย คือนักข่าวบางครั้งถึงทางตัน ไม่รู้จะไปไหนก็ต้องหาคนใกล้ชิด คนที่รู้จักตัวเองเหมือนกัน ก็มักจะโทรศัพท์หาแหล่งข่าว ก็เอาคนที่ใกล้ชิดตัวเองไว้เมื่อแหล่งข่าวให้ความสะดวก พร้อมทั้งจะไปพูดก็ไปสัมภาษณ์ ดังนั้น โอกาสเป็นข่าวก็ง่ายเนนะครั้บ"

(สุวิช สุทธิประภา, อ้างแล้ว)

"มันก็แน่นอนเนนะ คือ เรื่องความสัมพันธ์ เมื่อมันให้ซึ่งกันและกันเนนะเนนะ เพราะฉะนั้นการที่จะวิจารณ์สัก 100% อาจจะวิจารณ์สัก 70% อะไรอย่างเนนะเนนะ...มันก็อาจจะมึเหตุผลมากขึ้น ผมว่า มัน (ความสัมพันธ์อันดี) ก็ทำให้มีเหตุผลมากขึ้น"

(อัศวิน อภยวงศ์, อ้างแล้ว)

2.1 วิธีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน นักการเมืองส่วนใหญ่ ซึ่งรวมถึงนางปวีณา และดร.พิจิตต์ พยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน เพื่อหวังผลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า วิธีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนของนักการเมืองทั้ง 2 ท่านนี้ไม่แตกต่างกัน โดยประกอบด้วย 3 วิธีการหลัก คือ

2.1.1 เรียนรู้บทบาทและการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน นักการเมืองพยายามให้ความร่วมมือ และตอบสนองความต้องการของสื่อมวลชนในด้านงานข่าว ซึ่งต้องการความถูกต้อง และรวดเร็ว เพื่อทำให้สื่อมวลชนโดยเฉพาะผู้สื่อข่าวเกิดความรู้สึกว่า นักการเมืองให้ข่าวง่ายเพราะเข้าใจการทำงานสื่อมวลชน เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วความรู้สึกดีต่อนักการเมืองท่านนั้นก็เกิดขึ้นตามมา

"...ถ้าเราเป็นนักข่าว เราจะเป็นอย่างไร เราก็ต้องการข่าว เราต้องการงานข่าวที่ถูกต้องที่ดีแน่นอนที่สุด เราก็ต้องให้ในสิ่งที่นักข่าวต้องการ ขณะเดียวกันเราก็ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีให้ข่าวเขาตามความเป็นจริง รวดเร็วตามความต้องการ ให้เขาได้ทันต่อเหตุการณ์ ไม่ใช่ตกข่าวไปหมดมันจะทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีได้อย่างไร"

(ปวีณา หงสกุล, อ้างแล้ว)

สื่อมวลชนยอมรับว่า นักการเมืองทั้ง 2 ท่านนี้เป็นผู้ที่พร้อมจะให้ความร่วมมือในด้านงานข่าวตลอดเวลา ทำให้พวกเขาเกิดความรู้สึกที่ดีต่อนางปวีณา และดร.พิจิตต์

"...เขาจะเป็นคนที่ไม่เล่นตัวเลย กรณีที่เรามีความจำเป็น หรือมุ่งหวังว่า เราต้องการเขาใน การที่จะให้ Credit ในเรื่องนี้เนี่ยนะ เขาจะฉวยโอกาสนี้ทันที คือเขาจะสนองตอบทันทีเลย เขาบอก เออสิ เออสิครับ จะมีเวลาให้ตอนไหน เท่าไหร่อะไรยังไงเนี่ยนะ เขาจะไม่มีคำว่าปฏิเสธ..."

(วิโชค อางหาญ ,อ้างแล้ว)

กรณีบางปวีณา

"...จะพูดโทรศัพท์มาก พูดทุกวัน...สื่อวิทยุ ถ้าเขาจะไม่ปฏิเสธเลย เพราะถือว่า เป็น งานของเขา บางทีอยู่บนรถ ก็ให้สัมภาษณ์ ได้ยินบ้าง ไม่ได้ยินบ้าง...บางทีขาดไป 5 นาทีแล้ว เราก็ จะจดไว้ อยู่บนรถ ห้าทุ่ม สองยามก็พูด พูดได้ก็พูด เราไม่เคยปฏิเสธ"

(ปวีณา หงสกุล ,สัมภาษณ์ โดย นรพล ผาเจริญ ประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการระหว่างนักข่าวและแหล่งข่าวกับผลที่มีต่อองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.)")

นอกจากนี้ นางปวีณายังเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนติดต่อตนเองได้อย่างสะดวก และพร้อม ที่จะให้ความร่วมมือ และตอบข้อซักถามตลอดเวลา

"...ในส่วนของนักข่าว หรือเราเองก็ต้องรู้ซึ่งกันและกันว่า ต่อไปจะทำงานกันอย่างไร ให้เขา รู้ทั้งเบอร์โทรศัพท์ที่จะติดต่อเราได้ หรือว่าลูกน้องเรา เพื่อว่า เขาจะสะดวกสบาย จะติดต่อ ประสานงานกับเรา ไม่ว่าจะเป็นลูกน้องของเราเอง ก็จะต้องรู้จักนักข่าว..."

(ปวีณา หงสกุล ,อ้างแล้ว)

กรณีดร.พิจิตต

ดร.พิจิตตก็เป็นนักการเมืองท่านหนึ่งที่พยายามให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวก ในการทำหน้าที่ให้กับสื่อมวลชน จนกระทั่งสื่อมวลชนเกิดความรู้สึกชื่นชอบว่า ทำช่าง่าย ซึ่งเป็น เหตุผลหนึ่งที่สื่อมวลชนบอกว่า เมื่อไม่มีหมายข่าวที่น่าสนใจเขาก็จะไปทีก.ท.ม.เพื่อคุยกับ ดร.พิจิตต เมื่อว่าวันนั้นเขาอาจจะได้ข่าวที่ดีจากดร.พิจิตต

"...ถ้าต้องการหาข่าวเนี่ย เขา (ดร.พิจิตต) จะให้ตลอดเวลา คือ เปิดตัวกับนักข่าวตลอด ทำให้เรารู้สึกว่า นักข่าวค่อนข้างที่จะกลุ่มใหญ่เนี่ยนะ Fever เขาว่า เออ เขี่ย มันทำช่าง่ายดี แล้ว อีกอย่าง ทั้งตัวบทบาทเขา กิจกรรมเขาที่มันออกมามันเป็นข่าวทั้งนั้น"

(นิพนธ์ ปฏิวงคไพศาล ,อ้างแล้ว)

2.1.2 แสดงให้สื่อมวลชนเห็นถึงแนวคิด และความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อสังคม นักการเมืองทั้ง 2 ท่านนี้มักจะแสดงให้เห็นสื่อมวลชนเห็นถึงความตั้งใจจริงในการที่จะแก้ไขปัญห สังคมที่ตนเองหยิบยกขึ้นมาทำ ทั้งโดยวิธีการกระทำ และคำพูด ขณะเดียวกันก็พยายามชี้ให้เห็น ความสำคัญว่า สื่อมวลชนเป็นผู้ที่มีบทบาทที่จะทำให้ปัญหานั้นได้รับการแก้ไขได้ การทำเช่นนี้ทำ ให้สื่อมวลชนเกิดความรู้สึกตระหนักร่วม และพร้อมที่จะสนับสนุนให้งานของนักการเมืองสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ เพราะสื่อมวลชนเองก็มีความต้องการที่จะทำให้สังคมดีขึ้นเช่นกัน

กรณีนางปวีณา

นางปวีณามักจะเล่าเรื่องการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิให้สื่อมวลชนฟังเสมอ ทำให้สื่อมวลชนที่ได้รับฟังรู้สึกชื่นชมในความตั้งใจที่จะทำงานดังกล่าวอย่างจริงจัง เพราะบ่อยครั้งที่งานที่ทำนั้นจะต้องเสี่ยงภัยอันตราย แต่นางปวีณาก็ทำได้ทั้งที่เป็นผู้หญิง ความรู้สึกที่ว่า นางปวีณาเป็นคนดีที่มุ่งมั่นทำงานเพื่อสังคม ทำให้สื่อมวลชนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ และมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ดังเช่นที่นางปรารภนา ฉายประเสริฐ ผู้สื่อข่าวสำนักข่าวไทย รู้สึกในช่วงแรกที่มีโอกาสทำข่าวนางปวีณาว่า การทำงานของนางปวีณาเน้นการประชาสัมพันธ์มากเกินไป แต่เมื่อนางปรารภนาได้รับฟังแนวคิด และความตั้งใจทำงานของนางปวีณาแล้ว ก็เปลี่ยนความรู้สึกมาเป็นความชื่นชม จนกระทั่งปัจจุบันถือได้ว่า เป็นสื่อมวลชนที่สนิทสนมกับนางปวีณาคนหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกในลักษณะดังกล่าวนี้ยังเกิดขึ้นกับสื่อมวลชนหลายท่าน เช่น นายดวงศักดิ์ ชื่นสินธุล ผู้สื่อข่าวเฉพาะกิจ หนังสือพิมพ์มติชน

"...คุณปวีณาเขาก็นัดผ่านเพื่อนว่า จะนัดกินข้าวกัน ชวนกินข้าว ก็ชวนพี่ (นางปรารภนา) ไปด้วยนะคะ ตอนนั้นก็ไปนั่งคุยกับแก (นางปวีณา) อย่างจริงจัง ตอนที่กินข้าวเนี่ยถึงได้รู้ว่า เธอ แกมีความคิดอะไรอย่างไร แกมีความตั้งใจที่จะช่วยเด็กจริง ๆ เมื่อก่อนตอนที่ยังไม่ได้สัมผัสแก จริง ๆ จะรู้สึกว่า แกจะเน้นประชาสัมพันธ์มาก มากไปหน่อย ภาพออกมาดูอย่างนั้น แต่พอเข้ามา สัมผัสแกเนี่ย รู้ว่า เธอ แกตั้งใจทำงาน"

(ปรารภนา ฉายประเสริฐ, อ้างแล้ว)

กรณี ดร. พิจิตต

ดร. พิจิตตเองก็ได้แสดงให้เห็นสื่อมวลชนเห็นถึงความตั้งใจจริงในการแก้ไขปัญหา เพราะไม่ว่า เขาจะมีตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ ดร. พิจิตตก็ยังคงทำการรณรงค์เพื่อลดควันพิษต่อไป โดยมีการติดต่อให้สื่อมวลชนทราบทุกกระยะ ทำให้สื่อมวลชนรู้สึกชื่นชมในตัวเขา

"ส่วนของตัวเขา (ดร.พิจิตต) เอง คุณลักษณะว่า มีความจริงจังกับปัญหานั้น ๆ ที่ตัวเองเนี่ย ต้องการที่จะเข้าไปแก้ และก็พยายามที่จะแสดงให้เห็นถึงว่า ปัญหาเหล่านี้มันเป็นปัญหาใหญ่ของชาติ ของสังคมที่ตัวเองพยายามทำอยู่ แต่การที่จะทำสำเร็จหรือไม่ก็อยู่ที่สื่อเนี่ยแหละจะเป็นตัวช่วยกระจาย หรือเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ หรือได้เป็นแนวร่วม หรือได้ร่วมกันแก้ไขเนาะครับ...รู้สึกครั้งแรก (สมัครผู้ว่าฯก.ท.ม.) เขาไม่ได้ แล้วทีหลังเนี่ยเขาก็ยังจับต่อ ไม่ได้หมายความว่าไม่ได้ (ตำแหน่งผู้ว่าฯก.ท.ม.) แล้วเขาจะทำให้เมื่อยล้า หรือว่าละความพยายามในผลงานของเขาเนาะ...การติดต่อกับสื่อมวลชนเนี่ยเนาะครับ เขาก็ไม่ได้ว่า เมื่อยล้า และก็ยังคงทำอยู่สม่ำเสมอมีอะไรเป็นครั้งคราวเนี่ยจะมีการแจ้งข่าวมา ทั้งเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้ง Confirm เป็นการส่วนตัว อะไร ๆ อยู่นี้เนาะ ซึ่งเขาก็ทำมาโดยตลอด จุดนี้ที่ผมก็มองว่า เขาอาจจะใจ" (วิโชค อาจหาญ ,อ้างแล้ว)

และก็เช่นเดียวกันกับนางปวีณาในช่วงแรกสื่อมวลชนบางท่านจะมองว่า การทำงานของ ดร.พิจิตตเป็นสิ่งที่jabจายสร้างภาพ แต่เมื่อสื่อมวลชนท่านนั้นมีโอกาสติดตามทำข่าวบ่อยครั้งขึ้น ก็ทำให้เห็นถึงความตั้งใจจริงของดร.พิจิตตจึงทำให้ความรู้สึกนั้นเปลี่ยนแปลงไป สื่อมวลชนที่เกิดความรู้สึกนี้ เช่น นางสาวนฤมล อมรปาน ผู้สื่อข่าวช่อง 9 ,นางสาวจรรววรรณ พูลสุข ผู้สื่อข่าวช่อง 5

2.1.3 ใช้บุคลิกภาพส่วนตัว นางปวีณา และดร.พิจิตตต่างมีบุคลิกภาพ และการปฏิบัติตัวต่อสื่อมวลชนในลักษณะที่คล้ายคลึงกันหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงออกซึ่งสามารถสร้างความประทับใจ และภูมิใจ ให้กับสื่อมวลชน จนกระทั่งสามารถเปลี่ยนความรู้สึกจากความไม่ชอบมาเป็นความชอบ และจากที่มองว่า เขาทั้ง 2 ทำงานแบบjabจายสร้างภาพให้มาเป็นการตั้งใจจริงได้ ทั้งนี้ก็เพราะความสนิทสนมที่เกิดขึ้นจากการที่สื่อมวลชนมีโอกาสใกล้ชิดนักการเมืองท่านนั้น

บุคลิกภาพที่คล้ายคลึงกันของนักการเมืองทั้ง 2 ท่านนี้ ได้แก่ การพูดจาดี สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ก้าวร้าว ,เป็นคนดีติดดิน ,ให้ความสนิทสนม และเป็นกันเองกับสื่อมวลชน , ไม่เลือกปฏิบัติกับสื่อมวลชนท่านใดท่านหนึ่งเป็นพิเศษ ,พร้อมที่จะรับฟังคำแนะนำ และความคิดเห็นของสื่อมวลชน ,เอื้ออาทร และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือสื่อมวลชนเมื่อมีโอกาส ส่วนบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่นที่แตกต่างกัน คือ ดร.พิจิตตมีความจำเอนยำ ทำให้จดจำชื่อ และรายละเอียดต่าง ๆ ของสื่อมวลชนได้เป็นอย่างดี ขณะที่นางปวีณามีจุดเด่นที่ความเป็นผู้หญิงทำให้สื่อมวลชนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ และรู้สึกชื่นชมความมุ่งมั่นในการทำงานของเธอ เพราะงานที่ทำเป็นงานที่ค่อนข้างอันตรายสำหรับผู้หญิง นอกจากนี้ การที่นางปวีณาเป็นคนพูดไม่เก่งทั้ง

ที่เป็นนักการเมือง ก็ทำให้สื่อมวลชนมองว่า นางบิวินาเป็นคนชื่อ แตกต่างจากนักการเมืองคนอื่น ที่การพูดคล่องมากจนเกินไป

กรณีนางบิวินา

"ส่วนใหญ่ความเป็นผู้หญิงนี้ แต่เราเห็นบิเบียนะเราก็ค่อนข้างจะเป็นมิตรแล้ว หรือถ้า สมมุติว่า มาขอความช่วยเหลือเรา เราก็ค่อนข้างจะเมตตาแล้วอะไรอย่างนั้น ความเป็นผู้หญิงเนี่ย คล้าย ๆ กับว่า เขาไม่ต้องขึ้นเมื่อมาจับเราเนาะ เราก็จะขึ้นไปจับด้วยแล้ว...คุณสมบัติอันนี้ เราก็ยัง เหมือนกันว่า สิ่งที่เขาทำ (การช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ์) เนี่ย เขาทำได้ยังไง ขนาดเรา เป็นนักข่าว หรือเป็นคนคุมข่าวเอง เราคงจะทำไม่ได้ด้วยซ้ำ..."

(วิโชค อางหาญ ,อ้างแล้ว)

"...นัดเจอ กินข้าวอะไรอย่างนี้ แล้วก็คุย หน่อยนะ ไม่จู้จี้เลย ไม่มีผลงาน ก็ใช้ความเป็นผู้หญิงออกอ่อนเอา แต่ไม่ใช่ว่า ออกอ่อนเป็นคนดัดจริตนะ...โอ้ย ช่วยออกหน่อยเถอะ (ทำเสียงอ่อน) แต่ไม่ใช่แบบอาการดัดจริตนะ ไม่ใช่ลักษณะนั้น...บางทีก็แบบ คุณสำราญเธอคะ ช่วยทำข่าวนี้หน่อยนะคะ อะไรอย่างนี้..."

(กรรวิ รัญญกุล ,อ้างแล้ว)

กรณีดร.พิจิตต

"นักข่าวมาใหม่บิเบียน ผมเชื่อว่า คงไม่เกิน 5 วันเขา (ดร.พิจิตต) จะต้องสามารถสืบเสาะด้วย คนใกล้ชิดได้ว่า น้อง น้องอะไร น้องเปิ้ล สมมุติเนาะ น้องเปิ้ล น้องใจ (ชาญวิทย์) บ้านเมืองเธอ มาใหม่เธอครับ ความรู้สึกของผู้สื่อข่าวเนาะ คือเรายังไม่รู้จักเขาเลย แต่เขาทักเราแล้วเนาะ ความภูมิใจ มันเกิดขึ้น"

(ชาญวิทย์ ,สัมภาษณ์ 22 เมษายน พ.ศ.2542)

"...บางทีคุณพิจิตตก็แวะมาเยี่ยม บอกว่าคุณวิโชค สบายดีเธอ เพราะว่า บางทีแกยังจำได้ถึง ความหลังเก่า ๆ ... ที่ภูมิใจที่สุดก็คือว่า คุณวิโชคเนาะ เขาอย่าลืมกันนะ คุณวิโชคจำได้ใหม่ว่า ครั้งหนึ่งเรานั่งเครื่องบินไปด้วยกันนะ ที่สุราษฎร์ธานี... "ผม" (ดร.พิจิตตพูด) ไปเยี่ยมคุณสุเทพ (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ รองเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์) ที่เดอะบอลซาคัก แล้วคุณวิโชคเนี่ยมาจากเวียดนาม คุณวิโชคเนี่ยยังมีน้ำใจนะ เอาผลไม้เวียดนาม...ฝากไปเยี่ยมคุณสุเทพที่โรงพยาบาล ...คุณพิจิตตเนี่ยประทับใจที่ จุดนี้ตลอดเลย พี่ลืมไปแล้วนะ เจอทุกทีแกพูดแต่ คุณอย่าลืมนะ

คุณวิโชคคะ คุณจำความหลังได้ไหม นี่คือจิตวิทยาของคนนะ จิตวิทยาจริง ๆ เลย...อยู่ (น้องสาวของ 9) เหมือนกันนะ มาถึงนะ มารายการอะไรก็แล้วแต่ ก็จะมาโอบแล้วตบหลัง..."

(วิโชค อัจฉาญ, อ่างแล้ว)

นอกจากนี้ การจัดเก็บข้อมูลประเภทเอกสารทำให้ผู้วิจัยทราบว่ สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในการที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับสื่อมวลชนดำเนินไปได้ด้วยดี คือ นักการเมืองควรหลีกเลี่ยงการปะทะกับสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับองค์กรสื่อมวลชน แต่หากเกิดการกระทบกระทั่งกันจนมีความเสียหายเกิดขึ้นกับสื่อมวลชน นักการเมืองจะต้องรีบชี้แจง หรือแก้ไขโดยเร็วที่สุด เพราะหากปล่อยทิ้งไว้เนิ่นนาน สื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อมวลชนที่ได้รับผลกระทบก็อาจจะโจมตีนักการเมืองอย่างต่อเนื่อง เช่น กรณีที่หนังสือพิมพ์แนวหน้าได้รับความเสียหายจากการก่อสร้างทางในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร จึงสะท้อนความไม่พอใจออกมาในคอลัมน์ "ซุบซิบกทม." โดย "ไผ่ดำ" ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4

นอกจากนี้ นักการเมืองควรหลีกเลี่ยงวิธีการสร้างความสัมพันธ์โดยการให้เงิน หรือใช้เงินซื้อสื่อมวลชนโดยตรง เพราะอาจจะทำให้เกิดผลลบต่อชื่อเสียงของนักการเมืองได้ ดังที่ผู้วิจัยพบว่า เกิดขึ้นระหว่างทีมงานของดร. พิจิตต และสื่อมวลชนในสังกัดหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์นายวีระพงษ์ คำเนตร ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ซึ่งเคยเป็นนักข่าวประจำพื้นที่ ก.ท.ม. พบว่า ทีมงานระดับสูงคนหนึ่งของดร. พิจิตตได้โทรศัพท์ติดต่อมาทางหนังสือพิมพ์สยามรัฐ เพื่อให้เขียนเชียร์ดร. พิจิตต ทำให้ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันในขณะนั้นเลวร้ายลง

"ตอนนั้นเรา (สยามรัฐ) เขียนสรุปเรื่องการดำเนินงานของก.ท.ม. บ่อยมาก แล้วก็ลุงที่ดูข่าวตรงนี้บอกว่า เขี่ย มีข่าวดี ถ้าเราเขียนคอลัมน์เชียร์เขา (ดร. พิจิตต และการทำงานของก.ท.ม.) เขา (ทีมงานของดร. พิจิตตที่โทรศัพท์มา) ให้ 5 พัน...ผมไม่บอกนะว่าเป็นใคร เขาบอกให้ 5 พัน เขาให้อาทิตย์ละ 5 พัน ผมก็บอกว่า ดี จะค่าเยอะ ๆ ยิ่งกว่านั้นอีกนะ...ที่นี้ คือลุงคนนี่ชื่ออาจารย์คม นะ เป็นนักข่าวที่มีจิตวิญญาณมาก แกบอกรว่า เดี่ยวจะทำให้มันเห็น แทนที่อาทิตย์หน้าจะกลายเป็นข่าวที่ดีสำหรับเขา ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งไปเลย...พอ Case นี้ออกไปมันไม่โทรกลับมาอีกเลย เราก็ ล้อชะอ่วมเลยนะพี่..."

(วีระพงษ์ คำเนตร, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2542)

2.2 ระดับของความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักการเมืองกับสื่อมวลชน ด้วยการปฏิบัติตัวต่อสื่อมวลชนในลักษณะที่กล่าวมาแล้ว ทำให้นักการเมืองทั้ง 2 ท่านนี้ไม่มีสื่อมวลชนที่เป็นฝ่ายตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง ถึงแม้จะมีการโจมตีผ่านสื่อมวลชนในบางครั้ง แต่ก็เป็นเรื่องจริง ที่กินระยะเวลาไม่นานนัก เพราะความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างกันยังคงมีอยู่ ทำให้นักการเมือง และ ดร.พิจิตตสามารถใช้สื่อมวลชนได้ตามลักษณะ และระดับความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ดังนี้

2.2.1 สื่อมวลชนที่เป็นทีมงานของนักการเมือง

2.2.2 สื่อมวลชนพันธมิตร หรือสื่อมวลชนที่มีความสัมพันธ์อันดีกับนักการเมือง

2.2.3 สื่อมวลชนอิสระ

2.2.1 สื่อมวลชนที่เป็นทีมงานของนักการเมือง สื่อมวลชนกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองมากที่สุด (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน "การจัดตั้งทีมงานจากอดีตสื่อมวลชน และ/หรือสื่อมวลชนปัจจุบัน" ในหน้า 158) เพราะได้ก้าวเข้าไปยืนอยู่เป็นพวกเดียวกับนักการเมืองแล้ว ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่เป็นไปได้หลายประการ เช่น แนวคิดตรงกันกับนักการเมือง ,ความชอบพอกัน เป็นการส่วนตัว ,รายได้ ,งานที่ได้รับมอบหมายจากนักการเมืองเอื้อประโยชน์ในด้านใดด้านหนึ่ง ต่อการทำหน้าที่สื่อมวลชน ฯลฯ ขึ้นกับสถานะของสื่อมวลชนแต่ละท่าน สื่อมวลชนกลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.2.1.1 สื่อมวลชนปัจจุบัน หากนักการเมืองมีสื่อมวลชนเข้าร่วมเป็นทีมงาน โอกาสที่จะได้รับการนำเสนอชื่อเสียงในเชิงบวกก็เป็นไปได้มาก รวมทั้งเป็นการง่ายที่จะควบคุมทิศทางข่าวสาร และแม้ข่าวหากมีการพาดพิงในเชิงลบต่อชื่อเสียงของนักการเมือง เพราะทีมงานสามารถนำเสนอความคิดเห็นในเชิงบวกที่มีต่อนักการเมืองผ่านสื่อมวลชนต้นสังกัดของทีมงานได้โดยตรง

ผู้วิจัยพบว่า นายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และ นายลักษณะศักดิ์ โลหิตาจร ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ได้เข้าร่วมเป็นทีมงานให้กับนางปวีณา และเนื่องจากต้นสังกัดของสื่อมวลชนทั้ง 2 ท่านนี้เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มียอดการผลิตและยอดขายสูง เป็นหนังสือพิมพ์ที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่าน และเป็นยักษ์ใหญ่ของวงการสื่อมวลชน จึงมีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนอื่น ๆ กล่าวคือ หากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และเดลินิวส์

นำเสนอข่าวใด สื่อมวลชนอื่น โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ที่เป็นคู่แข่ง หรือหนังสือพิมพ์ที่มีกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายเป็นกลุ่มเดียวกันก็จำเป็นที่จะต้องติดตามนำเสนอข่าวนั้นเช่นเดียวกัน เพื่อป้องกันการตกข่าว

2.2.1.2 **อดีตสื่อมวลชน** แม้ว่าทีมงานส่วนนี้จะเป็นอดีตสื่อมวลชน แต่ก็สามารถใช้ความสนิทสนมที่มีต่ออดีตเพื่อนร่วมอาชีพให้เป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้กับนักการเมืองได้เช่นกัน

2.2.2 **สื่อมวลชนพันมิตร หรือสื่อมวลชนที่มีความสัมพันธ์อันดีกับนักการเมือง** หมายถึงการที่นักการเมืองพยายามชักจูงให้สื่อมวลชนมาเป็นพวกเดียวกับตน โดยการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้ความสนิทสนม การทำธุรกิจร่วมกัน การเอื้อประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง เพราะมุ่งหวังให้สื่อมวลชนนำเสนอชื่อเสียงให้กับตนเอง ดังนั้นสื่อมวลชนกลุ่มนี้จึงอาจจะให้การสนับสนุนนักการเมืองมากกว่ากรณีปกติ โดยเฉพาะหากเห็นว่สิ่งทีนักการเมืองทำนั้นทำเป็นสิ่งที่มึประโยชน์ หรือไม่มีผลกระทบทางลบกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะนักการเมืองทำนั้นเป็นคนรู้จักที่มีความสัมพันธ์อันดีกับตนมาก่อน

2.2.2.1 **สื่อมวลชนที่รู้จัก สนิทสนม หรืออยู่ในแวดวงเดียวกับนักการเมือง และ/หรือคนรอบข้างของนักการเมือง** เช่น ทีมงาน ญาติ มาก่อน ประกอบด้วย

ที่ปรึกษาส่วนตัว หรือที่ปรึกษาเป็นการส่วนตัว หรือที่ปรึกษาทั่วไป ได้แก่ สื่อมวลชนที่มีความสนิทสนมกับนักการเมืองจากการที่เคยทำงานร่วมกัน เป็นแหล่งข่าวให้กันและกันมาก่อน มีการติดต่อ ปรึกษาหารือ และทำกิจกรรมร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ หรือสื่อมวลชนที่นักการเมืองเห็นสมควรว่าต้องการผูกมิตรด้วย นักการเมืองไม่ได้แต่งตั้งที่ปรึกษากลุ่มนี้อย่างเป็นทางการ แต่จะนัดพบปะเพื่อขอคำปรึกษา หรือคำแนะนำจากสื่อมวลชนกลุ่มนี้ โดยอาศัยนิสัยหลักของสื่อมวลชนที่ชอบแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ประกอบกับสื่อมวลชนกลุ่มนี้มักจะมีศรัทธาและชื่นชมการทำงานของนักการเมืองคนนั้น ๆ อยู่แล้ว จึงพร้อมที่จะให้คำปรึกษา โดยเฉพาะในเรื่องที่สื่อมวลชนถนัด หรือรอบรู้ เช่น การเผยแพร่ข่าวที่เหมาะสม , กระแสข่าวสารที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น ๆ , การแก้ข่าว เป็นต้น

"...แก (นางปวีณา) มีที่ปรึกษาหลายคน แล้วอาจจะเป็นเพราะว่า สื่อมวลชนชอบแกหลายคน แกจะถามสื่อโดยตรงด้วยตัวแกเองว่า เออ ทำอย่างนี้ได้ไหม ทำอย่างนี้ถูกไหม ต้องทำอย่างไร

บ้าง แกล้งอย่างไรดี...อาจจะรู้ข้อมูลลึก เพราะว่า สื่อให้ข้อมูลแก่ส่วนหนึ่ง...แกขอบคุณกับนักข่าว
อย่างช่อง 7 เนี่ย พี (นางปรารภนา) เห็นแกติดต่อกันมาตั้งแต่คนนั้นเขาเป็นนักข่าว จนกระทั่งตอน
นี้เขาขึ้นเป็นบก. ...คือสื่อจะเป็นมันสมองให้ปวีณา เพราะเห็นว่าปวีณาทำงานจริง สื่อก็จะช่วย
แนะนำ อย่างน้อย ๆ มีคนหนึ่งทำงานด้านนี้ ช่วยเขาหน่อย ช่วยเพราะเขาช่วยเหลือเด็ก"

(ปรารภนา ฉายประเสริฐ, อ้างแล้ว)

สื่อมวลชนในพื้นที่มักทราบข่าววงในกันเองว่า สื่อมวลชนคนไหนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา
ส่วนตัวให้กับนักการเมืองท่านไหน ไม่เป็นที่ปกปิด เนื่องจากที่ปรึกษาส่วนตัวก็คือสื่อมวลชนที่ทำ
หน้าที่ตามปกติ เพียงแต่มีความสนิทสนม และพบปะพูดคุยกับนักการเมือง เพื่อแลกเปลี่ยนความ
คิดเห็นกันในเรื่องต่าง ๆ เป็นประจำ

"ถ้าเขา (สื่อมวลชน) เป็นที่ปรึกษาส่วนตัว โดยไม่รับเงินเดือน ไม่ได้อะไรเลย...อันนั้นก็คง
ถือว่า เป็นความรัก ชอบพอกันส่วนตัว มันก็คงเยอะแยะนะ ทุกคนมันปรึกษาใครก็ได้ และเราก็ไม่
ได้ลงวนคำปรึกษานี้...เป็นเรื่องปกติ เพราะว่า ต่างคนต่างก็มีความชำนาญไม่เหมือนกัน..."

(ชุตินา บุรณรัชดา, อ้างแล้ว)

ดร.นิ นีร์ฤกษ์ (2530) ได้ระบุถึงบทบาทการเป็นที่ปรึกษาส่วนตัวของสื่อมวลชนว่า
ผู้สื่อข่าวสามารถให้ความคิดเห็น เสนอแนะ และวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงสร้างสรรค์กับนักการเมือง
หรือพรรคการเมืองได้

อย่างไรก็ตาม หากสื่อมวลชนไม่มีจรรยาบรรณ และความรับผิดชอบมากพอ ความ
สัมพันธ์ที่เกิดขึ้น อาจทำให้สื่อมวลชนก้าวล้ำเส้นไปยืนอยู่ข้างนักการเมืองมากเกินไปได้

การที่สื่อมวลชนที่ติดตามทำข่าวนักการเมือง จนกระทั่งเกิดความรู้สึกชื่นชมการ
ทำงาน / อุปนิสัย / อื่น ๆ เป็นการส่วนตัว ได้แก่ สื่อมวลชนที่ติดตามทำข่าวนักการเมือง
ท่านใดท่านหนึ่งเป็นเวลานานอาจเกิดความรู้สึกคุ้นเคย และสนิทสนมกับนักการเมืองท่านนั้นเป็น
พิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากนักการเมืองผู้นั้นให้ความร่วมมือในการทำข่าวเป็นอย่างดี ทำ
ประโยชน์ให้กับสังคมอยู่เสมอ ทั้งยังให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของสื่อมวลชน หาก
นักการเมืองทำเช่นนั้นอย่างสม่ำเสมอสื่อมวลชนก็จะเกิดความศรัทธา และชื่นชมได้ไม่ยาก ความ
รู้สึกเหล่านี้ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน และอาจมีผลทำให้สื่อมวลชนเอนเอียง และ
เอื้อประโยชน์ให้กับนักการเมืองได้เช่นกัน

"ผู้สื่อข่าวนี้เองคือกำลังสำคัญในการช่วยผลักดันให้ดร.พิจิตต เป็นที่ติดหูติดตาต่อใจประชาชนมากที่สุด เพราะผู้สื่อข่าวเองบางครั้งมากอยรายงานข่าว แต่บางวันไม่มีข่าวใด ๆ ที่นำเป็นข่าวนำตื่นเต้น นักข่าวจะช่วยกำกับ ดูแล และเสนอแนะกลยุทธ์วิธีการเพื่อเป็นข่าวอยู่เนือง ๆ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะความพอใจ ถูกใจกันเป็นส่วนตัวเสียมากกว่า..."

...ส่งผลต่อการรายงานข่าวให้กับดร.พิจิตตในแนวบวก และสร้างสรรค้อยู่เสมอ และถึงแม้บางครั้งดร.พิจิตตจะเปลี่ยงพล้ำต่อคู่แข่งชั้นรายอื่น ๆ ในบางเหตุการณ์ ผู้สื่อข่าวก็มักจะเป็นกันชน และแนวร่วมช่วยให้ดร.พิจิตตครอบงำสถานการณ์ต่าง ๆ มาได้อย่างน่าทึ่ง" (นิตยสารโลกใบใหม่ เรื่อง "ยุทธการ 1,000 กม.กับความสำเร็จของดร.พิจิตต รัตตกุล ความมุ่งมั่นที่ไม่เคยเปลี่ยน" กรกฎาคม พ.ศ.2539 : 26)

การที่นักการเมือง และ/หรือทีมงาน กับสื่อมวลชนเป็นเพื่อนที่ทำธุรกิจอื่นร่วมกับจากการเก็บข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า สื่อมวลชนระดับบริหารหลายคนได้ทำธุรกิจร่วมกับดร.พิจิตต เช่น นายปราโมทย์ ฝ่ายอุประ บรรณาธิการข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งมีชื่อปรากฏเป็นผู้อำนวยการ และบรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา ของนิตยสาร "โลกใบใหม่" ซึ่งเป็นหนังสือที่มุ่งเน้นการนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม หนังสือดังกล่าวมีบริษัท ไฮ-เทค แมกกาซีน จำกัด เป็นเจ้าของ และดร.พิจิตตผู้ถือหุ้นใหญ่ รวมทั้งดำรงตำแหน่งประธานที่ปรึกษาหนังสือ

ผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลส่วนนี้เพิ่มเติม โดยย้อนไปดูรายชื่อทีมงานของโลกใบใหม่ พบว่าหนังสือดังกล่าวออกจำหน่ายครบรอบ 10 ปีในเดือนเมษายน พ.ศ.2542 โดยโลกใบใหม่ ฉบับเดือนมกราคม พ.ศ.2536 ระบุว่า ดร.พิจิตตเป็นประธานกรรมการ และนายปราโมทย์เป็นผู้อำนวยการ และบรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา นอกจากนี้ ยังมีสื่อมวลชนระดับบริหารหลายคน เช่น นางชุตินา บุรณรัชดา ซึ่งตอนนั้นทำงานในสังกัดหนังสือพิมพ์แนวหน้า เป็นที่ปรึกษา นายชรวงศ์ ลิ้มปี่ทมปาณี และนายชัย ราชวัตร จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นกองบรรณาธิการ

หลังจากนั้น โลกใบใหม่ ฉบับเดือนมิถุนายน พ.ศ.2538 ระบุว่า นายปราโมทย์ มีตำแหน่งเป็นกรรมการ และฉบับเดือนมกราคม พ.ศ.2539 เป็นผู้อำนวยการ และบรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณาเช่นเดิม แต่ไม่มีชื่อดร.พิจิตตปรากฏในตำแหน่งใด ขณะที่นางชุตินาเปลี่ยนหน้าที่มาสังกัดกองบรรณาธิการ และมีชื่อสื่อมวลชนที่มีชื่อเสียงปรากฏเป็นกองบรรณาธิการอยู่ด้วย เช่น นายคำรณ ห่วงหวังศรี ผู้สื่อข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ส่วนดร.พิจิตตกลับมามีชื่อปรากฏอีก

ครั้งในตำแหน่งประธานที่ปรึกษาในหนังสือโลกใบใหม่ ฉบับเดือนมีนาคม พ.ศ.2539 โดยที่ นายปราโมทย์ และนางชุตินา ยังรับผิดชอบงานในตำแหน่งเดิม

ล่าสุดหนังสือโลกใบใหม่ ฉบับเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2542 ดร.พิจิตตยังคงเป็นประธานที่ปรึกษา ,นายปราโมทย์เป็นผู้อำนวยการ และบรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา นางชุตินา และ นายคำรณ เป็นกองบรรณาธิการ การที่นักการเมืองมีความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนในลักษณะนี้จึงมี โอกาสที่จะได้รับการสนับสนุน และใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงให้เขาได้เช่นกัน ดังที่นายจิระพงษ์ เต็มเปี่ยม หัวหน้าข่าวหน้า 1 หนังสือพิมพ์แนวหน้า ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า

"...ใจ (ดร.พิจิตต) สมัยแรกที่สอบตก เพื่อนผมอยู่ไทยรัฐมันเล่าให้ฟังว่า หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐสั่งให้ลงรูปใจหน้า 1 เพราะเขาเพื่อนกันนะ เขากับบก.เป็นเพื่อนกัน"

การที่นักการเมือง และ/หรือทีมงาน กับสื่อมวลชนเติบโตในทางอาชีพขึ้นมา พร้อม ๆ กัน กล่าวคือ นักการเมืองรู้จักสื่อมวลชนมาตั้งแต่เริ่มเข้าวงการเมือง สื่อมวลชนเอง ขณะนั้นก็ยังคงเป็นสื่อมวลชนในพื้นที่ ทั้งสองฝ่ายมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาเป็นระยะเวลา นาน ทั้งในเรื่องงาน และส่วนตัว เมื่อนักการเมืองมีตำแหน่งทางการเมืองสูงขึ้น สื่อมวลชนเองก็เติบโตใน สายงานของตนเองเช่นกัน

นายนิพนธ์ ปฏิวาศไพศาล หัวหน้าข่าวก.ท.ม. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นสื่อมวลชนที่ คู่เคียงกับดร.พิจิตตบอกว่า ดร.พิจิตตเป็นคนที่ยึดอาชีพดี และเปิดตัวกับสื่อมวลชนทำให้เขารู้จัก กับนักข่าวทุกรุ่น ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อวิทยุ โทรทัศน์ มาตั้งแต่สมัยที่ยังอยู่พรรคประชาธิปัตย์ ในช่วงแรก ๆ จนกระทั่งปัจจุบัน ความสัมพันธ์นี้น่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สื่อมวลชนติดตาม นำเสนอข่าวดร.พิจิตตอย่างสม่ำเสมอ แม้ว่าบางช่วงดร.พิจิตตจะไม่มีตำแหน่งทางการเมืองก็ตาม

นางปวีณาเองก็มีความสนิทสนมกับสื่อมวลชนในลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน

"...เรารู้จักเมื่อมาทำงาน สนิทเมื่อมาทำงาน บางทีก็ชวนไปบ้าน ชวนลูกหลานเขา (สื่อมวลชน) ไป ชวนครอบครัวเขาไปปีใหม่ ชวนภรรยาเขาไป สนิทกัน มีส่วนหนึ่งที่สนิทกันมา นาน...สนิทกัน เป็นญาติกันมากกว่า มีอะไรเขาก็จะเตือน เขาเป็นห่วงเป็นใยเรา..."

(ปวีณา หงสกุล ,สัมภาษณ์ โดย นรพล ผาเจริญ)

นางสาวกรรวิ รัญญกุล ผู้ช่วยบรรณาธิการข่าวการเมือง สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. กล่าวว่า นางปวีณามีความสนิทสนมกับสื่อมวลชนระดับบริหารหลายคน ซึ่งความสัมพันธ์นี้มีผลต่อการนำเสนอข่าวของนางปวีณามาก

"เท่าที่ Check มาเนาะ เขา (นางปวีณา) รู้จักระดับ Big ของทุกช่องหมดนะ...เขาโตมาพร้อมกับคนที่เป็ระดับล่าง และก็จนมาถึงเป็นกองบก. จนมาเป็นหัวหน้า เขาโตมาพร้อม ๆ กัน เพราะฉะนั้นเวลาที่เขามาถึงตรงนี้เนี่ย เขาโทรติดต่อเนี่ย รู้สึกว่ามันง่าย...มีผล ๆ มากเลย แล้วไม่ใช่ นักข่าวธรรมดาเนาะ ระดับหัวกะทิในแต่ละสื่อด้วย ระดับสั่งการได้...คนที่สั่งออกอากาศได้เนี่ย คนที่เขารู้จักเนาะ คนที่เขาสัมผัส โกลด์ซิด...นัดเจอกินข้าว อะไรอย่างนี้ แล้วก็คุยเนี่ย ช่วยหน่อยนะ ไม่งั้นแย่เลย ไม่มีผลงาน ก็ใช้ความเป็นผู้หญิงออกด้อนเอา..."

(กรรวิ รัญญกุล ,ข้างแล้ว)

การที่นักการเมือง และ/หรือทีมงาน กับสื่อมวลชนเป็นคนที่มิแหล่งที่มาจากสถาบันที่เดียวกัน หรือเคยประสานงานร่วมกับมาก่อน ก็สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดี และให้ความช่วยเหลือแก่กันได้ อาทิ เป็นคนที่มาจากภูมิภาค สถานศึกษา หรือทำงานที่เดียวกัน หรือรู้จัก และสนิทสนมกับคนกลุ่มเดียวกัน

"...ความเป็นคนปากชิวได้เนี่ย พี่ยอมรับที่ว่า วงการสื่อมวลชนมีคนเป็นชาวใต้เยอะมาก เพราะฉะนั้นความเป็นคนภาคใต้ช่วยได้มากเลย...เชื่อไหมว่า ไม่ทันเห็นหน้าเห็นตาเลย ส่งทีมมาให้แล้ว พี่วโชค (วิโชค อางหาญ) เหมอคะ มร (ชื่อเล่นของนางสาวอมรรัตน์) นะคะ มรเป็นคนใต้ด้วยกันนะพี่ มรมาทำงานประชาสัมพันธ์นะฮะ แล้วก็มาทำงานใหม่ ๆ (ช่วงแรกของการเป็นประชาสัมพันธ์กรุงเทพมหานคร) ก็ยังไม่เก่ง ก็อยากให้เป็นพี่ช่วยนะ เราก็พูดภาษาใต้ไปนะฮะ ทันทีเลย พอได้เนาะ

คุณสำราญ ฉัตรพูลก็คนใต้ ตั้งแต่นั้นมาก็โทรศัพท์เป็นภาษาใต้แล้วเขาก็ช่วยเต็มที่ ไม่เคยรู้จักตัวอะไรกันเลยนะฮะ แล้วก็หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ที่เป็นภาคใต้ มันก็นั่นกันหมดอะ ปัจจุบันโอเอ็นเอ็น (สำนักข่าว) นี้ก็คนใต้..."

(อมรรัตน์ กฤตยานวัช ,สัมภาษณ์, 31 มีนาคม 2542)

นอกจากนี้ การที่นายธงชัย ลำช้า กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัทล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) เพื่อนสนิทของดร.พิจิตต มอบหมายให้ทีมประชาสัมพันธ์ของบริษัท นำโดยดร.สมภพ เจริญกุล เข้าไปช่วยเหลืองานประชาสัมพันธ์ของดร.พิจิตต ก็สามารถสนับสนุนการทำงานของดร.พิจิตตผ่านสื่อมวลชนได้เช่นกัน เพราะทีมงานส่วนนี้มีความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนอยู่แล้ว ประกอบกับตัวดร.สมภพเองก็เป็นเจ้าของคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ "เห็นมาอย่างไร เขียนไปอย่างนั้น" ที่ใช้นามปากกาว่า "อนุภพ" ด้วย ดังนั้นหากต้องการชี้แจง หรือสร้างชื่อเสียงให้กับดร.พิจิตตก็สามารถดำเนินการผ่านคอลัมน์ของเขาได้ ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลเฉพาะเหตุการณ์พบว่า อนุภพนำเสนอชื่อเสียงให้ดร.พิจิตตจำนวน 6 ครั้ง มากเป็นอันดับ 3 ของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ โดยเป็นการนำเสนอชื่อเสียงเชิงบวก 4 ครั้ง และชื่อเสียงเชิงกลาง 2 ครั้ง โดยไม่ได้นำเสนอชื่อเสียงเชิงลบเลย

นางสายชล บุรณกิจ เพื่อนฝูงที่ร่วมเขียนปริญญาโทกับผู้วิจัย ซึ่งได้รับมอบหมายจากนายธงชัย ลำช้า ให้ช่วยงานประชาสัมพันธ์ดร.พิจิตตเช่นกัน ยอมรับกับผู้วิจัยว่า ทีมประชาสัมพันธ์ของบริษัทล็อกซ์เลย์ ใช้ความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนช่วยแก้ไขสถานการณ์ทางลบ รวมทั้งให้กำลังใจดร.พิจิตตผ่านสื่อมวลชน

"บางอันที่เรามี Connection เราก็ทำให้...ส่งให้คอลัมนิสต์แบบเจาะเลนนะอะว่า ฉบับนี้อยากให้เขียนอันนี้ เขาก็เขียน อย่างดร.โจส์ต่อไป ,แคตตี้สุดซ่า อะไรอย่างนี้ปะอะ...ไม่ใช่ปะ เราบอกว่า ช่วยหน่อย แต่ว่า พี่จะไม่ไปเปลืองนะอะ...รบกวนเขาทุกอาทิตย์เนี่ยมันไม่ศักดิ์สิทธิ์ และไม่มึนน้ำหนักนะอะ เพราะฉะนั้นเนี่ยเราจะขอใช้กรณีที่คุณ Crisis จริง ๆ...ที่ใช้ก็เฉพาะที่สนิทจริง ๆ อะเฉพาะที่สนิท..."

(สายชล บุรณกิจ ,สัมภาษณ์ ,20 มีนาคม 2542)

ผู้วิจัยพบว่า สื่อมวลชนที่กลุ่มบริษัทล็อกซ์เลย์มีความสนิทสนม เช่น หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ , หนังสือพิมพ์ Bangkok Post ฯลฯ อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ที่ผู้วิจัยหยิบยกขึ้นมาศึกษาเลือกขึ้นมา จากช่วงเวลาสำคัญโดยสุ่มเลือกแบบเจาะจงจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ทำให้ไม่ได้หยิบยกกรณีที่เกิดเหตุการณ์เชิงลบมาเป็นกรณีศึกษาโดยตรง ภาพการใช้สื่อมวลชนในการแก้ข่าวจึงเห็นไม่ชัดเจนมากนัก แต่จากการศึกษาตามที่กำหนด เช่น เหตุการณ์ที่ดร.พิจิตตประกาศไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯก.ท.ม.อีก ก็ทำให้เห็นภาพการให้กำลังใจ และการใช้สื่อผ่านสื่อมวลชนในฐานะพันธมิตรบ้าง เช่น คอลัมน์ "เห็นมาอย่างไร เขียนไปอย่างนั้น" ของ "อนุภพ" ฉบับวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2541 ให้ข้อบทความว่า "ดร.โจ-อปลาเพิงท้อ" เน้นความเป็นการชื่นชม และให้กำลังใจในการทำงาน

พร้อมกับบอกให้ออดทนทำงานการเมืองต่อไป เพราะเชื่อว่า ดร.พิจิตตมิลิทธิเป็นดาวดวงเด่นของวงการเมืองไทย

2.2.2.2 สื่อมวลชนที่ได้รับความช่วยเหลือ และ/หรือการสนับสนุนจากนักการเมืองในด้านต่าง ๆ เช่น การอำนวยความสะดวกในการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ การฝากงาน การฝากลูกหลานเข้าโรงเรียน สื่อมวลชนกลุ่มนี้มีเพิ่มมากขึ้นมากในช่วงที่ผู้วิจัยทำงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องจากองค์กรสื่อมวลชนมีความจำเป็นต้องปรับลดค่าใช้จ่าย เพื่อให้องค์กรอยู่รอดท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สื่อมวลชนจำนวนมากต้องประสบกับภาวะการตกงาน หรือบางส่วนก็ถูกปรับลดเงินเดือน ทำให้สื่อมวลชนจำนวนหนึ่งต้องหันไปพึ่ง และรับความช่วยเหลือจากนักการเมือง

"ไอ้ย เต็มเลย ทุกช่องเลย ทุกที่เลย นักข่าวที่ตกงานนะ ที่ถูกไอทีวียื่นของขาว ท่าน (ดร.พิจิตต) ช่วยมาหมดเลย ท่านดึงเข้ามาทำงานกทม.หมดเลยนะ...แล้วเมียของบก.ช่อง 7 นะ อันนี้ คือจริง ๆ เพราะว่า ไฟแนนซ์ยุบ 50 บริษัทไฟแนนซ์นะ บก.เขาก็เห็นว่า พี่สนิทส่วนตัว เข้า พี่ก็เลยบอกว่า ได้ จุ่ม (ชื่อเล่นของนางนพขวัญ) ช่วยได้ บอกได้ ไม่เป็นไรพี่ พอพูดกับผู้ว่าฯใจ (ดร.พิจิตต) แต่นั่นนะ ท่านบอกว่า เหนอ ให้บรรณาธิการข่าวแล้วก็ภรรยาามาพบผมเลยนะจุ่ม พอมาพบปุ๊บ วันรุ่งขึ้นให้มากรอกใบสมัครแล้วเข้าทำงานบริษัททรกไฟฟ้ารายนะ"

(นพขวัญ นาคนวนล , สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2542)

"อย่างไอทีวี ท่าน (ดร.พิจิตต) ช่วยไว้ตั้งเยอะแยะ ที่ตกงานนะรับเข้ามาทำหน้าที่ สื่อแวดลอมของแกหลายคน พี่เองก็เคยขอให้ท่านช่วย คือ เราผ่อนบ้านอยู่นะ แล้วโครงการเขาเจ๊งเงินเราติดอยู่ที่เขาตั้ง 8 หมื่นนะ ก็คิดอยูนาน ท่านเคยบอกมีอะไรก็ให้มาบอก คิดแล้วคิดอีก จนตัดสินใจว่า มันก็เงินของเรา เลยไปขอท่าน ปรากฏว่า เข้าวันรุ่งขึ้นได้คืนเลย...ช่อง 5 นะเขาสนิทกันนะ ไปคุยสิ แล้วก็ช่อง 3 ก็สนิท เขาฝากงานให้เข้าช่อง 3 เลยนะ"

(นฤมล อมรปาน , สัมภาษณ์ , 10 มีนาคม 2542)

"โอเค ๆ มี ไทยรัฐ เดลินิวส์ เดอะเนชั่น แนวหน้า ประมาณนี้ ซึ่งเป็นระดับยักษ์ใหญ่ของสื่อมวลชนเลยนะ ไซ้ใหม่ เขา (ดร.พิจิตต) มีการให้ เขาให้สินบนหรือเปล่าไม่รู้นะ เขาไม่ได้ให้โดย

ตรงนี้ แต่คุณมีงานเสริมกับผู้ว่าฯ (ดร. พิจิตต) ได้ โดยการเอากรม.สาสน์ไปทำ กทม.สาสน์ คือ ชาวเชียรผู้ว่าฯ เงินเดือนเท่าไรผมไม่รู้นะ เป็นนักข่าวระดับล่าง"

(ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง)

"งานไม่ใช่แต่งงานข่าว แต่งงานส่วนตัวของนักข่าวเดียดเนื้อร้อนใจอะไรอย่างนี้ ขอให้พี่ได้ช่วย และพี่ช่วยอย่างสบายใจ จริงใจนะนะ แบบไม่ได้เป็นเรื่องเดือดร้อนอะไร แล้วบางทีก็แค่ว่า เราจำเป็นต้องช่วยดูแลนักข่าว คือนอกเหนือจากเขาเป็นประชาชนคนธรรมดาแล้ว เขายังเป็นนักข่าวด้วย อย่างเช่นเขาจะไปติดต่อทะเบียนบ้านที่ไหน ๆ เราก็ในฐานะที่เราเป็นคนก.ท.ม.นะ เราก็จะพยายามประสานให้"

(อมรรัตน์ กฤตยานวัช ,อ้างแล้ว)

การผูกพันลักษณะนี้ในสังคมไทยก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์ และการทดแทนบุญคุณ ซึ่งจะเห็นได้ว่า สื่อมวลชนกลุ่มนี้มีโอกาสที่จะเอนเอียงในการเลือก หรือนำเสนอข่าวสารได้ง่าย โดยที่นักการเมือง และทีมงานเองก็คาดหวังว่า จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในเรื่องของการนำเสนอข่าวสารเช่นกัน

"...ตรงนี้เขา (สื่อมวลชน) จะรู้สึกรักเรา และก็รู้สึกว่าเขา ฟังพาเราได้นะนะ เพราะฉะนั้นเนี่ยเมื่อเราขอความช่วยเหลือเขาเนี่ย เออ ปึก (ชื่อเล่นของสื่อมวลชนท่านหนึ่ง) วันนี้ผู้ว่าฯจะไปที่นี่นะ งานนี้ขอเลยนะ อยากจะให้ช่วยนิดนึง เขาก็มาให้ เพราะเขาเกรงใจเราเนี่ย"

(อมรรัตน์ กฤตยานวัช ,อ้างแล้ว)

"บางครั้งเราก็ทำให้เพราะความเกรงใจ OK เราก็รับปากไปอย่างนั้น แต่ว่าออกอากาศไม่ออกอากาศ เราไม่รู้นะ เพราะว่า เราไม่สามารถที่จะบังคับให้ออกอากาศได้...บางครั้งก็ OK บก. เขาช่วยในส่วนที่เขาก็เคยให้ผู้ว่าฯช่วย ไซ้ไหม เขามาถึง เขาเห็นเป็นผู้ว่าฯ เขาก็เอาออกอากาศให้ เพราะว่า ผู้ว่าฯช่วยเขา ตรงนี้มันก็คล้าย ๆ บุญคุณทดแทนด้วยบุญคุณอะไรอย่างนี้..."

(นพชวัลย์ นาคนวล ,อ้างแล้ว)

ความสัมพันธ์ลักษณะนี้กำลังเป็นที่จับตามองว่า เป็นความผิดทางจรรยาบรรณหรือไม่ เพราะสื่อมวลชนหลายท่านมีความคิดที่แตกต่างกัน บางกลุ่มเห็นว่า สามารถทำได้หากไม่มีข้อผูกมัดใดใดเกี่ยวกับการนำเสนอข่าว ขณะที่บางกลุ่มเห็นว่า เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำเลย

"ต้องฟังพากัน แต่มีขอบเขต เพียงแต่ว่า มันก็ห้ามกันไม่ได้หรอก...ความเหมาะสมมันอยู่ตรงไหน มันหาจุดตอบไม่ได้ ใช่ไหม บางทีนักข่าวบางคนแม่ป่วยจะตายอยู่แล้วเนี่ย ต้องเข้าโรงพยาบาล แต่โรงพยาบาลเตียงเต็ม จะทำอย่างไรได้ ต้องโทรบอกรัฐมนตรี ๗ แม่ผมจะตายอยู่แล้ว ช่วยหน่อยรัฐมนตรี ๗ ก็โทรบีบ ตรงนี้แน่นอนว่า ถ้าหาเรื่องผิดมันผิดอยู่แล้ว ไปใช้อำนาจรัฐมนตรีเพื่อประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก นึกออกไหม แต่ถ้าคนอื่นเขามอง กตัญญูรู้คุณ ไม่น่าจะผิด นึกออกไหม หรือแม้ว่า ถ้าเป็นนักข่าวตำรวจ ผมเคยได้ยิน เอ้อ ได้ยินมาว่า ลูกไม่มีตั้งไปโรงเรียน ขอหน่อยเถอะวะ เขาก็ให้ นี่เคยได้ยินมา นี่คือการมีสัมพันธ์อันดีต่อกัน"

(จิระพงศ์ เต็มเปี่ยม ,อ้างแล้ว)

"...ถ้าเขา (นักการเมือง) ให้โดยที่ว่า OK นะ มันก็น้ำใจเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็รับไปเถอะ แต่ก็ไม่ใช่พอให้แล้วไปบอกว่า OK อันนี้แล้วผมจะออกให้ตอนทุ่มหนึ่งนะ อะไรอย่างนี้ ถ้าเป็นการผูกมัดตัวเอง ผมบอก ไม่ได้นะ...มันต้องมีความพอดีถึงไปถึงบอกว่า มันไม่ใช่ว่า เราเดือดร้อน เราจะไปขอเงินเขาใช้ มันก็ไม่ถูก ๆ ใหม คือ นักข่าวเองก็มีศักดิ์ศรีของตัวเองอยู่แล้วนะ มีเงินเดือน มีอะไร ๆ ที่พอจะเลี้ยงชีพต่อไปได้อยู่แล้วนะ แต่ถ้าเกิดไปบอกว่า จะไปฝากลูก เราเองก็จะต้องอาศัยคุณ (นักการเมือง) อยู่แล้ว..."

(สมหมาย ศิลปิโยดม ,อ้างแล้ว)

ส่วนนายมานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ มองในทางกลับกันว่า หากสื่อมวลชนรับความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนกับแหล่งข่าวนักการเมืองมากเกินไปก็อาจจะมีอิทธิพลต่อจิตใจ จนทำให้เกิดการเอนเอียงในการนำเสนอข่าวสารได้

"พยายามรักษาใจเส้นกันอันนี้ให้ได้ดีสะกัน เส้นกันระหว่างเราเป็นนักข่าว กับเขาเป็นนักการเมือง โดยไม่ให้เราเลยจากความเป็นนักข่าวไปเป็นผู้รับใช้ และทางนักการเมืองเราก็พยายามไม่ให้เขาเลยจากความเป็นนักการเมืองมาเป็นนายจ้างเรา หรือเป็นผู้มีบุญคุณอะไรกับเรามากมาย ไปกินข้าวมันก็ไปกันได้หรอกตามธรรมเนียมไทย แต่ว่า ไม่ได้ไปกินข้าวแล้วแบมือขอเงินนะ จะไปอ้างว่า ตามน้ำทวนน้ำอะไรไม่ได้ทั้งนั้นนะสะ หรือไปกินข้าวแล้ว ขอโทษไปกินข้าวอย่างผู้ชายเขาต้องมีบุญอะไรด้วย พาไปवादไปอะไรต่ออะไรอย่างนี้ไม่ถูกต้อง

...พวกเรามักจะมาคิดอย่างนี้ บอกว่าได้มาเราจะลง ไม่ลง ไม่มีข้อผูกมัด แต่ไม่ใช่ มันอยู่ที่เราจะไปรับของเขา แล้วเรื่องนี้บางคนมาบอกให้โดยเสนาหา มันจะเสนาหาอะไรกันมากมายก่ายกอง

ไม่เคยเจอเลย ไม่เคยรู้จักกันเลยจะมาเสนอหาอะไร คุณเลิกเป็นนักข่าววันนี้ พงษ์นี้มันก็ไม่มองหน้าคุณแล้ว จริงด้วย พงษ์นี้มันก็ไม่คบแล้ว บางทีชื่อเราหายไปจากวงการตั้งนานมันก็นึกว่า เราไม่อยู่แล้ว มันก็ไม่สนใจเรา"

แนวคิดดังกล่าวตรงกับความเห็นของนายชาญวิทย์ ใจสว่าง ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บ้านเมืองที่มองว่า การใกล้ชิด หรือรับงานเพื่อรายได้จากแหล่งข่าวนักการเมืองอาจทำให้การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนทำได้ไม่เต็มที่

"เมื่อนักข่าวรับท.ม.สาสน์ (หนังสือพิมพ์ที่ก.ท.ม.พิมพ์แจกเพื่อเผยแพร่ผลงานของหน่วยงาน) ไปทำ...คุณก็ได้รับเงินเดือนสองทางดี ...ผมก็อยากถามสื่อมวลชนเพื่อน ๆ เหมือนกันว่า ด้วยหน้าที่ของสื่อมวลชนเนี่ยหายไปไหนกันหมด หรือว่าท.ม.สาสน์มันมาเกี่ยวข้องด้วยเหมือนกัน...ไม่ใช่ทำให้คุณบิดเบือนข่าว แต่ทำให้การเสนอข่าวไม่เข้าเชิงลึก..."

(ชาญวิทย์ ใจสว่าง, อ่างแล้ว)

2.2.2.3 สื่อมวลชนที่อยู่ในฐานะผู้ทำธุรกิจสื่อสารมวลชน หมายถึงการที่นักการเมือง หรือทีมงานชื่อเวลา หรือพื้นที่โฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล หรือชื่อเสียงของนักการเมืองผ่านสื่ออื่น ๆ ดังนั้นจึงถือว่า นักการเมืองเป็นผู้มีอุปการะคุณ และทำให้องค์กรต้นสังกัดของสื่อมวลชนมีรายได้เข้าองค์กร สื่อมวลชนกลุ่มนี้จึงมีโอกาสเอนเอียงในการนำเสนอข่าวได้เช่นกัน เพราะรายได้ที่ได้รับจากนักการเมืองก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้องค์กรสื่อมวลชนอยู่รอดได้

2.2.3 สื่อมวลชนอิสระ ได้แก่ สื่อมวลชนที่ติดตามทำข่าว ทั้งที่อยู่ประจำพื้นที่ ประจำสายงานข่าว หรือติดตามสถานการณ์เมื่อมีข่าวต่าง ๆ เกิดขึ้นตามปกติ โดยไม่ได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองเป็นพิเศษเหมือนกับสื่อมวลชนกลุ่มอื่น อย่างไรก็ตาม นักการเมืองก็อาจจะขอคำแนะนำในประเด็นทั่ว ๆ ไปจากสื่อมวลชนกลุ่มนี้ได้เช่นกัน เพียงแต่สื่อมวลชนกลุ่มนี้จะไม่ยึดติดกับพื้นที่และแหล่งข่าวนักการเมืองมากเกินไป รวมทั้งพยายามหลีกเลี่ยงการรับซึ่งมากเกินไปกว่ากรณีปกติธรรมดาของการเป็นแหล่งข่าวกับสื่อมวลชน

สื่อมวลชนกลุ่มนี้จะมีอิสระในการนำเสนอข่าวสารมากที่สุด เพราะการตัดสินใจนำเสนอจะขึ้นอยู่กับประเด็นข่าวเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยพบว่า ในบางครั้งแม้ว่า สื่อมวลชน

กลุ่มนี้จะเห็นว่า สิ่งที่นักการเมืองทำไม่มีประเด็นข่าว แต่ด้วยความกลัวว่าจะตกข่าวสื่อมวลชนอื่น โดยเฉพาะสื่อมวลชนคู่แข่ง (ซึ่งความจริงแล้วสื่อมวลชนคู่แข่งท่านนั้นอาจจะความสัมพันธ์อันดีกับนักการเมืองก็ได้) ก็ทำให้สื่อมวลชนอิสระต้องตัดสินใจนำเสนอบทสัมภาษณ์ให้นักการเมืองท่านนั้นด้วย

"ไม่เอาเราก็ตก (ตกข่าว) สิ ไซ้ใหม่พี ถ้าลมมฤตพิจิตตไปลวงท่อที่นี่ หน้า Office เรา เข้ย! พิจิตต เอาอีกแล้ว สร้างภาพ ไม่เอา เสมอขึ้นกตแะ๊ะ ๆ ๆ โอ้โห หน้าบ้านเราแท้ ๆ ขวดยปะพี อย่งนี้ ภาพมันเป็นข่าว คนทำงานจะขวย เพราะฉะนั้นมันต้องมีพี ถึงแม้เราจะรู้ เสียไม่ได้ปะนะ แต่เราก็ แชวแก เราก็ดแกอยู่ประจำ"

(วีระพงษ์ คำเนตร, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2542)

นอกจากนี้ จากคำบอกเล่าของนายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นทีมงานของนางปริศนาที่ว่า "เราประเมินได้ว่า เขา (ผู้สื่อข่าว) ต้องมาตาม พอเรา (ในที่นี้หมายถึงถึงความเป็นสื่อมวลชนในสังกัดหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ) เคลื่อนไหวอะไรเขาก็จะมา บางทีก็ตรวจสอบ Check ข่าวกันสุดสุด...หลังจากที่เรา (นายชูเกียรติ) ไปทำข่าว ไปอยู่ที่กรมประชาสัมพันธ์ กก.สท. พอมีอะไรออกมา เขาก็มาประจำกัน (ประจำพื้นที่) โทร Check กันให้วุ่นวายไปหมด เพราะฉะนั้นเราประเมินได้ว่า เราไม่จำเป็นต้องใช้เงิน ไม่ต้องเลี้ยงอะไร เพราะประเด็นข่าวมันได้" ก็สามารถบ่งชี้ได้ดีว่า นอกจากประเด็นข่าวที่นักการเมืองนำเสนอแล้ว การกลั้วตกข่าวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้สื่อมวลชนนำเสนอชื่อเสียงให้กับนักการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นสื่อมวลชนยักษ์ใหญ่นำเสนอข่าวใด โอกาสที่สื่อมวลชนอื่นจะติดตามทำข่าวเดียวกัน ก็มีความเป็นไปได้สูง

2.3 ประโยชน์ของการมีความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน เมื่อนักการเมืองมีความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน การติดต่อเพื่อให้สื่อมวลชนนำเสนอข่าวตรวจสอบความเคลื่อนไหวจึงน่าจะเป็นไปได้ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากนี้ยังเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับนักการเมืองในการที่จะขอความร่วมมือ และการสนับสนุนจากสื่อมวลชน ซึ่งจะทำให้นักการเมืองมีชื่อเสียงเพิ่มมากขึ้นได้ ตลอดจนเป็นการง่ายในการที่จะควบคุมทิศทางการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน และการแก้ข่าว หรือการตอบโต้ข่าวในกรณีที่มีข่าวซึ่งเป็นผลลบต่อชื่อเสียงของนักการเมือง

2.3.1 การขอความร่วมมือ / การสนับสนุนจากสื่อมวลชน แม้ว่านักการเมืองจะพยายามแจ้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวของตนเองให้สื่อมวลชนทราบแล้ว แต่ชื่อเสียงอาจจะยังไม่ปรากฏ หรือปรากฏไม่มาก เช่น นางปวีณาทำงานด้านเด็กและสตรีมาหลายครั้ง แต่ก็ไม่ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนมากนักในช่วงแรก ๆ อย่างไรก็ตาม ด้วยความที่มีความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน นางปวีณาจึงเข้าพบผู้บริหารหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเพื่อขอความร่วมมือ และขอให้สนับสนุนการทำงานของตนเอง ข่าวการทำงานของนางปวีณาในฐานะชุดเฉพาะกิจจึงปรากฏขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นยักษ์ใหญ่ในวงการสื่อเป็นผู้เปิดประเด็นโดยนำเสนอข่าวของนางปวีณา ก็มีผลทำให้สื่อมวลชนกลุ่มอื่น ๆ ต้องเล่นข่าวตามกระแสด้วย

"เขา (นางปวีณา) จะมาติดต่อ มาคุยกับผู้ใหญ่ (ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ) เขาก็มีอย่างนั้นะ มาให้เห็น มาคุยกัน เอง จั๊นใหญ่ (นายชูเกียรติ) ละกัน ใหญ่ตามปวีณาเลย ถ้าปวีณามีอะไรนี้ รับผิดชอบเลย แล้วเวลาปวีณาเขามีอะไรเขาก็จะกริ่งกร่างมา ทางนี้เราก็พอมี เราก็มีสายข่าว สายที่กรมประชาสัมพันธ์ ตำรวจลด.อะไรเรามีอยู่แล้ว ซึ่งปวีณาเขาก็เข้ามาจูน เข้ามาใน Channel นี้ใช้ใหม่ซะ ตำรวจที่อยู่ในสายของเราอยู่แล้ว มันก็เป็นพวกของเราอยู่แล้ว

...เราก็มีนักข่าวอยู่แล้วพอดี ปวีณาเพิ่งแต่เข้ามาสวมเท่านั้นเอง ซึ่งเดิมเนีย พวกนี้มันก็เป็นข่าวอยู่แล้ว การทรมานเด็ก การโน้มน การนี้มันก็เป็นข่าวอยู่แล้วแหละ เพียงแต่ว่า ตอนนี้มีเขาเข้ามาอีกคนหนึ่ง คือ ปวีณาพาดลุ่มหลายอะไรอย่างนี้ ปวีณาเด่นออกกฎหมาย คือ มันจะมีในเชิงของ Active ขึ้นอีกนิดนึง..."

(นิพนธ์ ปฏิวงศ์ไพศาล ,อ้างแล้ว)

การเข้าพบครั้งนั้นนอกจากจะทำให้สื่อมวลชนติดตามนำเสนอข่าวคราวการทำงานของนางปวีณาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันแล้ว นางปวีณายังได้สื่อมวลชนซึ่งมีประสบการณ์ในสายงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิมาเป็นที่ปรึกษาและทีมงานอีกด้วย ซึ่งมีผลทำให้นางปวีณามีชื่อเสียงโด่งดังตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทั้งที่นางปวีณาทำงานช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงอย่างจริงจังในนามของประธานคณะกรรมการเร่งรัดประสานงานการปฏิบัติงานเยาวชน และสตรีภาครัฐ และเอกชน สำนักนายกรัฐมนตรี มาตั้งแต่ช่วงปลายที่สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

นอกจากนี้ ในช่วงที่มีเปลี่ยนแปลงรัฐบาล หรือกำลังจะมีการเลือกตั้งใหม่ หรือนักการเมือง ข้ายาสังกัดพรรคการเมือง นักการเมืองก็ควรเดินสายพบปะสื่อมวลชน โดยเฉพาะระดับบริหารใน กองบรรณาธิการข่าว เพื่อชี้แจงจุดยืน และขอให้สื่อมวลชนสนับสนุนการทำงานต่อไป ซึ่งการ เข้าพบยังก่อให้เกิดผลพลอยได้อื่นพร้อมกันไปด้วย กล่าวคือ สื่อมวลชนได้ทำข่าว และนำเสนอ ข้อเสียดังกล่าวให้นักการเมืองท่านนั้น เพราะเท่ากับว่า มีแหล่งข่าวเข้าไปพบถึงกองบรรณาธิการเลย

"...ในช่วงที่ข้ายพรรคของคุณปี๊ฉานนะ เขาเข้ามาหาผู้บริหารที่นี่ (หนังสือพิมพ์มติชน) เข้า มาบอกว่า ตอนนี้นะข้ายพรรคแล้ว ก็ตอนนั้นถึงเวลาหาเสียง ส่วนโต (ชื่อเล่นของนางสาวศรีสุดา) ก็ได้สัมภาษณ์ลงด้วยว่า ทำไมถึงข้ายพรรค ลักษณะของงานจะเปลี่ยนไปหรือไม่ อะไรอย่างนี้..."

(ศรีสุดา โตประศรี, สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2541)

ทั้งนี้ รวมถึงการมีโอกาสเข้าร่วมโครงการ หรือทำงานร่วมกับสื่อมวลชนก็จะเป็นปัจจัยที่ เสริมสร้างความสัมพันธ์ และนำมาซึ่งการสนับสนุนนักการเมืองท่านนั้นในโอกาสต่อไปด้วย เช่น ดร.พิจิตตในนามของมูลนิธิป้องกันควันพิษฯ ได้เข้าร่วมโครงการไทยรัฐสู้ภัยอากาศพิษฯ ซึ่ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐจัดทำขึ้นในปี 2538 จึงทำให้ชื่อเสียงของดร.พิจิตตปรากฏขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีผลไปถึงการแสดงความชื่นชม และสนับสนุนให้ดร.พิจิตตได้รับตำแหน่งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ในการ เลือกตั้งปี 2539 ที่ผ่านมา

2.3.2 การควบคุมทิศทางการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ผู้วิจัยทราบกระบวนการนี้ จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการทำงานของทีมงานดร.พิจิตต ตลอดจนตรวจสอบข่าวจาก หนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยพบว่านายนำพล คารมปราชญ์ ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ซึ่งทำงานด้าน ประชาสัมพันธ์ให้ดร.พิจิตตมาตั้งแต่ที่มูลนิธิป้องกันควันพิษฯ เป็นผู้ที่มิบทบาทในการควบคุม ทิศทางการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเป็นอย่างมาก เพราะเขาเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจซื้อสื่อเพื่อ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของก.ท.ม. อีกทั้งข่าวประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประเด็น การเมืองทั้งหมดที่ออกจากศาลาว่าการก.ท.ม.จะต้องผ่านการตรวจสอบจากเขา ประกอบกับก่อน ที่นายนำพลจะเข้าร่วมงานกับดร.พิจิตต นำพลเคยเป็นสื่อมวลชนมาก่อน จึงมีความสนิทสนมกับ เพื่อนสื่อมวลชนในปัจจุบันอยู่บ้าง และหน้าที่การงานในปัจจุบันก็ทำให้เขาต้องติดต่อกับ สื่อมวลชนในพื้นที่ด้วย

นอกจากนี้ ตัวดร.พิจิตตเองก็มักจะบอกกล่าวสื่อมวลชนระดับบริหารก่อนทุกครั้งที่จะทำโครงการใด ๆ ที่อาจจะมีผลกระทบในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งทำให้บรรยากาศของการเข้าใจผิด หรือ การโจมตีเฟื่อนคลายลงได้

"...สไตล์ของดร.โจ (ดร.พิจิตต) เวลาเขาจะทำอะไรสักอย่างหนึ่งเนี่ย เขาจะมาบอก เขาจะมาคุย...อย่างเรื่องครันดำ เขาก็โทรมาคุยตั้งแต่ประมาณเดือนมกราคมว่า ปีนี้เนี่ยเขาจะทำอย่างนี้ นะ ไทยรัฐเนี่ยเคยร่วมมือกับเขาใช้ไหมอะ ปีนี้เขาจะทำอย่างนี้เนี่ยอีกครั้งหนึ่ง...ด้วยความที่เรารู้มาก่อน รู้วัตถุประสงค์ของเขามาก่อน เวลาเขาทำอะไรออกมาเนี่ย อย่างน้อยทุกคนที่มันรู้ก่อนแล้ว... มันก็จะออกมาในลักษณะค่อนข้างที่จะ Soft นะ..."

(นิพนธ์ ปฏิกงศ์ไพศาล, ข้างแล้ว)

ส่วนนางปวีณาเองแม้ว่าจะไม่มีการควบคุมทิศทางการนำเสนอข่าวอย่างเป็นทางการ แต่นางปวีณามักจะเชิญสื่อมวลชนร่วมรับประทานอาหาร ระหว่างนั้นก็ขอคำแนะนำในประเด็นต่าง ๆ พร้อมทั้งขอให้สนับสนุนนำเสนอข่าวการทำงานของตน โดยอ้างว่า เกรงจะไม่มีผลงานปรากฏ รวมทั้งทุกครั้งจะบอกเล่าถึงงานที่ทำอยู่ โดยเฉพาะในส่วนของกิจกรรมที่เป็นจุดขาย ซึ่งจากการสัมภาษณ์ สื่อมวลชนเกือบจะทุกท่านรับทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำกิจกรรมของนางปวีณา เช่น มี Case ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นจำนวนมาก แต่ไม่ได้แจ้งสื่อมวลชนให้ไปทำข่าว โดยนำจดหมายที่รับรองเรียนให้สื่อมวลชนดู โดยที่สื่อมวลชนไม่ได้เปิดอ่านด้วย ลงพื้นที่บ่อย ,ทานอาหารริมทางกับชาวบ้าน ฯลฯ จากการบอกเล่าของนางปวีณาเอง โดยที่ไม่ได้ติดตามข้อเท็จจริงทั้งหมดในทุกกรณี เช่น มีจดหมายรับรองเรียนเข้ามาจำนวนมากจริง แต่ให้ความช่วยเหลือทั้งหมดจริงหรือไม่ ทั้งนี้ เพราะจากการสัมภาษณ์น้องชายของนางปวีณาทำให้ทราบว่า การช่วยเหลือจะเลือกทำเฉพาะเรื่องเท่านั้น และโดยส่วนตัวแล้วนางปวีณาไม่ได้ทำด้วยตัวเอง นาน ๆ จึงจะถามถึงสักครั้งหนึ่ง

2.3.3 การแก้ข่าว หรือการตอบโต้ข่าว นักการเมืองโดยทั่วไปจะมีวิธีการแก้ข่าว หรือการตอบโต้ข่าวมากมายหลายวิธีขึ้นกับความเหมาะสมของสถานการณ์ และบุคลิกภาพ เช่น นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ ส.ส.กรุงเทพฯ พรรคประชาธิปัตย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ใช้วิธีเชิญสื่อมวลชนระดับบริหารมาร่วมรับประทานอาหารเพื่อทำความเข้าใจ และชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ส่วนการแก้ข่าว หรือการตอบโต้ข่าวของนางปวีณา และดร.พิจิตตมีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้

กรณีนางปวีณา

ผู้วิจัยไม่พบทีมงานที่ทำหน้าที่แก้ไข หรือตอบโต้ข่าวโดยเฉพาะ แต่นางปวีณาจะใช้วิธีปรึกษาสื่อมวลชนที่มีความสนิทสนมกันเป็นการส่วนตัว เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

"...เขา (นางปวีณา) จะขอคำปรึกษาว่า ผิดพลาดตรงไหน หรือถามวิธีการแก้ไข มันมีอยู่แล้ว เป็นเรื่องปกติธรรมดา โดยภาพรวมเรื่องเหล่านี้ มีอยู่แล้ว เป็นการถือฤกษ์ตามปกติ"

(ชุกเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์, อ่างแล้ว)

"...ที่ไปเนี่ยมีเฉพาะแต่คนที่เกลียดด้วย (สื่อมวลชนที่สนิทสนมกับนางปวีณา) ที่สนิท ๆ กันมีสัก 6-7 คน ก็ไปนั่งคุย แล้วก็ไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แก่ก็ถามว่า แก่ควรปรับปรุงตรงไหน ไหม เรามีข้อเสนออะนะอะไรใหม่...แก่ควรจะทำอย่างไร ก็มีช่วงหนึ่งที่แก่ถูกโจมตีมาก ๆ เลย ตอนนั้นคุณจักรพันธ์ออกมาโจมตีแก่ หลังจากนั้นแกก็นัดเรามาคุย แล้วเราก็บอกแก่ไปว่า เออ อย่างนี้ดีนะ อย่างนี้ไม่ดีนะ ซึ่งแก่ก็ได้ผลนะ แก่ก็เอาไปทำตาม..."

(ปรารภณา อายประเสริฐ, อ่างแล้ว)

การเกิดชื่อเสียงเชิงลบของนางปวีณาในช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษา มีค่อนข้างน้อย แต่กรณีให้เห็นชัด คือ กรณีที่นางปวีณาช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิจำนวนมากผ่านการทำงานของชุดเฉพาะกิจฯ จนกระทั่งคดี "น้องฝ้าย" นักแสดงของช่อง 7 ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจล่อลวงและบังคับให้ค้ายาบ้าเกิดขึ้น แม่ของดาราสาวได้ขอความช่วยเหลือจากนางปวีณา ประกอบกับในช่วงเดียวกันนั้นนางปวีณาได้แถลงข่าวภายหลังได้รับแจ้งผ่านทางตู้ป.ณ.222 จากผู้ปกครองของเด็กหญิงกว่า 30 ราย ว่า บุตรสาวหายตัวออกจากบ้านอย่างลึกลับ ต้องการให้ช่วยตามหาตัวกลับมาให้ นายจักรพันธ์ ยมจินดา ส.ส.กรุงเทพฯ พรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งขณะนั้นมีตำแหน่งเป็นโฆษกกระทรวงมหาดไทย จึงออกมาตำหนิการทำงานของนางปวีณาว่า ทำงานก้าวก่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งที่ตัวเองก็อยู่ฝ่ายค้าน ครั้งนั้นนางปวีณาใช้วิธีโต้ข่าวกลับทันที โดยเปิดแถลงข่าวที่รัฐสภา ระบุว่า การช่วยเหลือสังคมเป็นเรื่องที่ต้องช่วยกันทำ ไม่ควรแบ่งเป็นฝักฝ่าย ซึ่งสื่อมวลชนก็ขานรับการโต้ตอบข่าวเป็นอย่างดี เนื่องจากเห็นว่า การช่วยเหลือสังคมของนางปวีณาในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่ดี (ระบูรายละเอียดแล้วในหน้า 47)

กรณีคร.พิจิตต

ดร.พิจิตตมีทีมงานที่ทำหน้าที่นี้โดยเฉพาะ ดังนั้นหากชื่อเสียงของดร.พิจิตตได้รับผลกระทบในทางลบ ทีมงานของเขาจะทำหน้าที่หาข้อมูล เพื่อตอบโต้ หรือแก้ข่าวกับสื่อมวลชน โดยวิธีการทำความเข้าใจ หรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม กลไกหลักในการทำหน้าที่ดังกล่าว คือ นายนำพล คารมปราชญ์ ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าฯก.ท.ม. และนายอัศวิน อภัยวงศ์ ที่ปรึกษาผู้ว่าฯ ก.ท.ม.ด้านการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ ในบางครั้งดร.พิจิตตก็จะทำการชี้แจงด้วยตนเองด้วย

"...ดร.พิจิตตเนี่ยใช้บุคลิกส่วนตัว แล้วสร้างทีมงานนะ พยายามผนวกเข้ากับทีมสื่อมวลชน ให้อยู่เป็นพวกกัน...บางครั้งสื่อมวลชนเขียนข่าวตรงข้าม ดร.พิจิตตจะห้ามทีมงานไปต่อว่าต่อขาน สัมผัสให้รู้ว่าจะอะไร แล้วให้ข้อมูลเพิ่มเติม เขาจะแก้หรือไม่แก้เรื่องของเขา..."

(ว่าที่ร.ต.วิหัท ต.แสงจันทร์, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2541)

หากมีสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น นายนำพลจะต้องทำความเข้าใจ โดยตรวจสอบประเด็นที่ต้องแก้ข่าวก่อนว่า สิ่งที่มีผิดพลาดคืออะไร แล้วหาข้อมูลเพิ่มเติมมาสนับสนุนแนวคิดที่เขาจะต้องแก้ข่าว เพื่อให้ข้อมูลนั้นถูกต้อง และมีความชัดเจนพร้อมที่จะชี้แจงให้สื่อมวลชนทราบ

"...ตัวอย่างสด ๆ ก็คือ เรื่องงบประมาณ...เขา (นักการเมืองฝ่ายตรงข้าม) บอกว่า ก.ท.ม.ยุคนี้ใช้งบประมาณเยอะ ตามสื่อร้อยล้าน สื่อก็ตีพิมพ์ไปเลย สก.นั่นนี่ว่า แฉผู้ว่าฯใช้งบมาก 400 ล้าน ไม่เคยมีผู้ว่าฯคนไหนทำมาก่อน เราก็ต้องรู้เรื่องมาตุ ไร่ 400 ล้านเนี่ย เขาเอามาจากไหน ก่อนที่เราจะตอบ อธิบาย ได้ตอบเรื่องนี้ให้สื่อเข้าใจ...ก็ปรากฏว่า งบประมาณจริง ๆ เนี่ยแค่ สี่ห้าล้านบาทเท่านั้นเอง ไร่ 400 หรือ 300 ล้านเนี่ย เป็นงบปกติของกองประชาสัมพันธ์ ทุกปีก็อยู่ประมาณนี้...มันรวมเรื่องซื้อรถยนต์ รวมค่าจ้างเงินเดือน ซื้อกระดาษไซ กระดาษโรเนียว เครื่องถ่ายเอกสาร ซื้อมือถือ น้ำมันเครื่อง น้ำมันหล่อลื่น ค่าล่วงเวลาของข้าราชการ มันรวมทั้งหมด ซึ่งเป็นเรื่องปกติของวงราชการ เพราะฉะนั้นเวลาเราจะชี้แจง หรือได้เรื่องนี้ เราต้องชัด"

(นำพล คารมปราชญ์, อ้างแล้ว)

ส่วนการชี้แจงเพื่อแก้ข่าวของดร.พิจิตตนั้น เขาใช้วิธีโทรศัพท์ติดต่อไปยังองค์กรสื่อมวลชน เพื่อขอชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับสื่อมวลชนระดับบริหารด้วยตนเองโดยตรง และโดยบุคลิกที่ ดร.พิจิตตเป็นคนสุภาพอ่อนน้อม ไม่กร้าวร้าว พร้อมทั้งจะโอนอ่อน และยอมรับความความคิดเห็นของสังคมจึงทำให้วิกฤตการณ์ผ่านพ้นไปได้

"...ปัญหาขณะตอนนั้นนะ เขา (ดร.พิจิตต) โทรมาทาบก. โทรมาทาป่า (นายโรจน์ งามแน่น บรรณาธิการข่าว หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์) ว่า เขาไม่รู้เลยนะเรื่องประมุข เดียวผม (ดร.พิจิตต) สั่ง ยกเลิกเลย เป็นอย่างนี้ แต่วิธีเข้าหา เขาก็ไม่เข้าหาเด็กหรือหาผู้ใหญ่แล้วก็ทำความเข้าใจ เป็นคน อ่อนน้อม เป็นคนขอมอ่อนนะ บุคลิกกร้าวกร้าวคนมันก็ไม่ชอบนะ ถูกไม่ถูกไม่รู้ แต่ถ้าไม่ก้าวกร้าวคน มันก็ชอบ...

นักการเมืองคนอื่นเขาจะพยายาม Clear กับนักข่าวในพื้นที่ แค่นั้นเอง พวกนี้จะไม่กล้า เข้าหาผู้ใหญ่นะ แปลก แต่คนฉลาดเข้าหาผู้ใหญ่จริง ๆ โทรมายตรงเลย...มันอาจจะช่วยได้ในแง่ว่า ไม่ได้หมายความว่าลบเลือน ถ้าไม่ถูกต้องมันก็ต้องว่าไง ต้องว่า ต้องอะไร มันก็ต้องว่ากันแหละ เพียงแต่ว่า Soft ลงไปหน่อยอะไรอย่างนี้

อย่างพิจิตตเรื่องขณะเนี่ย ว่าไปว่ามาแล้วเขาถอย พอดีเขาถอย แล้วก็ให้ทฤษฎีภาคีความ เรื่องมันก็เลย Soft ลง แต่ถ้าเขายังเดินหน้านะ มันเหมือนกับว่า คนมันรู้สึกว่ามันไม่โปร่งใสนะ แล้ว เขายังเดินหน้าเนี่ย เขาตายเลยตอนนั้นนะ แต่พอดีเขาก็จับจุดถูกว่า ตอนนั้นสังคมมันต้องการความ โปร่งใส OK ช้าหน่อยช่างมัน ฉันทก็ส่งเรื่องให้ทฤษฎีภาคีความ เป็นยังไงค่อยว่ากันอีกทีหนึ่ง ขอมยก เลิกประมุขไปเลย...

ที่ว่าพิจิตตเขาฉลาด เขามีมุมมองฉลาดในแง่นี้ เขามอง เขารู้ไง หนึ่งเขารู้ว่า สังคมคิดยังไง เขา รู้ว่า สื่อคิดยังไง ถึงแม้ว่าไอ้สิ่งที่เขาทำเนี่ย เขาอาจจะบริสุทธิ์ใจก็ได้ที่เขาขอมยกเลิกประมุข เขา อาจจะบริสุทธิ์ใจจริง ๆ ก็ได้ เขาก็ไม่รู้ใช่ไหม แต่เรารู้สึกว่า อย่างน้อยมันได้ผ่อนคลายความวิกฤติ ในตอนนั้นแล้ว ก็ไปว่ากันตามทีสื่อเรียกเรื่อง..."

(อรุณี เอี่ยม ,ช่างแล้ว)

นอกจากนี้ การวางตัว และการดำเนินการของดร.พิจิตตโดยทั่วไปแล้ว ดูเหมือนว่าเขา พร้อมทั้งจะให้สื่อมวลชนสัมภาษณ์แม้ว่าจะจะเป็นข่าวเชิงลบต่อตัวเขา แต่ความจริงแล้วเขาเลือกใช้วิธี ที่จะไม่ได้อตอบ หรือกล่าวพาดพิงฝ่ายตรงข้ามด้วยตนเองโดยตรง หากจำเป็นเขาจะโยนให้ผู้อื่น ดำเนินการแทน จึงทำให้สถานการณ์ที่มีผลทางลบต่อตัวดร.พิจิตตจบลงอย่างรวดเร็ว เพราะไม่มีการโต้ตอบกันไปมาเหมือนที่นักการเมืองท่านอื่นกระทำ

"ประเด็นหลัก คือ เขาจะไม่มีการโต้ตอบ ถ้ามีเรื่องที่ต้องตอบได้เขาจะไม่เอาตัวเขาตอบได้เลย จะโยนให้คนอื่นพูดแทน และไม่ใช้ลักษณะของการตำ แต่จะเป็นการประสานกัน ประเด็นที่สอง คือ เขาค่อนข้างให้ความสำคัญนักข่าว อย่างเช่นถ้านักข่าวอยากคุยกับเขาเนี่ย เขาคุยตลอดเวลาเนาะ..."

คือเขาไม่คิดว่าเป็นเรื่องอะไร ไม่เหมือนบางคนไม่ทำงาน ถ้าบางข่าวที่เป็นแง่ลบ บางทีเหมือนกับว่าเขาไม่อยากจะตอบนะ เขาก็จะบอกไม่รู้อ่าง มันทำให้เรารู้สึกว่ามันไม่ใช่ แต่เขา (ดร.พิจิตต) จะรู้จักตอบไป คือ ไปถามพี่คนโน้นนะ พอดีผม (ดร.พิจิตต) ไม่ค่อยรู้เรื่อง แต่ก็พูดกับเขาไป เขายอมที่จะพูดกับเรา เขาไม่ปฏิเสธผ่านคนอื่น สมมุติคุณ (ผู้วิจัย) มาถามพี่ (นางสาวตฤณี) เรื่องลบอะไรสักอย่างหนึ่ง พี่บอกว่า เรื่องนั้นรายละเอียดมันยังไม่ได้ตัดสินใจ มันต้องมีการสอบสวนกันก่อนนะ แต่ไปถามโน้นดีกว่า เขารู้เรื่องดี แค่นี้แหละเราก็รู้สึกว่ามันดีแล้ว อันนี้คือลักษณะเด่น จิตวิทยาสูง ให้ความสำคัญนักข่าว

...เมื่อมีภาพออกมาในแง่ลบ เขาจะงดการตอบโต้ พอแกลงการตอบโต้ อีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่ตอบโต้กลับมาแล้วมันก็เลยเงียบ แทนที่จะตอบโต้กลับไปอีกฝ่ายหนึ่งก็โมโห ชุดคุ้ยอย่างอื่นมาอีก ยิ่งไปกันใหญ่ แต่เขาอาจจะใช้วิธีการแบบว่า เล่นได้ดิน คือเขาไม่ได้ตอบโต้ด้วยทางสื่อมวลชน เขาอาจจะส่งคนไปประสาน ส่งคนไป ทีมของเขาเนาะ เขาก็ใช้วิธีประสานภายในของเขาเอง นั่นแหละคือหลัก ๆ นี่คือวิธีการของเขา..."

(ดนฤดี วงษ์เคี่ยม, อ้างแล้ว)

"ดร.โจเซอลาดานะ เขาเป็นนักการเมืองที่อ่อนไหวต่อกระแสแล้วก็เสียงของสื่อมวลชนมาก ทุกครั้ง ทุกเรื่องที่มีปัญหาในงานที่เขาทำ ถ้าเขารู้ว่ามันผิดเนี่ย ถ้าเขารู้ว่า คนไม่รับเนี่ย เขามีทางเลือก 2 วิธี คือว่า ถ้าเขารู้เร็ว เขาจะใช้วิธีที่ว่า Fade ให้เรื่องนี้เงียบหายไปเลย คือเขาจะไม่พยายามไป ไม่ทำเรื่องนี้ต่อ ทำให้เงียบไปเลย จะไม่พูดแล้วก็เสียงไปเลย ยกตัวอย่างเรื่องสนามกอล์ฟฟรอกไฟท์ เรื่องใช้การประมุขระยะตอนนั้นก็ดีนะเนาะ ซึ่งมันมีปัญหามาก เขาจะเสียงที่จะไม่พูด และก็จะพยายามเงียบ ๆ และถ้าจำเป็นที่จะต้องทำโครงการนี้ต่อไป เขาจะให้คนอื่นออกหน้า เขาจะหลบหน้าไป แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ Clear เรียบร้อยแล้วเนี่ย ภาพพวก เขาจะออกมา ดีดี ๆ ๆ เดิน ๆ แต่ถ้าตอนนั้นมีเรื่อง มีปัญหาบราฆ่าฟัน มีเรื่องรบอยู่ คนด่าอยู่ เขาจะหลบอยู่ข้างหลัง Fade หายไป..."

...อีกทางหนึ่งเวลาก้าวมันมีเรื่องแบบเสีย ๆ หาย ๆ รุนแรง เขาก็จะเลิกทันทีเลย แล้วก็ใช้วิถีทางของเขาเนะ ทั้งบอกข่าว แกล้งข่าว พุดย่าแล้วย่าอีก ๆ เพื่อให้ดูว่า เขาเป็นคนที่ต้องรับภาระแสด แล้วก็ก็เป็นคนที่ทำตามใจชาวบ้าน"

(นิพนธ์ ปฏิวงศ์ไพศาล , อ่างแล้ว)

ในบางครั้งตร.พิจิตต และทีมงาน ยังใช้กลวิธีให้สื่อมวลชนเห็นว่า ข่าวทางลบที่เกิดขึ้นกับตัวเขานั้นเป็นการสร้างประเด็นทางการเมืองของนักการเมืองฝ่ายตรงกันข้าม และด้วยตัวของเขาเองเป็นคนที่ปลอดการเมือง เขาจึงหลีกเลี่ยงที่จะไม่ได้ตอบ หรือให้สัมภาษณ์ถึงเรื่องดังกล่าวอีก เพื่อยุติเรื่องที่เกิดขึ้น

"พวกนี้เขาฉลาด เขาพยายามที่จะเลี่ยง อย่างเวลาเรื่องที่ว่าประมุขชยะ ทูจริดอะไรนะ พุดถึงตร.โจนะ คือ ฝ่ายตรงข้ามผู้ว่าฯเขาเนะ จะบอกเป็นเรื่องทูจริด ๆ ฝ่ายผู้ว่าฯใจก็บอกว่า มันไม่ใช่ทูจริด มันเป็นเรื่องการเมือง ด้วยที่ว่า เขาไม่อยากจะให้มีเรื่อง คือด้วยความที่ว่า เขาจะบอกให้รู้ตัวพวกเขาเนี่ยไม่ได้เล่นการเมือง แต่ถูกกลุ่มตรงข้ามเขาเนะ เอาการเมืองมาใส่เขา มันก็เป็นมิติการแก้มเกมของเขา"

(นิพนธ์ ปฏิวงศ์ไพศาล , อ่างแล้ว)

ส่วนการร้องขอให้สื่อมวลชนช่วยเขียนแก้ข่าวให้เป็นกรณีพิเศษนั้น นายนิพนธ์ ปฏิวงศ์ไพศาล หัวหน้าข่าวก.ท.ม. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นสื่อมวลชนท่านหนึ่งที่สนิทสนมกับตร.พิจิตต และนายนำพล คารมปราชญ์ บอกว่า เขาไม่เคยได้รับการร้องขอให้เขียนแก้ข่าวให้เป็นกรณีพิเศษ แต่ก็มีบ้างที่ได้รับการขอร้องว่า อย่าเขียนถึงเรื่องบางเรื่องๆ ที่ทีมงานให้สัมภาษณ์ในช่วงก่อนหน้า เพราะเป็นเรื่องที่ไม่มีมูลความจริง และหากเป็นเช่นนั้นนิพนธ์ก็จะพิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องนำเสนอประเด็นนั้นก่อน หลังจากนั้นก็จะปฏิบัติตามที่เห็นสมควรในแต่ละกรณี

"ไม่มี มีแต่บอกว่า อย่าเขียนเลยตรงนี้ (หัวเราะ) เพราะด้วยความที่ลูกน้องเขาเยอะ Staff เขาเยอะมาก บางคนพูดเฟอะพะ หน่อมแน้มอะไรมาอย่างนี้ แล้วก็เข้าหู เขามารู้เพราะนักข่าวไปถามเขาอีกทีหนึ่งอะไรแบบนี้ อ่าว เขี่ย ไม่มี อ่าวนี้ก็บอกลูกน้องท่านพูด เขี่ย ไม่มี ๆ ๆ อะไรอย่างนี้ อย่าไปเขียนเลย คือมันจะเป็นลักษณะอย่างนี้ ไม่มีอยู่แล้วผู้ว่าฯบอกเลย พี่บอกไม่มี ๆ ๆ ไม่ต้องเขียน อย่าไปเขียนนะ เดี่ยวคนลับสนเดี่ยวคนงุ่นวาย"

แม้ว่าสื่อมวลชนจะเอื้อประโยชน์ในการสร้างชื่อเสียงให้กับนักการเมืองได้ แต่ไม่ได้หมายความว่า เมื่อนักการเมืองมีความสนิทสนมกับสื่อมวลชนแล้ว สื่อมวลชนจะหลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวในเชิงลบของนักการเมือง ดังปรากฏในกรณีของนักการเมืองท่านอื่น ๆ ดังนี้

"นักการเมืองถูกจับ นักการเมืองที่เรารู้จักดีไปค้าเฮโรฮีนติดคุก เรายังเสนอข่าวมาแล้ว ไม่ใช่ว่า ไม่เสนอข่าว นักการเมืองที่เคยคุมข.ต.ม.ท. บางคนก็เป็นขวัญใจ แต่เมื่อเขาทำผิดพลาด เขาก็เสนอ...การที่เราได้เห็นการเสนอข่าวเนี่ย ไม่ใช่หมายความว่า ข่าวนี้จะถูกปกปิดชุกอยู่ได้ดิ๊ะ สื่ออื่นเขาอาจจะรู้ เขาอาจจะนำเสนอก็ได้ การแข่งขันของสื่อมันทำให้ปกปิดเร้นลับอะไรไม่ได้..."

(วิโชค อางหาญ, อ้างแล้ว)

นอกจากนี้ ผลจากการจัดเก็บข้อมูลประเภทเอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ ตลอดจนการสัมภาษณ์อย่างเจาะลึก ทำให้ทราบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐซึ่งเป็นสื่อมวลชนที่มีความสนิทสนมกับทั้ง ดร.พิจิตต และนางปวีณา มาก ก็ได้นำเสนอชื่อเสียงเชิงลบให้กับทั้ง 2 ท่านเช่นกัน แม้ว่าในบางครั้งน้ำหนักในการเขียนถึงอาจจะไม่แรงมากเท่าสื่อมวลชนอื่นก็ตาม

3. จัดตั้งทีมงานจากอดีตสื่อมวลชน และ/หรือ สื่อมวลชนปัจจุบัน ทั้งนางปวีณา และ ดร.พิจิตตต่างมีทีมงานที่จัดตั้งขึ้นจากสื่อมวลชน เพื่อสนับสนุนการทำงานของตนเอง โดยเฉพาะในด้านการประชาสัมพันธ์ และการสร้างกิจกรรมให้เป็นข่าว ซึ่งว่าที่ร.ต.วิฑูรย์ ต.แสงจันทร์ ผู้อำนวยการศูนย์มตงาน หนึ่งในทีมงานของ ดร.พิจิตต กล่าวว่า สื่อมวลชนย่อมมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนสื่อด้วยกันเอง อีกทั้งยังทราบดีว่าสื่อมวลชนพวกเดียวกันต้องการอะไร นักการเมืองจึงใช้ความสัมพันธ์ที่สื่อมวลชนซึ่งเป็นทีมงานของตนเองมีกับสื่อมวลชนอื่นให้เป็นประโยชน์ในการขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เช่น การเผยแพร่ข่าวสาร ฯลฯ ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทีมงานกลุ่มนี้เป็นกลไกสำคัญในการสร้างชื่อเสียงให้กับนักการเมือง

"เราอยากได้คนอย่างผม (สื่อมวลชน) อยากได้คนอย่างคุณ (ผู้วิจัยเคยทำงานเป็นผู้สื่อข่าวมาก่อน) เพราะพวกนี้มันมองเห็นหมดว่า ใช้นคนที่ป็นนักวิชาการมันรู้อะไรชะเมื่อไหร่ล่ะ ไม่ได้รู้ว่า ข้อเท็จจริงคืออะไร สังคมต้องการอะไร..."

(จิระพงศ์ เต็มเปี่ยม, อ้างแล้ว)

ผู้วิจัยพบว่า การจัดตั้งทีมงานที่เป็นสื่อมวลชนของนักการเมืองมี 2 ลักษณะ คือ

3.1 ทีมงานซึ่งปัจจุบันยังคงทำหน้าที่สื่อมวลชนอยู่ ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ทีมงานให้กับนักการเมืองด้วย ในกรณีของนางปวีณา

3.2 ทีมงานซึ่งเป็นอดีตสื่อมวลชน และปัจจุบันได้พ้นจากการทำหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ในกรณีของดร.พิจิตต

3.1 นางปวีณา-ทีมงานสื่อมวลชนปัจจุบัน สื่อมวลชนที่นางปวีณาติดต่อเข้ามาเป็นทีมงานนั้น ปัจจุบันยังทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวในสังกัดของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และเดลินิวส์ สื่อมวลชนกลุ่มนี้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่สนับสนุนการทำงานด้านเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ์ ซึ่งเป็นจุดขายของนางปวีณาทั้งสิ้น เนื่องจากที่ทำครอบคลุมถึงการทำกิจกรรม การให้คำแนะนำในเรื่องของการติดต่อ และลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนแต่ละประเภท ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ผลงาน แต่ไม่ใช่งานด้านการประชาสัมพันธ์ หรือติดต่อสื่อมวลชนโดยตรง อย่างไรก็ตาม ทีมงานกลุ่มนี้ไม่เปิดเผยตัว เพราะเกรงว่าอาจจะเกิดข้อครหาได้ เนื่องจากสื่อมวลชนส่วนใหญ่มองว่าเป็นการกระทำที่ผิดจรรยาบรรณ เพราะสื่อมวลชนที่เป็นทีมงานให้กับนักการเมืองมีโอกาสที่จะเอนเอียงในการนำเสนอข่าวสารได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ข่าวสารนั้นมีความเชื่อมโยงกับนักการเมืองท่านนั้น

3.1.1 ที่ปรึกษาลับ นางปวีณามอบตำแหน่งนี้ให้กับนายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวเฉพาะกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และคำแนะนำในด้านต่าง ๆ โดยไม่ได้มีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ แม้ว่าในทางปฏิบัติแล้วจะการติดต่อกันอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้ เพราะว่่า ที่ปรึกษาลับ คือ สื่อมวลชนปัจจุบันที่ไม่ต้องการเปิดเผยตนเองในฐานะดังกล่าว เนื่องจากเกรงว่า อาจจะเกิดข้อครหาในการทำหน้าที่สื่อมวลชน

ตำแหน่งที่ปรึกษาลับจะไม่เป็นที่เปิดเผยตัวจนกว่าสื่อมวลชนผู้นั้นจะยอมเปิดเผยข้อมูลนั่นเอง ซึ่งส่วนมากมักจะเป็นภายหลังจากเสร็จสิ้นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรือได้ออกจากแวดวงสื่อมวลชนไปแล้ว อย่างไรก็ตาม นายชูเกียรติได้กล่าวยอมรับกับผู้วิจัยว่า เขาทำหน้าที่ที่ปรึกษาลับให้กับนางปวีณา โดยเริ่มตั้งแต่เป็นคนแนะนำให้นางปวีณาจัดตั้งชุดเฉพาะกิจฯ เพื่อให้กรทำกิจกรรมที่เป็นจุดขายมีกลไกที่ระบบมากขึ้น นอกจากนี้ เขายังเป็นคนคัดเลือกบุคคล รวมทั้งวางแผนการทำงานของชุดเฉพาะกิจฯ ด้วย

"ตอนแรกไม่รู้จัก แต่สัมผัสจากการทำงาน 2-3 ครั้ง... ท่าน (นางปวีณา) Work และสนใจงานด้านนี้ ก็มาคิดกันว่าน่าจะทำให้มันเป็นระบบเป็นปกติที่ดีไปเลย ท่านก็เห็นดีด้วย ก็ทำกันมาเรื่อย และจะว่าไปแล้ว จะเรียกว่าเราทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับท่านก็ได้นะ..."

...เขา (นางปวีณา) คาดหวังในตัวเราสูง เพราะแทนที่เราจะทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ อย่างเดียว เราก็ทำหลายอย่าง ทำไมเขาถึงเลือกเรา เพราะเราทำเกินหน้าที่สื่อ เราทำหน้าที่ได้หลายอย่าง เป็นทั้งนักวิชาการ วางแผนก็ได้ เพราะเรารู้หมด เรารู้เรื่องสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เพราะว่าเรารู้เรื่องพวกนี้ แล้วเราก็เลือกคนมา Jam เรา รู้ เราเข้าใจปัญหา และได้เข้ามาสัมผัสเขา (นางปวีณา) มีเวลาให้งานอย่างเต็มที่ ถ้าเป็นคนอื่น ความคุ้นเคยก็ไม่มี ความไว้วางใจมันก็ไม่มีการทำงานในหน้าที่ก็ทำได้ไม่เต็มที่..."

(ชุกเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ,สัมภาษณ์ ,21 เมษายน 2542)

ในระหว่างที่ผู้วิจัยกำลังสัมภาษณ์นายชุกเกียรติทางโทรศัพท์ เขาได้ขอตัวไปรับโทรศัพท์อีกสายหนึ่ง ซึ่งมีเสียงได้ตอบของนายชุกเกียรติเส็ดลอดผ่านเข้ามาในสายของผู้วิจัยสรุปได้ใจความว่า นายชุกเกียรติบอกผู้ที่โทรศัพท์มาหาเขาว่า ไม่ต้องให้นางปวีณาร่วมแกลงข่าวกับทางกองปราบปรามฯ แต่ให้นำตัว Case มาพบที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแทน เขาบอกว่า ให้โทรศัพท์บอกเลยว่า นางปวีณาไม่ไปแล้ว และโทรบอกนางสาวพิมพ์พร สุขใจ (เจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งนางปวีณาขอขี้นตัวมาทำหน้าที่เลขานุการ และถือว่าเป็นคนหนึ่งที่ช่วยทำงานให้กับชุดเฉพาะกิจฯ) ด้วย ตอนนั้นเขาไม่ว่าง กำลังง่วนอยู่ และติดโทรศัพท์ผู้วิจัยอยู่อีกสายหนึ่งด้วย โดยมีตอนหนึ่งที่เสียงดังขึ้นมาว่า ทำไมนางปวีณาจะไม่เชื่อ และไม่ทำตามคำแนะนำถ้าคนอื่นเป็นคนบอกให้ทำ เขาจึงให้บอกนางปวีณาว่า เขาเป็นคนบอกให้ทำเอง แล้วส่าทับว่า ตัวเขาจะรีบตามไป

การพูดตอบโต้ทางโทรศัพท์ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า นางปวีณาเชื่อมั่นในการตัดสินใจของนายชุกเกียรติ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชน และการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ์ เนื่องจากนายชุกเกียรติเป็นสื่อมวลชน ทั้งยังเป็นผู้วางแผนจึงทราบเรื่องราวทั้งหมด เริ่มตั้งแต่การวางแผน กระบวนการทำงาน และความเคลื่อนไหวของสังคม จนสามารถตัดสินใจแทนนางปวีณาได้ ดังนั้นการทำงานในหน้าที่ของนายชุกเกียรติจึงมีผลต่อชื่อเสียงของนักการเมืองโดยตรง

"...เคยมีบ้างที่ท่านจะแกลง แต่เราแนะนำว่าไม่ควร เคยมีบ้าง แต่ก็ว่ากันด้วยเหตุผล กฎระเบียบที่กำหนดไว้ อย่างกรณีที่ทำหน้าทีไปอยู่ที่ตำรวจ เพราะตำรวจเขาเข้าจับไปแล้ว แต่ท่านจะเอาตัวไปแกลง ท่านบอกว่า Case นี้เป็นของเราเนี่ย จะแกลงให้ได้ แต่ตอนนั้นผู้ต้องหาถึงตำรวจแล้ว เป็นหน้าทีของเขาแล้ว มันผิดขั้นตอน ก็ให้คำปรึกษาว่า ไม่ควร "

(ชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ,อ้างแล้ว)

3.1.2 ชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ เป็นทีมงานส่วนตัวของนางปวีณา ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำกิจกรรมจดชายซึ่งสร้างชื่อเสียงให้กับนางปวีณาโดยตรง มีสื่อมวลชนเข้าร่วมด้วย 2 ท่าน คือ นายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และ นายลักษณะศักดิ์ โฉมิตาจล ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

"...ความจริงแล้ว ขณะนี้กลายเป็นว่ากับผู้สื่อข่าวเราทำงานร่วมกันไป เพราะว่าการทำงานอย่างเช่น ชุดเฉพาะกิจฯ เราจะมีนักข่าวร่วมด้วยทุกครั้ง เพราะฉะนั้น เราทำงานประสบความสำเร็จได้ จะต้องมีนักข่าวร่วมด้วย..."

(ปวีณา หงสกุล ,อ้างแล้ว)

การเข้าสู่อการเป็นทีมงานของนายชูเกียรติ

นายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ปัจจุบันอายุ 32 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะนิเทศศาสตร์ วิทยาลัยจันทรเกษม หลังจากจบการศึกษาได้เข้าร่วมงานกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ตำแหน่งผู้สื่อข่าวอาชญากรรม และทำงานในสายงานนั้นมาโดยตลอด จนกระทั่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะกิจเพื่อทำข่าวนางปวีณาโดยเฉพาะ

นายชูเกียรติเริ่มทำข่าวอาชญากรรมกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมาตั้งแต่พ.ศ.2533 ประเด็นข่าวที่ทำส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ เขาจึงคุ้นเคยกับกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน และกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลเรื่องดังกล่าว

ระหว่างนั้นนายชูเกียรติมีโอกาสทำข่าวนางปวีณา 2-3 ครั้ง และเห็นว่า นางปวีณาสงใจในประเด็นเดียวกันกับที่เขาทำข่าวอยู่ นายชูเกียรติจึงเชิญนางปวีณาให้เข้ามาทำงานร่วมกันในลักษณะที่เป็นรูปแบบมากขึ้น ซึ่งนางปวีณาก็เห็นดีด้วย ประกอบกับตอนนั้นนางปวีณาได้รับตำแหน่งประธานคณะกรรมการเร่งรัดและประสานการปฏิบัติงานเยาวชนและสตรีภาครัฐและ

เอกชน สำนักนายกรัฐมนตรี จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ขึ้นมาดูแลโดยตรง โดยมอบหมายให้ นายชูเกียรติเป็นตัวกลางในการประสานการติดต่อสื่อมวลชน

"เรา (นายชูเกียรติ) เข้าไปทำเต็มตัว โดยเป็นคนประสานงาน...คุณปวีณาได้ขอเจ้าของ โรงพิมพ์ (ไทยรัฐ) ให้เราทำ 2 หน้า (ผู้สื่อข่าวในสังกัดหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และช่วยงาน นางปวีณา) เราเลยทำได้เต็มที่โดยไม่เคอะเขิน...เราทำเกินหน้าที่ของสื่อ แต่ก็มีคำสั่งถูกต้อง ทั้งของไทยรัฐ และตามพรบ.294 มีอำนาจขึ้นตรงสำนักนายกฯ..."

(ชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์, อ้างแล้ว)

หลังจากนั้นเขาได้เลือกตัวบุคคลเข้ามาร่วมงานในฐานะชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ์ ซึ่งเป็นชุดทำงานส่วนตัวของนางปวีณา โดยนางปวีณาเป็นประธานชุด และเมื่องานเริ่มมากขึ้น ประกอบกับสื่อมวลชนรายงานข่าวอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้นางปวีณามีชื่อเสียงขึ้นมา

ทั้งนี้ จากการจับเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า นายชูเกียรติเป็นผู้สื่อข่าวมือดีในแวดวงข่าว อาชญากรรม ได้รับความไว้วางใจให้ทำข่าวประเด็นที่ขึ้นเป็นข่าวหัวไม้ และมีโอกาสได้รับรางวัล จากชมรมผู้สื่อข่าว-ช่างภาพอาชญากรรมหลายครั้ง เช่น รางวัลภาพข่าวอาชญากรรมยอดเยี่ยมชนะเลิศที่ 1 ประจำปี 2537 , รางวัลข่าวดีเด่นประจำปี 2540

การเข้าสู่การเป็นทีมงานของนายลักษณะศักดิ์

นายลักษณะศักดิ์ โฉนิตาจล ปัจจุบันอายุ 32 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จากคณะศึกษาศาสตร์ เอกเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง เข้าร่วมงานกับ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ในตำแหน่งผู้สื่อข่าวอาชญากรรมมาตั้งแต่จบการศึกษา รวมเวลา 5 ปี

นายลักษณะศักดิ์มีโอกาสทำข่าวนางปวีณาหลายครั้ง ตั้งแต่ต้นปีพ.ศ.2540 จนกระทั่งนางปวีณาคัดเลือกให้เขาเข้าร่วมทำงานในชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจฯด้วยในช่วงต้นปีพ.ศ.2541 โดยทางหนังสือพิมพ์เดลินิวส์รับทราบ และอนุญาตให้เขาเข้าร่วมงานกับชุดเฉพาะกิจฯ เช่นเดียวกับที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐอนุญาตชูเกียรติ อย่างไรก็ตาม จากการสอบถามพบว่า ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า นายลักษณะศักดิ์ ช่วยงานนางปวีณาในชุดเฉพาะกิจฯด้วย

นายลักษณะศักดิ์ให้เหตุผลว่า เขาเข้าร่วมงานกับชุดเฉพาะกิจฯ เพราะว่างานช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข ประกอบกับเป็นเรื่องที่ตรงกับงานประจำที่เขาต้องรายงานข่าวตามหน้าที่สื่อมวลชนในสายข่าวอาชญากรรมอยู่แล้ว

"มันเป็นหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่แล้วด้วย แล้วมันเป็นการเอื้อกันด้วย แล้วพอเข้ามาแล้วเรา (นายลักษณะศักดิ์) ทราบว่า เขาทำด้วยความตั้งใจจริง ไม่ได้ทำเพราะมีผลประโยชน์ ทำทุกอย่างที่ออกไปเนี่ยให้เงิน ส่วนตัวทั้งนั้น แล้วก็ทางคุณมิก (ชื่อเล่นของนางปวีณา) เนี่ยเขารู้สึก Serious ถ้าได้รับทราบเรื่องพวกเนี่ย..."

(ลักษณะศักดิ์ โลกิตาจร ,สัมภาษณ์ ,1 มีนาคม 2542)

นอกจากนี้ นายลักษณะศักดิ์มองว่า การทำงานให้กับชุดเฉพาะกิจฯ ของตัวเขาเป็นการทำงานที่คล้ายกับว่าเป็น "job" หนึ่งเท่านั้น และก็เป็นการทำงานนอกเวลา นอกเหนือจากงานที่ตัวเขารับผิดชอบอยู่ที่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ดังนั้นหากทางต้นสังกัด คือ เดลินิวส์มีงาน เขาก็ต้องไปทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสิ้นก่อน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหัวหน้างานหนังสือพิมพ์ของเขา รับผิดชอบต่อการทำงานเป็นชุดเฉพาะกิจฯ ทำให้ในบางครั้งเขาจึงได้รับอนุญาตให้มาทำงานให้ชุดเฉพาะกิจฯ ได้ แม้ว่าในวันนั้นจะมีข่าวอื่นที่อยู่ในความดูแลของเขาเกิดขึ้นก็ตาม

ปัจจุบันการทำงานของชุดเฉพาะกิจฯ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ชุดรับเรื่องราวร้องทุกข์ ซึ่งทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ และชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจฯ ซึ่งนายลักษณะศักดิ์ และนายชูเกียรติ เป็นทีมงานอยู่ ทำหน้าที่เลือกเรื่องที่จะทำการช่วยเหลือ ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบ ประสานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตัดสินใจว่าจะแถลงข่าวสื่อมวลชนหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจฯ ก็ทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ด้วยเช่นกัน

"ก็ตรวจสอบเรื่องร้องทุกข์ เรื่องร้องทุกข์เนี่ยมันจะมีหลายประเภท มาร้องด้วยตัวเองกับเขียนจดหมายมาร้อง ถ้าร้องด้วยตัวเองแล้วตอนนั้นนั่งอยู่ที่ทำงานก็จะรับเรื่องไว้ แล้วก็พิจารณาว่าเร่งด่วนหรือไม่ เราต้องตรวจสอบความถูกต้องก่อน... แล้วก็ประสานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเขาดำเนินการ ของเราเป็นตัวเร่งให้ตำรวจเขาดำเนินการได้เร็วขึ้นแค่นั้นเอง"

(ลักษณะศักดิ์ โลกิตาจร ,อ้างแล้ว)

ในส่วนของการทำงาน พวกเขาสามารถดำเนินการกันเองได้เลย หากมีการติดต่อ หรือ ผลงานเกิดขึ้นก็เพียงแต่ใช้ชื่อนางปวีณามาอ้างในการทำงาน ซึ่งเรียกได้ว่า เป็นการทำงานเพื่อ

"ซง" เรื่องให้นางปวีณา เพราะบางครั้งชุดเฉพาะกิจก็ไม่ได้แจ้งให้นางปวีณาทราบก่อนว่ากำลังตามเรื่องอะไรกันอยู่ ส่วนขอบเขตของงานที่นายชูเกียรติกับตัวเขาทำนั้นแตกต่างกันเล็กน้อย เพราะนายชูเกียรติมีเวลาทำงานให้กับชุดเฉพาะกิจมากกว่า เนื่องจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเปิดโอกาสให้นายชูเกียรติเข้ามาทำงานนี้ได้อย่างเต็มที่

"ไม่ต้องแจ้งให้แก (นางปวีณา) ทราบ แต่ส่วนใหญ่จะแจ้งก่อนที่ไปทำงานนะ แจ้งก่อนว่าจะทำเรื่องนี้นะ ถ้าเรียบร้อยก็ OK จบ...ที่ประชุมตกลงกันแล้วก็คือว่า ถ้ามันเป็นเรื่องที่ไม่ใหญ่โตอะไรมากมายก็ใช้ชื่อได้เลย... ในเรื่องงานเนี่ย น้อยขึ้นที่จะให้รัฐมนตรีช่วย (นางปวีณา) เป็นคนตัดสินใจ

(ลักษณะศักดิ์ โฉนิตาจล , อ่างแล้ว)

ส่วนหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์นั้น นายลักษณะศักดิ์บอกว่า เขาไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวข้อง อาจจะมีบ้างก็เพียงการบอกกล่าวเพื่อน ๆ สื่อมวลชนที่สนิทสนมกันเท่านั้นว่า วันนี้มีงานของชุดเฉพาะกิจ เพื่อให้สื่อมวลชนที่สนใจมาทำข่าว แต่ส่วนใหญ่หน้าที่การประสานกับสื่อมวลชนทั่ว ๆ ไป และการเขียนสรุปข่าวเพื่อแจกสื่อมวลชนนั้น ตัวเขา และนายชูเกียรติไม่ได้ทำ เพราะมอบหมายงานนี้ให้เจ้าหน้าที่จากกรมประชาสัมพันธ์ที่ร่วมอยู่ในชุดเฉพาะกิจเป็นผู้ดำเนินการ โดยที่ตัวเขาเองอาจจะให้คำแนะนำเป็นครั้งคราวว่า สื่อมวลชนฉบับไหน หรือสื่อมวลชนประเภทใดสนใจติดตามข่าวการให้ความช่วยเหลือในกรณีนั้น ๆ ของชุดเฉพาะกิจ

อย่างไรก็ตาม นางสาวนิตยา ระฆังทอง ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ซึ่งเคยร่วมงานแถลงข่าวช่วยเหลือหญิงไทยที่ถูกลักพาตัวไปค้าประเวณีที่มาเลเซียเล่าถึงบทบาทของนายชูเกียรติ และนายลักษณะศักดิ์ในขณะนั้น (เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2540) ว่า

"คนนั้นเลยนะ (หมายถึงนายชูเกียรติ) เป็นพวกทำงาน คือ จ้างมาทำ เขาเรียกทีมประชาสัมพันธ์ของเขา ซึ่งมันจะมีบ้างอย่างสื่อมวลชน อย่างพวกหนังสือพิมพ์ที่ติดต่อกับเขา (นางปวีณา) ตลอด คือช่วยเหลือดำเนินการให้เขาตลอด...เราก็รู้ เพราะว่า เขา (นายชูเกียรติ) จะคอย Take Care จะถามว่า อยากสัมภาษณ์ใคร อยากอะไรไหม เหมือนกับว่า เขาเป็นคนทำกันเอง เธอ (นางสาวนิตยา) อยากคุยกับใครไหม อยากสัมภาษณ์ตำรวจไหม ที่ไปตาม ที่ไปทลายมา คือเขาจะเป็นตัวแทนไปเลย เราก็ เอ๊ะ เขาเป็นนักข่าวหรือเปล่าเนี่ย...เรารู้จักเขาในนามนักข่าว ซึ่งเขาก็เสนอข่าวของเขาไป แต่เขาใช้ความสนิทสนมส่วนตัวเนี่ยทำประโยชน์อะไรเราก็ไม่รู้ เป็นพวก

ทำงาน คือจ้างมาทำ เขาเรียกทีมประชาสัมพันธ์...นง (นายลักษณะศักดิ์) เดลินิวส์ นกไปด้วย แต่
ยังไม่ได้ทำ แต่ว่าก็เริ่มสนิท"

(นิตยา ระฆังทอง, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2542)

คอลัมน์สำนักข่าวหัวเขียว โดย "แม่ลูกจันทร์" เขียนลงหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 31
กรกฎาคม พ.ศ.2540 ระบุอย่างชัดเจนในตอนหนึ่งว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้เข้าร่วมงานกับศูนย์
ปฏิบัติการช่วยเหลือเยาวชนและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งแสดงว่า องค์การต้นสังกัดของนายชูเกียรติ
รับทราบ และอนุมัติให้เขาทำงานร่วมงานกับนางปวีณาอย่างเต็มที่

"...หรือถ้าจะติดต่อไปศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยาวชนและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิของน้อง
ปิ๊ก ที่สวนผึ้งบางเขน อมรพันธ์ 9 ตรงข้ามโรบินสันตอนเมืองก็สะดวกโยธินมาก ศูนย์นี้ไม่ใช่เป็น
ศูนย์สัมพันธ์สุ่มห้านะท่าน แต่มีกรมประชาสัมพันธ์ ร่วมกับกองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน กรม
ตำรวจ และนสพ.ไทยรัฐ ร่วมประสานงานด้วย..."

ผู้วิจัยได้สอบถามนายมานิจ สุขลมจิตร บรรณารักษ์อาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และ
ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมกฎ จรรยาบรรณ โดยตรง ถึงกรณีนี้
โดยระบุถึงการนำเสนองานของ "แม่ลูกจันทร์" แต่ปรากฏว่า นายมานิจไม่ทราบถึงการทำหน้าที่ในส่วน
นี้ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และนายชูเกียรติ ขณะที่หัวหน้าข่าวของนายชูเกียรติ ตลอดจนหลายต่อ
หลายคนในโต๊ะข่าวอาชญากรรม และก.ท.ม.ซึ่งอยู่ติดกันทราบดี เช่นเดียวกับกรณีที่นางชุติมา
บุรณรัชดา บรรณารักษ์อาวุโส หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ อดีตนายกลสมาคมผู้สื่อข่าวแห่งประเทศไทย
ซึ่งเป็นกรรมการในสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเช่นกัน ก็ไม่ทราบถึงความร่วมมือของ
หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และนายลักษณะศักดิ์

"นักข่าวก็ตามไปด้วย...คือมันไม่ได้ คือจะเรียกว่า ทีมงาน ทีมงานหมายความว่า เป็นคณะ
เจ้าหน้าที่ประจำ แต่ว่า อันนี้คงจะไม่ใช่ คงจะไม่ใช่ออย่างนั้น ที่นี้อาจจะใช้คำไม่ถูก คือ เราไม่ได้ไป
เป็น Staff กับเขา หมายความว่า ตามไปด้วย ตามไปทำข่าวด้วย ไม่ถึงกับเป็นเจ้าหน้าที่ประจำเลย
อย่างนั้นหรอก

...ผมว่า บทบาทของนักข่าวก็คือการนำข้อเท็จจริงออกมาเสนอต่อสังคม และก็แสดง
ความคิดความเห็นนะฮะ แต่ในบางครั้งเนี่ยในบางครั้งเนี่ย อาจจะเข้าไปเป็นตัวกระทำการเสียเอง
เนี่ย มันอาจจะเกินเลยหน้าที่ไป เว้นแต่ว่า เห็นคนกำลังจะตายต่อหน้าต่อตาเนี่ยก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

แต่ว่า อยู่ ๆ นักข่าว อย่างเช่นไปทำข่าวบนโรงพัก นักข่าวจะไปช่วยตำรวจสอบสวนเนี่ยมันไม่ใช่เรื่องนะฮะ เราต้องไปฟังตำรวจเค้าตอบยังไง แล้วก็ไปจดมา"

(มานิจ สุขสมจิตร, อ้างแล้ว)

การที่นางปวีณาให้สื่อมวลชนปัจจุบันเข้าร่วมเป็นทีมงานด้วยมีผลทำให้กิจกรรมที่ทำได้รับการเผยแพร่อย่างแพร่หลาย เพราะทั้งนายชูเกียรติ และนายลักษณะศักดิ์ต่างเป็นผู้สื่อข่าวในสายงานที่เกี่ยวข้องกับจุดขายของนางปวีณา ทั้งยังทำงานในสังกัดหนังสือพิมพ์ยักษ์ใหญ่ ซึ่งทั้ง 2 ชื่อฉบับให้ความสำคัญกับข่าวเหล่านี้ในอันดับต้น ๆ ทำให้โอกาสนำเสนอข่าวเหล่านี้มีสูงมากขึ้นด้วย รวมทั้งสื่อมวลชนกลุ่มอื่น ๆ ก็จะต้องมาตามข่าวนี้อันหนึ่ง เพื่อป้องกันการตกข่าว ถือได้ว่านางปวีณาเลือกทีมงานได้ถูกกลุ่มเป้าหมาย ชื่อเสียงนางปวีณาจึงปรากฏทางสื่อมวลชนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

"...ข่าวที่ออกไปเนี่ย ส่วนมากถ้าใหญ่ (ชื่อเล่นของชูเกียรติ) อยู่ ค่อนข้างจะขึ้นหน้าหนึ่งเสียส่วนใหญ่ ไซ้ใหม่ ข่าวที่ออกมาค่อนข้างจะขึ้นหน้าหนึ่งเป็นส่วนใหญ่...ส่วนมากจะลง ไม่ข่าวก็ภาพ ค่อนข้างจะลง และถ้าลงก็ค่อนข้างจะเยอะ ก็คือว่า ตรงนี้เอง ค่อนข้างจะชัดมาก ถ้ามองถึงว่า ข้างในมีส่วนเกี่ยวข้องไหม อย่างน้อยเนี่ยน่าจะมี...แล้วก็แนวทางของหนังสือพิมพ์เขาเนี่ยค่อนข้างเดินข่าวแบบนี้ เมื่อเดินข่าวแบบนี้ความเป็นไปได้ที่จะได้ลงก็มาก"

(สมชาย จรรยา, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2542)

ขณะที่นายลักษณะศักดิ์บอกว่า การทำหน้าที่จุดเฉพาะกิจฯ ทั้งที่ตัวเขายังเป็นผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์นั้น ไม่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของเขา แม้ว่า เขาจะรายงานข่าวที่เขาปฏิบัติการณ์ในฐานะจุดเฉพาะกิจฯเข้าไปในกองบรรณาธิการข่าว แต่ก็ขึ้นกับดุลยพินิจของหัวหน้าข่าว และบรรณาธิการข่าวว่า จะนำเสนอข่าวนั้นหรือไม่ ไม่ใช่ว่า ข่าวที่เขาทำให้กับจุดเฉพาะกิจฯจะต้องได้ลงทุกข่าว และตัวเขาเองก็ไม่เคยเอื้อประโยชน์ในการนำเสนอข่าวให้กับนางปวีณาเป็นพิเศษ

อย่างไรก็ตาม วันที่ 25 กันยายน พ.ศ.2541 ซึ่งผู้วิจัยนัดสัมภาษณ์นางปวีณาในครั้งแรก ผู้วิจัยมีโอกาสรับทราบคำสนทนาระหว่างนายลักษณะศักดิ์กับนางปวีณาเกี่ยวกับประเด็นข่าวว่า "ข่าวเมื่อคืนส่งไปแล้ว แต่ไม่ได้ลงนะครับ เพราะส่งตึก ข้างในปิดหน้าไปแล้ว ของไทยรัฐก็เหมือนกันไม่ได้ลง"

คืนวันที่ 24 กันยายน พ.ศ.2541 สถานีโทรทัศน์หลายช่องได้นำเสนอข่าวนางปวีณาน่า ชุดเฉพาะกิจฯลุยแคทเธอลินอาบอบนวดเพื่อช่วยหญิงสาวที่ถูกส่งลงให้ค้าบริการในชาวภาคใต้ ผู้วิจัยมีโอกาสชมอยู่ด้วย และตั้งใจว่า จะนำไปเป็นหัวข้อในการสนทนาด้วย และหลังจากที่ได้มีโอกาสคุยกับนางปวีณาจึงรับทราบว่ามีภาระง้อให้สื่อมวลชนทราบก่อนที่จะบุกเข้าไปให้ความช่วยเหลือดังกล่าว ทำให้มีผู้สื่อข่าวไปกันมาก สถานีโทรทัศน์ก็ส่งทีมข่าวไปกันทุกช่อง

ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้นำเสนอภาพข่าว "ช่วยพันนรก" ลงหน้า 1 หนังสือพิมพ์กรอบ ปายวันที่ 26 กันยายน พ.ศ.2541 โดยเป็นรูปปวีณาเดินเคียงข้างเด็กสาวที่สวมหมวกพร้อมกับที่เธอมีมือบังหน้าตาไว้ มีคำบรรยายใต้ภาพว่า นางปวีณา หงสกุล ส.ส.ก.ท.ม. พาเด็กสาวไปที่ แคทเธอลินอาบอบนวด ถ.พระรามเก้า เพื่อช่วยเพื่อน ๆ ที่ถูกหลอกจากพม่าไปขายบริการ และจับกุมนายเศรษฐา ภูธรันย์ (รูปเล็ก) เอเยนต์สาวพม่ารายใหญ่

ทั้งนี้ ในช่วงต้นปี 2543 นางปวีณาได้จัดตั้งมูลนิธิช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิขึ้น เพื่อสนับสนุนการทำงานของชุดเฉพาะกิจฯ ให้สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องในฐานะนิติบุคคลที่ทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์ ซึ่งนอกจากจะทำให้มีเงินทุนจากการบริจาคหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้นแล้ว ขณะเดียวกันยังสามารถลดข้อครหาที่เกิดขึ้นได้ ทั้งในส่วนของกรณีที่มีสื่อมวลชนเข้ามาเป็นทีมงาน และกรณีทีนายจักรพันธ์ ยมจินดา ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ หยิบยกขึ้นมาโจมตี ในช่วงที่นางปวีณามีฐานะเป็นพรรคฝ่ายค้านว่า เป็นฝ่ายค้าน แต่ทำงานก้าวก่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะเมื่อมีมูลนิธิเกิดขึ้นนางปวีณาก็จะสามารถทำงานด้านนี้ได้อย่างต่อเนื่อง และถูกต้องไม่ว่าจะมีฐานะเป็นพรรคฝ่ายค้าน หรือรัฐบาล และไม่ว่าจะมีตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ก็ตาม

3.1.3 คณะอนุกรรมการการแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ

ภายหลังจากที่นางปวีณาได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการการแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติขึ้นมาชุดหนึ่ง โดยเชิญตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และเอกชนเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ ซึ่งรวมถึงนางชุดิมา บุรณรัชดา บรรณารักษ์อาวุโส กวีป หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ อดีตนายกลสมาคมผู้สื่อข่าวแห่งประเทศไทย ที่ตกลงเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิสายงานสื่อมวลชน

"...คุณปวีณาชวนพี่มานานแล้ว แล้วก็ชวนตั้งแต่ตอนโน้นเลย พี่ไปเป็นนายกลสมาคม นักข่าว เขาก็มาชวน ซึ่งตรงนั้นพี่ก็ไม่อยากไปผูกพันนะอะ แต่พอหลุดมาแล้ว คุณปวีณาบอก ใช้อย่าช่วยมาเป็นคณะอนุกรรมการในแง่ไหนอะนะ มาช่วย ซึ่งก็จริง ๆ เราก็ไม่รู้ว่าจะช่วยเขาได้แค่ไหน

บอกตรง ๆ นะ เพียงแต่ว่า ตัวเราเองก็สนใจ เนื่องจากว่า ตัวเราเองก็มีลูกใช้ไหมคะ เราก็รู้สึกว่าจะใช้การที่เด็กถูกละเมิดทางเพศเป็นเรื่องรุนแรง เป็นเรื่องที่สังคมควรจะช่วยกันนะ...เพราะฉะนั้นพอคุณปวีณามาชวนในสิ่งที่เรารู้สึกว่า ถ้าเราเป็นประโยชน์ตรงนี้ได้ เราก็ช่วยนะนะ แค่นั้นเอง..."

(ชุตติมา บุรณรัชดา, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2542)

นางชุตติมาตกลงทำงานให้กับนางปวีณา เพราะเห็นว่า การที่นางปวีณาต้องการแก้ไข ปัญหาในเรื่องเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ์ที่มีเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทยเป็นเรื่องที่ดี และตรงกับ ความสนใจของตัวเองที่ต้องการให้ปัญหาเหล่านี้ได้รับการแก้ไข อย่างไรก็ตาม นางชุตติมา ออกตัวว่า การทำหน้าที่ดังกล่าวของตนเองอาจจะเป็นที่ครหาว่ามิดจรรยาบรรณได้เช่นกัน เพราะ ขึ้นกับมุมมองของแต่ละบุคคล แต่ในความเห็นของชุตติมาแล้วคิดว่า การรับงานดังกล่าวไม่ได้ทำให้ เธอเกิดความรู้สึกเอนเอียง และแน่ใจว่า จะไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่สื่อมวลชนของเธออย่าง แน่นนอน แต่กลับจะเป็นการประโยชน์ให้กับส่วนรวมด้วย

3.1.4 ผู้สืบข้อมูล / สายลับ สื่อมวลชนที่ทำงานเป็นสายลับให้กับนางปวีณาเป็น สื่อมวลชนในปัจจุบันเช่นกัน โดยบุคคลกลุ่มนี้จะเข้าไปสืบข้อมูล และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับ เบาะแสที่สื่อมวลชนที่เป็นทีมงาน หรือชุดเฉพาะกิจฯ ได้รับการร้องเรียนเข้ามา ทั้งนี้ เพื่อให้ความ ช่วยเหลือต่อไป

"บางครั้งนักข่าวเนี่ยจะเป็นคนบอก Case ให้เรา และนักข่าวเขาก็ปลอมตัวเป็นสายเพื่อหา ข้อมูลให้เรา อย่างกรณีต่างจังหวัดเนี่ย นักข่าวเขาก็บอกเรา และมาเป็นสายให้เราเลย...เขาเข้าไป เป็นสายรายงานให้เรารู้เลย..."

(ปวีณา หงสกุล, สัมภาษณ์, 25 กันยายน 2541)

ทีมงานที่ทำหน้าที่เป็นสายลับให้กับนางปวีณานั้น บางครั้งนายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ และ /หรือนายลักษณะศักดิ์ โฉนิตาจล ซึ่งเป็นชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจฯ ก็ทำหน้าที่เอง แต่บางครั้งก็ ติดต่อกับผู้อื่น ทั้งที่เป็นสื่อมวลชน และผู้ใกล้ชิดเข้ามาช่วยงาน เช่น ปลอมตัวเป็นนักเที่ยวเข้าไปใช้ บริการในสถานเริงรมย์เพื่อสืบข้อเท็จจริงที่ได้รับการร้องเรียน เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการที่พระภิกษุ กระทำอนาจารเด็กชาวบ้าน ฯลฯ

ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์การทำงานของชุดเฉพาะกิจฯ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2541 ซึ่งก่อนหน้าที่จะมีการแถลงข่าวเกิดขึ้น นายลักษณะศักดิ์โทรศัพท์ไปหาเพื่อนนักข่าวผู้หนึ่ง และได้

กล่าวชักชวนให้ไปสถานอาบอบนวดด้วยกันเพื่อเก็บข้อมูลตามที่ได้รับการร้องเรียนมา และหลังจากนั้น คือในวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2541 นางปวีณา และทีมงานได้นำเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (ตตม.) ,เจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน (กก.สด.) และเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ เข้าตรวจสอบสถานอาบอบนวดปารีส โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2541 ระบุตอนหนึ่งว่า เป็นการตรวจสอบหลังจากที่ได้ส่งสายเข้าไปล่อซื้อหมอนวดมาบริการ และพบว่าเป็นเด็กสาวอายุต่ำกว่า 14 ปี ผลการตรวจค้นพบบรรดาเด็กสาวชาวพม่า อายุ 12-14 ปี ถูกล่อลวงมาค้าบริการจำนวน 27 คน จึงช่วยเหลือ และมอบให้ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองดำเนินการต่อ พร้อมทั้งจับกุมผู้ดูแลกิจการสถานอาบอบนวดดังกล่าว

ส่วนสาเหตุที่สื่อมวลชนในปัจจุบันเข้าร่วมเป็นทีมงานให้กับนางปวีณา ประกอบด้วย

1. ได้รับการชักชวนจากนางปวีณาโดยตรง
2. เห็นด้วยกับแนวคิดของนางปวีณาที่ต้องการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในสังคมไทย จึงให้การสนับสนุน และเป็นหนึ่งในทีมงานที่มีส่วนช่วยเหลือสังคม
3. เห็นว่า งานช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิเป็นงานในหน้าที่ที่ต้องรายงานข่าวอยู่แล้ว ดังนั้นจึงเป็นการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน
4. เห็นว่า เป็นหนทาง และโอกาสในการที่จะสร้างผลงานข่าวที่ดี มีคุณภาพ เพราะเมื่อเข้าไปทำงานในฐานะทีมงานแล้วก็จะได้รับข้อมูลที่ลึก ถูกต้อง และชัดเจนมากกว่าสื่อมวลชนอื่น รวมทั้งมีโอกาสใกล้ชิดแหล่งข่าวนักการเมือง
5. สื่อมวลชนหลายท่านเชื่อว่า อาจจะมีการจ่ายเงินเป็นค่าจ้างงานให้กับสื่อมวลชนที่ทำงานให้กับนางปวีณาด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่สามารถพิสูจน์ได้ เพราะไม่มีหลักฐานยืนยัน นอกจากคำให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนของนางปวีณาที่ค่อนข้างเกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ว่า

"ดิฉันไม่มีค่าใช้จ่ายอะไร แต่จะเสียเงินในเรื่องการจ้างคนทำงานมากกว่า เพราะเรามีชุดทำงานเยอะ มันมีงานหลายอย่างต้องทำ ต้องมีคนช่วย เอาเงินเดือนส.ส.มาจ่ายก็หมดแล้ว เช่นสำนักงานก็มีเจ้าหน้าที่หลายกลุ่ม พวกผู้ช่วยส.ส.ก็มีเงินเดือนของเขาเอง ที่เป็นเลขฯ สุรการรับเรื่อง

ราวร้องทุกข์ หาข้อมูลก็ส่วนหนึ่ง ร้องทุกข์ก็แบ่งเป็น 2 กลุ่ม หนึ่งเป็นชุดทำงานเฉพาะกิจเรื่องเด็ก โดยเฉพาะเลย สองพวกที่ออกพื้นที่ที่ต้องออกไปเมื่อประชาชนเดือดร้อน เรื่องน้ำ เรื่องโนนนี่ ก็ต้องออกไปเลย ทั้งหมดประมาณ 10 กว่าคน จริง ๆ แล้ว งานยังมีให้ทำอีกมาก แต่จ้างไม่ไหวแล้ว" (บทสัมภาษณ์นางปวีณา จาก นิตยสารไลฟ์ แอนด์ แฟมิลี ,ปีที่ 3 ฉบับที่ 26 ,พฤษภาคม 2542 : 87)

และจากการตอบคำถามที่ว่า "ทีมงานจก.ได้รับเบี้ยเลี้ยงพิเศษไหมครับ" ของ รัศมรรค์ อักษร ในนิตยสารผู้หญิงว่า "ก็มีค่าน้ำมันรถ ค่ากิน ค่าที่พัก อะไรอย่างนี้" (ผู้หญิง ,ปีที่ 15 ฉบับที่ 290 ,กันยายน 2540 : 178)

อย่างไรก็ตาม คำบอกเล่าของบุคคลที่เข้าไปร่วมเป็นทีมงานเองระบุว่า เงินค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิส่วนหนึ่งมาจากค่าเบี้ยเลี้ยงที่สื่อมวลชนต้นสังกัดจ่ายให้ในกรณีไปทำงานต่างจังหวัด นอกจากนี้ นายลักษณะศักดิ์บอกว่า นางปวีณาไม่ได้ให้ผลประโยชน์อะไรกับเขา นอกจากจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดในกรณีไปทำงานต่างจังหวัดเท่านั้น

"ไม่มี (หัวเราะ) ไม่มีเลย เรามาทำงานกันธรรมดา ทำงานเพราะว่าคิดเหมือนกัน แต่ว่า ถ้าเราทำอะไรทำไม่ได้ ศักยภาพของเราไม่ได้ เราอยากให้มีการทำตรงนี้ ใคร ๆ ก็อยาก แต่ว่า ใครที่เข้ามาตรงนี้แล้ว คุณทำโดยที่คุณหวังผลตอบแทนอะไรหรือเปล่า แค่นั้นเอง อย่างที่บอกก็คือ เงินเนี่ยเยอะแยะเลยอยู่รอบตัวเนี่ยถ้าเราจะเอานะ แต่เราเอาไปก็เท่านั้นอะ...ไซ่ อยากจะให้มีคนทำ และเราก็ตั้งใจที่เรามีโอกาสได้มาทำในจุดที่หลาย ๆ คนอยากจะให้มันเกิดขึ้นนะ"

3.2 ดร.พิจิตต-ทีมงานอดีตสื่อมวลชน แม้ว่าการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยจะพบทีมงานของดร.พิจิตตเฉพาะในส่วนที่มาจากอดีตสื่อมวลชนเท่านั้น แต่สื่อมวลชนหลายท่านคาดหมายว่า ดร.พิจิตตน่าจะมีทีมงานซึ่งปัจจุบันยังคงทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนในปัจจุบันด้วยเช่นกัน เหตุผลส่วนหนึ่งเพราะก่อนหน้านี้อดร.พิจิตตเคยว่าจ้างสื่อมวลชนปัจจุบันให้วิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองให้กับเขา เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเลือกตั้งผู้ว่าฯก.ท.ม. ในปี 2539

"...บางครั้งเขาจ้างนักข่าวเลย วิเคราะห์หน่อยว่า สถานการณ์อย่างนี้แพ้นะ ได้ข่าวมาเป็นอย่างนั้น จ้างเอาเลย จ้างผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมวลชนวิเคราะห์สถานการณ์ว่า ภาพแห่งการปราศรัยหาเสียงตอนนี้อดร.ใจ (ดร.พิจิตต) แพ้กฎหมายอยู่เท่าไร หรือว่า ชนะจำลองอยู่เท่าไร"

(จระพงค์ เต็มเปี่ยม ,อ้างแล้ว)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดในส่วนนั้น ผู้วิจัยจึงจะนำเสนอข้อมูลเฉพาะในส่วนที่เป็นทีมงานซึ่งจัดตั้งขึ้นจากอดีตสื่อมวลชนเท่านั้น

3.2.1 ที่ปรึกษาอย่างเป็นทางการ หรือที่ปรึกษาเปิดเผย นายอัศวิน อภัยวงศ์ อดีตสื่อมวลชนสายการเมือง และอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ได้รับการแต่งตั้งจากดร.พิจิตตให้ดำรงตำแหน่ง "ที่ปรึกษาผู้ว่าฯก.ท.ม.ด้านการประชาสัมพันธ์" หน้าที่ความรับผิดชอบคือ การคิดวางแผนเพื่อทำการประชาสัมพันธ์โครงการให้กับก.ท.ม. รวมทั้งช่วยงานประชาสัมพันธ์ทางการเมืองของกลุ่มมตงาน การแต่งตั้งนายอัศวินเกิดขึ้นหลังจากที่เขาเสนอตัวเข้ามาช่วยงานดร.พิจิตต โดยที่ไม่ได้เจาะจงว่า ต้องการทำงานด้านใดเป็นพิเศษ เพียงแต่ต้องการอยู่ในแวดวงการเมืองเท่านั้น

"ท่านก็คงเห็นว่า เรามีประสบการณ์ทางการเมือง ประสบการณ์หนังสือพิมพ์มา ก็คิดว่าน่าจะทำได้ตรงนี้ได้แหละ ท่านก็เลยมอบหมายว่า เข้า OK ให้มาดูแลเรื่องงานประชาสัมพันธ์นะ"

(อัศวิน อภัยวงศ์, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2542)

การที่นายอัศวินมีประสบการณ์การเป็นนักหนังสือพิมพ์มาก่อนทำให้เขาทำหน้าที่ที่ปรึกษาทางด้านการประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเขาทราบว่า ทำอย่างไร ชาวประชาสัมพันธ์ของดร.พิจิตตจะได้รับความสนใจจากสื่อมวลชน และเขายังสามารถใช้ความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อสื่อมวลชนเมื่อครั้งที่ยังทำหน้าที่นักหนังสือพิมพ์อยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อการประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงข่าวสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และสร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้กับดร.พิจิตตได้

"...บางครั้งเราต้องคอยสรุปประเด็นที่จะเป็นเนื้อหาในการที่จะประชาสัมพันธ์ คิดว่ามันเป็นข้อดีตรงที่เราเคยมีประสบการณ์ในการทำหนังสือพิมพ์มาก่อน เพราะเราจะรู้ว่า สิ่งที่หนังสือพิมพ์ต้องการ การที่จะเขียนให้นักข่าวต้องการ เรื่องอย่างไร ทำนองไหน แล้วก็อะไรที่คิดว่าเขียนยังไงก็ไม่ลง หรือเขียนยังไงก็ลง อะไรอย่างนี้ เราพอจะมองออก

...เราก็ส่งไปในระดับบก.ข่าว หรือใครที่พอดันเคย หรือว่าสนิทสนมกัน แต่เราไม่ได้ไปขัดเยียดเขาอะ เราให้เขาพิจารณาเอง เพราะเรารู้ว่า เราไม่มีทางขัดเยียดเขาได้ เพราะเราเคยเป็นหัวหน้าข่าว เราเคยเป็นนักข่าวมาก่อน อยู่ ๆ ใครจะมาสั่งให้เราไปเขียนอย่างนั้น เขียนอย่างนี้ตามเขาเนีย เราจะรู้สึกว่าเขาต่อต้าน เราจับไม่ได้ เพราะฉะนั้นเนียเราก็เพียงแต่ว่า OK ให้เขาพิจารณา

แล้วก็ให้เขา Rewrite ได้ ให้เขาใส่ความคิดเห็นของเขาเพิ่มเติมได้...ก็มีบ้างที่ให้ Hint เขาไปว่า OK นะ เรื่องนี้น่าสนใจไหม ทำอย่างไร ถ้าเรามีข้อมูลเราก็แนะนำให้เขาบ้าง...

ว่าง ๆ เราก็มีไปคุยกันบ้าง คุยกับบก.ข่าว ที่เราไปเนี่ย บางทีเราต้องการ Feedback นะชะว่า เขาคิดอย่างไร ต้องยอมรับว่า สื่อมวลชนเนี่ยมีอิทธิพลกับประชาชนแน่ ๆ อะไรที่ผ่าน หน้าหนังสือพิมพ์ไปนะ มันย่อมมีผลกระทบต่อฝ่ายบริหาร คนที่ทำงานเนี่ยนะ เพราะฉะนั้นเราก็ ต้องการรู้ว่า Feedback เป็นอย่างไร หรือบางครั้งเขาอาจจะเข้าใจไม่ลึกซึ้งพอ เราก็จะได้มีโอกาส ชี้แจง คุยกัน ไปทำความเข้าใจกัน อันนี้ก็ปoyo ๆ ...จังหวะไหนที่เขาเขียนถึง เราก็จะคุย เราวาง ของเราไว้เหมือนกันว่า ถ้าเกิดเรื่องอย่างนี้ขึ้น เราก็ควรที่จะคุยกับเขา พูดคุยกับเขา หรือชี้แจงเขา ทำความเข้าใจกับเขา อันนั้นก็ต้องไป"

(อัศวิน อภัยวงศ์, อ้างแล้ว)

นายอัศวินมีความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนระดับบริหารของหนังสือพิมพ์หลายฉบับ เช่น นายสารสรร แลงสี ซึ่งเป็นผู้ดูแลข่าวทอม.ของหนังสือพิมพ์มติชน หรือที่ใช้นามปากกาว่า "นายเถื่อน เพื่อนนายเมือง" เจ้าของคอลัมน์ "เรารักก.ท.ม." และเมื่อมีปัญหาซึ่งกระทบต่อชื่อเสียง ของดร.พิจิตต นายอัศวินมักจะบอกกล่าวผ่านเจ้าของนามปากกา (หทัยรัตน์ สังขติลา, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2542) ซึ่งตรงกับข้อมูลที่พบจากหนังสือพิมพ์ที่ว่า คอลัมน์ดังกล่าวนำเสนอ ชื่อเสียงให้กับนายพิจิตต 8 ครั้ง มากที่สุดในบรรดาคอลัมน์ของหนังสือพิมพ์มติชน และในจำนวนนี้ เป็นการสร้างชื่อเสียงเชิงบวก 3 ครั้ง และชื่อเสียงเชิงกลาง 5 ครั้ง

นายมานิจ สุขสมจิตร ประธานสภาการหนังสือพิมพ์ มองว่า การเป็นที่ปรึกษาผู้จัดการเมือง เป็นสิ่งที่ทำได้หากสื่อมวลชนท่านนั้นได้ออกจากการทำหน้าที่สื่อมวลชนไปแล้ว และเป็นเรื่องปกติ ที่ประเทศทั่วโลกเขาก็ทำกัน

"...ถ้าหากขาดจากความเป็นหนังสือพิมพ์ไปแล้วเนี่ย ผมว่ามันทำได้นะ ทำได้โดยไม่ผิด อะไรเลย แต่ถ้าขณะยังดำรงตำแหน่งอยู่ เป็นนักข่าวอยู่แล้วไปเป็นที่ปรึกษาเนี่ยเป็นเรื่องที่ผิดเลย นะ เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ไม่ควรจะไปทำ คือการเข้าไปเป็นที่ปรึกษาแล้วมันทำให้เป็นฝักเป็นฝ่ายขึ้น มา สมมุติว่า ตั้งผมไปเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง มีข่าวเกี่ยวกับกระทรวงนี้ขึ้น มาใช้ไหม แล้วถ้าผมมีคอลัมน์เขียน ผมก็ต้องเขียนปกป้องรัฐมนตรีคนนี้..."

อย่างไรก็ตาม นายจิระพงศ์ เต็มเปี่ยม หัวหน้าข่าวหน้า 1 หนังสือพิมพ์แนวหน้า เชื่อว่า นักการเมืองที่มีชื่อเสียงทุกคน รวมทั้งดร.พิจิตตจะต้องมีสื่อมวลชนที่ยังทำหน้าที่สื่อมวลชนในปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาลับให้ เพื่อประสานงานกับผู้สื่อข่าวในพื้นที่ รวมทั้งวิเคราะห์ประเด็นข่าว และ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

"ผมเชื่อว่า มี อาจจะเป็นในลักษณะเฉพาะตัวบุคคล ไม่ยอมเปิดเผยตัว แล้วให้นักข่าวคนนั้น คอย Link คอยประสานงานกับนักข่าวในพื้นที่ประจำ พร้อมกับเช็คระแส เช็คทิศทางว่า นักข่าวเห็นดร.โจ (ดร.พิจิตต) เป็นอย่างไร เพื่อจะได้นำข้อมูลเสนอข้างบน เพื่อจะได้แก้ไข เหมือนอย่างผู้ว่าฯกฤษฎาเนี่ยนะ ให้นักข่าวมติชนเป็นที่ปรึกษาลับ เขาเพิ่งมาเปิดเผย ให้นักข่าวเป็นที่ปรึกษาลับ คอยวิเคราะห์ คอยหาประเด็น คอยติดต่อสื่อสารต่าง ๆ ให้เขา เพื่อเขาจะได้เตรียมคำตอบ เตรียมคำถามทุกอย่าง ผมเชื่อมั่นว่า มี แต่ยังไม่ทราบว่าเป็นใคร...ปวีนาก็ต้องมีแน่นอน เขาต้องมีคนพิเศษอยู่แล้ว ใช้คำว่า คนพิเศษ นักข่าวคนพิเศษ แม้นายกฯชวนก็ยังมีเลย"

(จิระพงศ์ เต็มเปี่ยม ,อ้างแล้ว)

(หากศึกษาครอบคลุมถึงนักการเมืองท่านอื่น ๆ ด้วยจะพบว่า มีการแต่งตั้งสื่อมวลชนที่ยังคงทำหน้าที่สื่อมวลชนในปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาอย่างเป็นทางการ หรือที่ปรึกษาเปิดเผยด้วย เช่น นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี แต่งตั้ง น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ คอลัมนิสต์ของหนังสือพิมพ์แนวหน้า อดีตนักการเมืองชื่อดังเป็นที่ปรึกษาด้านความมั่นคง)

3.2.2 ประชาสัมพันธ์ระดับบริหาร ทำหน้าที่วางแผนการประชาสัมพันธ์

คิดกิจกรรม ให้ข่าวกับสื่อมวลชน ชื่อเวลา/ชื่อพื้นที่สื่อมวลชน ติดต่อและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนในระดับบริหาร ดูแลให้สื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารในทิศทางที่กำหนดเป้าหมายไว้ และหาทางแก้ไขปัญหาในกรณีที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารที่มีผลลบต่อชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของดร.พิจิตต กล่าวคือ ทีมงานระดับบริหารส่วนนี้ต้องทำหน้าที่ในลักษณะที่เรียกว่า "ควบคุม/ชี้นำสื่อมวลชน" เพื่อให้การทำงานของนักการเมืองประสบความสำเร็จ และไม่มีอุปสรรคในการทำงานกับสื่อมวลชน

ผู้วิจัยศึกษาการทำงานส่วนนี้จากนายนำพล คารมปราชญ์ ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าฯก.ท.ม. นายนำพลเคยเป็นสื่อมวลชน และครุมาก่อน จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทที่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร และอาจารย์ท่านหนึ่งแนะนำให้ร่วมงานกับดร.พิจิตตที่มูลนิธิป้องกันคว้นพิษฯ โดยนายนำพลได้รับมอบหมายให้ดูแลงานด้านประชาสัมพันธ์

ทำให้เขามีความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนเป็นอย่างดี รวมทั้งปัจจุบันเขายังได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ใช้งบประชาสัมพันธ์ในส่วนที่เป็นการซื้อเวลา/พื้นที่สื่อมวลชนเพื่อการประชาสัมพันธ์ด้วย ทำให้เขามีอำนาจการตัดสินใจ และทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดี

"...ตอนนี้ก็ยังมีติดต่อ มีพูดคุยกันหลาย ๆ คน มติชนก็ยังจำได้ รู้จักกันได้ ก็เป็นประโยชน์ เช่นว่า การทำความเข้าใจเพิ่มเติม จากเรื่องที่เขาอาจจะได้รับข้อมูลคลาดเคลื่อนอะไรทำนองนี้... มันก็ช่วยได้ คืออย่างถ้าเรารู้จัก (สื่อมวลชน) เนี่ยนะ อย่างคุณอัศวิน หรือพี่รู้จักเนี่ยนะ เมื่อเรามีอะไรเกี่ยวกับบก.ท.ม. เกี่ยวกับที่ต้องการแหล่งข่าว เขาจะนึกถึงเราก่อน ให้เราประสานให้..."

(นำพล คารมปราชญ์, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2542)

บางครั้งนายนำพลต้องพูดคุยกับสื่อมวลชนอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อจับประเด็นความรู้สึกของสื่อมวลชน และนำมาปรุงแต่งเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการประชาสัมพันธ์ และบางครั้งเขาก็ได้ชี้แนะประเด็นให้แก่ผู้สื่อข่าวเพื่อให้ติดตามทำข่าวในประเด็นที่เขาต้องการ หรือในอีกทางหนึ่งเป็นการช่วยผู้สื่อข่าวคิดประเด็นในช่วงที่กระแสข่าวเงียบ สื่อมวลชนคิดประเด็นไม่ออก อย่างไรก็ตาม นายนำพลปฏิเสธว่า ไม่สนใจวิธีการให้สินบน หรือใช้เงินซื้อสื่อมวลชน

"ไม่มี ๆ เพราะหนึ่งเราไม่มีมากขนาดนั้น แล้วสองเรากลัว เราเชื่อมั่นในสื่อนะ ถ้ามันก็เท่ากับซื้อเวลา ซื้อลงโฆษณาอะ ซึ่งไม่เคยคิด ไม่เคยทำ...แต่เราขอ ก็พูดว่า ขอว่า ช่วยหน่อย ก็แค่นี้ เท่านั้นเอง หรือไม่เราก็พูดว่า ขอเขาบ่อยเหลือเกินนะ อะไรอย่างนี้ แค่นั้นนะ คือสื่อก็เข้าใจ ก็อ้าว ได้พี่ ๆ"

(นำพล คารมปราชญ์, อ้างแล้ว)

นอกจากนี้ นายนำพลยังมีความสามารถในการแนะนำประเด็นเพื่อให้สื่อมวลชนติดตามนำเสนองานของดร.พิจิตต โดยบางครั้งก็ทำข้อมูลให้โดยตรง ซึ่งสื่อมวลชนก็สนใจ และนำเสนองานชิ้นนั้น

"ตรงนี้ที่นำพลเก่งนะ พี่นำพลจะเก่ง แล้วก็ก่อนหน้านั้นจะมีปุ๊น้อย (ชื่อเล่นของทีมประชาสัมพันธ์ที่เป็นอดีตสื่อมวลชน) ที่เป็นแซนธา ช่วยเขียนให้นะอะ หลาย ๆ อันก็เป็น Ready Made แล้วก็สื่อเอาไปลงได้ทั้งแผงเลย หลาย ๆ อันก็ชี้ประเด็น ๆ เป็น Bullet ชี้ให้นิดหน่อยว่า ต้องการให้เรื่องออกมาประมาณอย่างนี้ แล้วที่เหลือสื่อเอาไปเขียนเองตาม Character ของตัวเอง นะคะ ทางพี่เอื้อง (ชื่อเล่นของนางสายชล) เคยช่วยทำไหม เคยช่วยทำนะอะ ทีมลูกน้องพี่เอื้องเนี่ย

ทำงานใกล้ชิดกับบุญน้อย แล้วช่วยกันเขียน เป็น Ready Made แล้วส่งไป ก็หลาย ๆ เรื่องเขาเอาของเราลงทั้งกะบิเลย"

(สายชล มุรณกิจ ,สัมภาษณ์ ,20 มีนาคม 2542)

ครั้งหนึ่งผู้วิจัยเข้าไปหาเพื่อน ซึ่งเป็นเลขานุการของนายนำพล ผู้วิจัยได้ยื่นนายนำพลพูดโทรศัพท์กับนายจอม เพชรประดับ บรรณารักษ์ชาวสังคม สถานีไอทีวี เพื่อขอให้นายจอมช่วยให้มีการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ก.ท.ม.เกี่ยวกับประเด็น "แคดดีของสนามกอล์ฟฟรอกไฟ" ซึ่งยังเป็นปัญหาเกี่ยวกับ ก.ท.ม. โดยนายนำพลอ้างในตอนหนึ่งว่า เป็นคนกันเองให้ช่วยเหลือกันหน่อย เขาต้องการออกอากาศในช่วงรายการข่าวเช้า หากเป็นการสัมภาษณ์ออกอากาศในช่วงสายตรงไอทีวีได้ก็จะดีมาก โดยอ้างว่า ต้องการให้นำเสนอในรายการข่าว เพราะต้องการให้การสัมภาษณ์มีความน่าเชื่อถือ ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายไม่เป็นปัญหา หลังจากนั้นเพื่อนผู้วิจัยบอกกับผู้วิจัยว่า เดียวทีมงานของนายนำพลคงง่วนวาย เพราะต้องเตรียมคำสัมภาษณ์ และสถานที่

เช้าวันรุ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงติดตามการนำเสนอข่าวในรายการสายตรงไอทีวี ปรากฏว่ามีการนำเสนอการสัมภาษณ์ในประเด็นดังกล่าวจริง โดยผู้ให้สัมภาษณ์ คือ นายเกรียงศักดิ์ โลหะชาละ รองปลัดกรุงเทพมหานคร ทั้งยังมีการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ก.ท.ม.คนอื่น ในประเด็นอื่นอีกประเด็นหนึ่งด้วย เหตุการณ์นี้ แม้ว่าจะไม่ใช่การสร้างชื่อเสียงทางตรงให้กับ ดร.พิจิตต์ แต่ก็สามารถบ่งชี้ได้ว่า นอกจากนายนำพลจะสามารถชี้นำสื่อมวลชนได้แล้ว โอกาสที่นักการเมืองจะซื้อ และใช้สื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารเพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับตนเองนั้น ไม่ใช่เรื่องที่ยากเกินความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากนักการเมือง หรือทีมงานมีความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน และโครงสร้างขององค์กรสื่อมวลชนยังคงมีฐานะเป็นผู้ทำธุรกิจสื่อสารมวลชน

อดีตทีมประชาสัมพันธ์ของนายนำพลท่านหนึ่ง กล่าวว่า ถ้าสื่อมวลชนมีอะไรเดือดร้อนแล้วมาขอความช่วยเหลือจากนายนำพล เขาจะดำเนินการให้ทันทีหากเห็นว่า เป็นการช่วยเหลือในสิ่งที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือมีข้อแลกเปลี่ยน เช่นกรณีที่เขาอนุญาตให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์เข้าโรงพยาบาล หรือฝากเด็กเข้าทำงาน เขาก็จะมีข้อแลกเปลี่ยน ส่วนสื่อมวลชนที่นายนำพลใช้บ่อย คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยติดต่อผ่านนายนิพนธ์ ปฏิวงศ์ไพศาล หัวหน้าข่าว ก.ท.ม. นายชาย ปละคามินทร์ หัวหน้าข่าว ก.ท.ม. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และไอทีวีโดยวิธีการซื้อเวลา ขณะที่ความสัมพันธ์หนังสือพิมพ์สยามรัฐนั้นไม่ค่อยดีนัก

3.2.3 ประชาสัมพันธ์ระดับปฏิบัติการ จะเป็นผู้เนิรการเพื่อให้การประชาสัมพันธ์ และการติดต่อสื่อมวลชนเป็นไปตามเป้าหมายที่ระดับบริหารวางแผน เช่น หาข้อมูล เขียนเอกสารข่าว ส่งข่าวประชาสัมพันธ์ให้สื่อมวลชน ติดตามผลการประชาสัมพันธ์ และประเมินผลการทำงาน โดยจัดทำเพิ่มข้อมูลข่าวที่สื่อมวลชนเผยแพร่สู่สาธารณะแล้ว เพื่อนำมาปรับปรุง ชี้แจงสื่อมวลชน หรือเก็บเป็นฐานข้อมูลในการทำงานต่อไป นอกจากนี้ สื่อมวลชนที่เป็นทีมงานระดับปฏิบัติการนี้ยังสามารถใช้ความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อเพื่อนสื่อมวลชนในอดีตเป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ได้เช่นกัน

การจัดตั้งทีมงานชุดนี้เริ่มจากนายสมคิด สืบตระกูล เลขานุการผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ซึ่งทำงานกับดร.พิจิตต์ในด้านการเมือง (กลุ่มมตงาน) ด้วย ได้ติดต่อสื่อมวลชนระดับบริหารที่สนิทสนมกัน ให้ช่วยหาอดีตสื่อมวลชนมาช่วยงานประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มมตงานในช่วงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้กรุงเทพมหานคร (สก.) และสมาชิกสภาเขต (สข.) ตั้งแต่นั้นมา ทำให้ดร.พิจิตต์มีทีมงานซึ่งเป็นอดีตสื่อมวลชนมาช่วยงานด้านนี้ 3 คน โดยในช่วงของการหาเสียงนั้น กลุ่มมตงานได้จัดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของกองบรรณาธิการข่าวขึ้น โดยอาศัยการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์จากอดีตสื่อมวลชนที่มีประสบการณ์ด้านข่าวมาก่อน ประกอบกับการที่เคยเป็นสื่อมวลชนทำให้มีเพื่อนฝูงพอที่จะฝากให้ช่วยลงข่าวให้ได้ ทำให้ช่วงนั้นข่าวของมตงานมาเป็นอันดับ 1 โดยที่ไม่ต้องจ่ายเงินซื้อพื้นที่เพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์

"ในช่วงเลือกตั้ง (สก. และสข.) เราก็มีการตั้งกองบรรณาธิการของเราเลย ทำข่าวให้กับผู้สมัคร ไม่ว่าในเรื่องของส่วนตัว ในเรื่องของกิจกรรม ในเรื่องของงาน อะไรอย่างนี้... ก็คือทำหน้าที่ทำข่าวเหมือนกับหนังสือพิมพ์แล้วก็ป้อน แล้วก็ส่งให้สื่อ เราก็ทำอย่างนั้น"

(อัศวิน อภัยวงศ์, ช่างแล้ว)

สื่อมวลชนที่เข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าวมีจำนวน 4 คน แต่แบ่งกลุ่มออกเป็นฝ่ายประชาสัมพันธ์ 3 คน และฝ่ายการเมือง (ทำหน้าที่เป็นสายลับเข้าไปสืบข้อมูลจากพรรคและกลุ่มการเมืองคู่แข่ง เพื่อสนับสนุนการทำงานของฝ่ายการเมือง รวมทั้งเสริมการทำงานของฝ่ายประชาสัมพันธ์) 1 คน โดยในส่วนของประชาสัมพันธ์นั้นเท่าที่ผู้วิจัยทราบ คือ นายคุณวุฒิ โพธิ์สวัสดิ์ อดีตช่างภาพหนังสือพิมพ์คู่แข่ง และนางสาวหทัยรัตน์ สังขศิลา อดีตผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยไฟแนนซ์เชียล สำนักข่าวไอเอ็นเอ็น และหนังสือพิมพ์สยามโพสต์

หลังจากประสบความสำเร็จในการทำประชาสัมพันธ์ช่วงการเลือกตั้งส.ส. นายนำพลจึงชักชวนให้นางสาวหทัยรัตน์ สังขศิลา อดีตผู้สื่อข่าวที่ร่วมทำประชาสัมพันธ์ให้มตงานในช่วงนั้น ร่วมงานประชาสัมพันธ์ของเขาที่ทำประจำอยู่ที่ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร เพื่อสนับสนุนในเรื่องของข้อมูล ช่วยประสานผู้สื่อข่าว และช่วยในการขึ้นนำประเด็น เพื่อให้การประชาสัมพันธ์เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และเตรียมความพร้อมที่จะตอบโต้หากการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวของสื่อมวลชนส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของดร.พิจิตต

"เขา (นายนำพล) อาจจะเห็นว่า เราเคยเป็นนักข่าวมาก่อน แล้วก็จับประเด็นได้เขาเลยดึงมาช่วย โดยเวลาที่มีประชุมผู้บริหาร เรามีสิทธิเข้าได้ในส่วนที่ไม่ลับจนเกินเหตุ เข้าได้ และสามารถเข้าประชุมแทนคุณนำพลได้ในหลาย ๆ ประชุมที่เขาไม่ว่าง ปกติถ้าเขาเข้าประชุมเขาก็ให้เราเข้าด้วยเกือบทุกชุดแหละ ยกเว้นการประชุมผู้บริหารตอนเย็นของทุกวันอังคารที่มีอาทิตย์ละครึ่ง อันนี้จะลับเขาไม่ให้เข้า...

...อย่างเช่นการประชุมในที่ประชุมผู้บริหาร ปกติจะมีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ขึ้นอย่างน้อยครั้งละ 2 คน เพราะจะมีวาระพิจารณา 5-6 วาระ ถ้าขึ้นคนเดียวเขาจะทำไม่ทัน เข้าประชุม 10 โมง จะเลิกประชุมเที่ยง เขาต้องแถลงข่าวให้ได้ป้าย 2 เป็นเวลาที่เขา Fix ไว้อยู่แล้ว ช่วงแถลงก็จะแถลงโดยมรินทร์ ต้นบุญเพิ่ม ซึ่งเป็นโฆษกคณะผู้บริหาร ที่นี้คุณนำพล อดีตซึ่งเคยเป็นนักข่าวเก่า มองว่า ฝ่ายประชาสัมพันธ์ทำงานช้า ลองข่าวประชาสัมพันธ์อ่อน ประเด็นพาดหัวไม่หวือหวา Main หลักใหญ่ จับไม่ถูก

เขาไม่พอใจ เขาไม่ Happy กับฝ่ายประชาสัมพันธ์ของก.ท.ม. เขาก็เลยให้เราเข้าไปเสริมตรงนี้แทนในส่วนที่เราเสริมได้ ในส่วนที่กองประชาสัมพันธ์เขาทำก็ให้เราทำไป แต่ประเด็นไหนที่เป็นประเด็นแหลม ๆ ที่อยากจะให้ได้ลงเนี่ยนะ เขาต้องให้เราทำ เพราะว่า ข่าวของกองประชาสัมพันธ์ เขาออกได้อยู่แล้ว หน่วยงานราชการก.ท.ม.เขาเผยแพร่ได้อยู่แล้ว ไม่ว่าข่าวไหนเขาก็ได้ลง แต่ข่าวของกองประชาสัมพันธ์ที่จะได้ลงตามหน้าหนังสือพิมพ์เนี่ยน้อยที่เขาจะได้ลง เพราะว่ามันก็มองว่า ประชาสัมพันธ์เขียนข่าวไม่มีสาระ คือประชาสัมพันธ์ในเชิงประชาสัมพันธ์ของเขา แต่ไม่มีสาระในเชิงของนักข่าว ไม่มีประเด็นนะ พุดง่าย ๆ

ทีนี้หลังจากที่เราเข้าไป เราก็พยายามเขียนในสิ่งที่เราเข้าใจว่า เนี่ยลงได้ เพราะเราเป็นนักข่าวเขาจะรู้ว่า อันไหนที่สามารถลงได้เขียนได้ แต่มันจะมีข้อจำกัดตรงหนึ่ง คือ อันไหนที่

ผลกระทบต่อภาพพจน์ของดร. ตรงไหนที่มีผลกระทบที่จะสามารถเชื่อมโยงไปได้ว่า คุณผิดพลาดทางการบริหารงานนะ คุณซ่อนเร้น คุณมีวาระซ่อนเร้นอะไรอยู่ เขาจะให้เราเลี้ยงออก ในส่วนที่เขาให้เราเขียนเนี่ย เขาก็จะเขียนให้เรา พอเขียนเสร็จคุณนำพลงก็จะตรวจ พอเขา Approve เสร็จ เขาก็จะไปให้มหรินทรที่เป็นโฆษก แล้วเขาจะแถลงตามนั้น เขาจะแถลงตามที่เขียนทุกอย่าง

...ในกรณีทุกวันอังคารก็ทำเป็น Press Release ก็ทำไปในส่วนของกองนั้นแหละ พอแถลงเสร็จก็เป็นหัวข่าวของประชาสัมพันธ์... ในประเด็นที่เรามองว่า สมควรที่จะเผยแพร่ และเป็นผลดีต่อ ดร. พิจิตต และทีมเราก็จะเขียนให้ แล้วเราก็จะส่งผ่านกองประชาสัมพันธ์เหมือนเดิม ซึ่งเป็นการง่าย เพราะเวลาส่งไปเนี่ย พวกที่มี Connection ประจำอยู่แล้วกับกองประชาสัมพันธ์ เขาเห็นหัวกองประชาสัมพันธ์ OK ขาวนี้มันผ่านการ Approve แล้ว เชื่อได้ 100 ไซ้ใหม่ เขาก็ลงไปเลย ตรงนี้ก็ช่วยได้เยอะ

...ที่เขา (นายนำพล) ให้เราทำตรงนี้ เพราะเขาไม่มีเวลาที่จะเขียนให้ แล้วคุมทั้งหมดไม่ได้ ถ้าให้ตามกองประชาสัมพันธ์หมด ขาวก็จะออกตามกองประชาสัมพันธ์ เขาก็จะ Control ตรงนี้ไม่ได้ แต่ถ้าเขาให้เราทำตรงนี้ เขาจะ Control ได้หมด"

(นทัยรัตน์ สังขทรัพย์, อ้างแล้ว)

นอกจากนี้ ในฐานะทีมงานระดับปฏิบัติการ นางสาวนทัยรัตน์ก็ต้องใช้ความสัมพันธ์ที่มีกับสื่อมวลชนในอดีตมาเป็นประโยชน์ในการทำหน้าที่ยด้วย

"เขายังให้เราในฐานะที่เราเป็นนักข่าวเก่า และ Connection ที่เรามีต่อไปหาบรรดาพรรคพวก และเพื่อนฝูงที่เรามี ยกตัวอย่างเช่น ที่กรุงเทพฯธุรกิจ ถ้าเรารู้จักคนที่ทำหน้าที่ได้ะก.ท.ม. ไซ้ใหม่ เขาก็จะดึงให้เราคุยกันได้ แล้วก็มิข่าวไหนเขาก็จะผ่านไปตรงนั้นได้ อย่างนี้ หรือว่า อาจจะเป็นส่วนอื่น ๆ ที่เราสามารถประสานได้ เพื่อนบ้าง ข้อมูลอะไรบ้าง ที่เราจะหามาได้เนี่ย โดยนิสัยของนักข่าวมันสอดรู้สอดเห็น เขาก็จะเอามา ที่เป็นประโยชน์กับเขาเราก็จะเก็บไว้

แล้ว Connection เราที่เป็นประโยชน์ต่อเขา เช่น ร่วมด้วย (รายการร่วมด้วยช่วยกัน) ที่เราอยู่ โอเอ็นเอ็น ไร่ปุ๋ย (เพื่อนของนางสาวนทัยรัตน์ และผู้วิจัย) อยู่นะ ออกรายการเธอ บอก เขี่ยปุ๋ย ทำประเด็นนี้ให้หน่อยสิ สัมภาษณ์เขาหน่อย"

(นทัยรัตน์ สังขทรัพย์, อ้างแล้ว)

ทั้งนี้ จะเห็นว่า การที่นักการเมืองใช้อดีตสื่อมวลชนเป็นทีมงานทางด้านประชาสัมพันธ์ ช่วยให้นักการเมืองมีชื่อเสียงได้ ขณะเดียวกันก็สามารถแก้ไขปัญหาในกรณีที่เกิดภาพลักษณ์ทางลบได้เช่นกัน โดยใช้วิธีการนำเสนอสิ่งที่สื่อมวลชนต้องการดูเป็นประเด็นข่าว ขณะเดียวกันก็หลีกเลี่ยงการนำเสนอประเด็นที่อาจกระทบต่อชื่อเสียงในทางลบ ทั้งยังสามารถใช้ความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อสื่อมวลชนด้วยกันมาสนับสนุนการทำงานได้อีกด้วย

3.2.4 ผู้สืบข้อมูล/สายลับ ทำหน้าที่เข้าไปสืบหาข้อมูลจากกลุ่มการเมืองฝ่ายตรงกันข้ามในขณะนั้น เช่น การสืบข้อมูลภายในของกลุ่มพลังไทย ซึ่งมีนางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์ ค.ส.ก.ท.ม. เป็นแกนนำ ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนการทำงานของกลุ่มมตงานในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง สก. และสข. เมื่อต้นปี 2541

ผู้วิจัยรับทราบข้อมูลส่วนนี้จากการที่เข้าไปติดต่อขอเอกสารจากอดีตเพื่อนสื่อมวลชนท่านหนึ่งที่เป็นทีมประชาสัมพันธ์ของกลุ่มมตงาน และบังเอิญเห็นเอกสารการดำเนินการ และค่าใช้จ่ายว่าการว่าจ้างอดีตสื่อมวลชนให้ทำหน้าที่ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสอบถามรายละเอียดจากเพื่อนคนนั้น แต่ไม่ได้รับการเปิดเผยรายละเอียดมากนัก เนื่องจากเป็นความลับทางการเมือง ซึ่งเพื่อนผู้วิจัยได้รับการกำชับจากนายนำพล คารมปราชญ์ ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าฯก.ท.ม. ซึ่งทำงานให้กับกลุ่มมตงานของดร.พิจิตต ห้ามไม่ให้เปิดเผยข้อมูลส่วนนี้

สาเหตุที่อดีตสื่อมวลชนเข้าร่วมเป็นทีมงานให้กับดร.พิจิตต ประกอบด้วย

1. ได้รับการชักชวนจากทีมงานของดร.พิจิตต
2. ขอเข้าร่วมงานกับดร.พิจิตตเอง เพราะต้องการทำงานทางการเมือง
3. ต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานของนักการเมืองที่ตนเองเห็นว่า เป็นคนดีมีคุณภาพ
4. ต้องการรายได้

สรุปท้ายบท

การใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนางปวีณา และดร.พิจิตตมี 3 กระบวนการหลักที่ต้องใช้ร่วมกัน คือ 1.พยายามเสนอ หรือส่งข่าวคราวความเคลื่อนไหวของตนเองให้สื่อมวลชนทราบอย่างสม่ำเสมอ 2. การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน และ 3. การจัดตั้งทีมงานจากอดีตสื่อมวลชนและสื่อมวลชนปัจจุบัน

นักการเมืองทั้ง 2 ท่านนี้ ต่างมีชื่อเสียงจากความพยายามเสนอการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ซึ่งเป็นจุดขายของตนเองอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งวิธีการนำเสนอก็น่าสนใจ กล่าวคือ เป็นการปฏิบัติภารกิจในพื้นที่จริง ทำให้เกิดลักษณะของการแสดง หรือสารคดีกิจกรรมนั้น โดยที่สื่อมวลชนให้การสนับสนุน เพราะเห็นว่า เป็นการทำประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ นางปวีณา และดร.พิจิตตยังมีความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน ซึ่งก็เป็นปัจจัยสนับสนุนประการหนึ่งที่ทำให้มีชื่อเสียงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม การใช้สื่อมวลชนของนางปวีณา และดร.พิจิตตมีข้อแตกต่างกันเล็กน้อยในส่วนของกระบวนการจัดตั้งทีมงานจากสื่อมวลชน กล่าวคือ การเติบโตของชื่อเสียงนางปวีณาเกิดจากการมีทีมงานที่มีความรู้ ความสามารถตรงกับจุดขาย รวมทั้งมีสื่อมวลชนปัจจุบันในสังกัด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และเดลินิวส์ เป็นที่ปรึกษาลับ และทีมงาน ทำให้แน่ใจได้ว่า นางปวีณาจะมีผลงานปรากฏออกมาทางสื่อมวลชนอย่างแน่นอน เพราะนอกจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับจะช่วยนำเสนอผลงานของนางปวีณาโดยตรงแล้ว สื่อมวลชนอื่นก็จะต้องติดตามมานำเสนอข่าวสารของนางปวีณาด้วยเช่นกัน เพราะทั้งไทยรัฐ และเดลินิวส์ต่างเป็นหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ที่เมื่อมีการรายงานความเคลื่อนไหวของข่าวสารเรื่องใด สื่ออื่น ๆ ก็จำเป็นต้องติดตามนำเสนอข่าวนั้นเช่นเดียวกันเพื่อป้องกันการตกข่าว

ส่วนในกรณีของดร.พิจิตตนั้น เขาเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นจุดขายโดยตรง ขณะที่ทีมงานก็เป็นตัวสนับสนุนในการเผยแพร่ข่าวสารได้เป็นอย่างดี เพราะส่วนใหญ่เป็นอดีตสื่อมวลชน ซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนในปัจจุบัน จึงเป็นการง่ายต่อการกำหนดทิศทางข่าวสาร ชี้แจง ตลอดจนแก้ไขข่าวในกรณีที่เกิดผลกระทบในทางลบต่อชื่อเสียงของดร.พิจิตต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย